TUDOR

OCTAVIAN

BANDA lui MÖBIUS

colecţia E**DITURA EMINESCU**

Colecţia Clepsidra

Coperta de
StiiRGIU DINCULESCU

TUDOR OCTAVIAN

BANDA LUI MÖBIUS

Colecţie Clepsidra

EDITURA EMINESCU

Bucureşti 1978

— Ce zici, doctore ?

Ce să zică ? Ce naiba mai era de zis !

Aţinti cîteva clipe privirea în gol, surprins parcă de întrebare. îşi frecă, scurt şi îndîrjit, rădăcina nasului. Se trase meditativ de lobul urechii drepte. Se scărpină îndelung la ceafă. Ridică agale o sprinceană. Apoi, pe cealaltă. îşi trosni degetele, cu multă aplicaţie şi răbdare. Şi cînd, după toate acestea, păru în sfîrşit îndemnat, presat chiar de nu ştiu ce grijă tainică de a da un răspuns, ridică din umeri. După o vreme, cu aerul celui care tocmai a lămurit o chestiune importantă, se aplecă asupra mumiei carbonizate care zăcea pe banca din spate a taxiului şi, preţ de un minut bun, rămase astfel, concentrat, rupt de mijloc, nemişcat.

Maiorul Ghiţă lonescu, omul care îi adresase întrebarea, avu o clipă senzaţia, cu totul dezagreabilă, că medicul legist conversa în şoaptă cu mortul.

într-un târziu, acesta se îndreptă, frecţionîndu-şi cu yădită plăcere şalele. Cele două perechi de faruri, care

bateau asupra a ce mai rămăsese clin taxiul incendiat, se stinseră..

— Mină de artist, domnule, zise aproape admirativ medicul. Halal de[1] mama lui.

— Poftim ?

Ceafa şi întunericul îngreunau inlrucîtva dialogul. Medicul repetă :

— Mină de artist ’ Şi cu un ton ceva mai rezonabil : Eu zic că treaba merita o semnătură. O să ai de lucru, lonescuk» !

Cineva aprinse o lanternă şi la lumina ei tremurată chelia îi străluci cu mult aplomb.

Maiorul îl corectă ursuz :

— O să avem de lucru.

— în ce mă priveşte, se grăbi să precizeze medicul, clătinîndu-şi cu detaşare capul, nu promit mare lucru. Aşa. ea simplă impresie, pot să zic că cine i-a făcut-o şi-a dai toată silinţa. Şi mă tem că a ieşit exact cum voia să-i iasă. Perfect, adică.

Aveţi dreptate. Mare lucru nu mai era de văzut. Un schelet chircit, negru. Duhnea sufocant a cauciuc ars. Mirosea a vopsea prăjită şi a aer încins. Pămîntul pîrlit şi fierbinte precum şi iarba uscată, prefăcută pe alocuri în scrum, adăugau un damf greţos. Ceaţa împiedica duhoarea să se împrăştie. Din cînd în cînd. se auzea tuşea înfundată a cuiva, căruia nu-i pria nici aburul rece al nopţii, nici aburul putred al locului.

Maiorul -privea apatic în gol. Era începutul hu mari.ie, era ora şase şi. ceva dimineaţa, ceaţa lăptoasă estompa lucrurile depărtate, dar le punea destul de bine în valoare pe cele apropiate. Oricum, pe legist îl vedea foarte bine. Şi văzîndu-l nu simţea nici o bucurie.

Acesta, fără să ia în serios aerul, plictisit cu care Ghiţă lonescu îi asculta pălăvrăgeala, se vaită şoptit, astfel ca discuţia să rămină numai între ei :

— Să mă ia dracu, maiorule, dacă nu vreau să mă schimb. Cît timp ai bolit matale acasă, m-am gîndit : *gata, mă* schimb ! Să-i fac omului o plăcere 1 Numai *oii* nu prea merge.

— E drept, confirmă fără entuziasm maiorul. Eşti la fel. Absolut la fel.

— Niţică răbdare, insistă ipocrit medicul cel chel. Şi poate ai să zîmbeşti şi matale o data. îţi dau o expertiză medico-legală pe cinste. Mare lucru, vezi bine, n-ar fi de spus. Dar, tovarăşi, ne vom da silinţa, vom depune toate eforturile, şi aşa mai departe.

Părea să aibă dreptate. Taxiul arăta jalnic. Explozia motorului înzecea dificultăţile anchetei, iar omul sau, mai bine zis, resturile carbonizate ale celui ce fusese, nu de mult, o fiinţă omenească, dovedeau că focul lucrase temeinic. Din cînd în cînd, fulgerul unui bliţ decupa imaginea grămezii de fiare arse şi o proiecta pe retina persoanelor care alcătuiau echipa de anchetă. Fotograful, un tip bondoc şi nervos, urma preocupat îndemnurile

unui bărbat trecut de cincizeci de ani, cu o înfăţişare foarte îngrijită.

— încearcă din partea asta, drăguţă, spunea el. Te rog, drăguţă, să treci pe urmă în partea cealaltă. N-ar fi rău să iei nişte clişee şi de aici.

— E-n regulă, tovarăşe procuror, răspundea grăsunul. Şi „clic” ! S-a făcut, tovarăşe procuror ! Şi iarăşi, „clic”.

Se înţelegeau perfect. Procurorul întindea mîna şi mănuşa albă indica elegant locul ce urma să fie fotografiat.

-— Rogu-te, puiule, să mi-l scoţi frumos, zicea tandru procurorul. Ia-o pe îndelete şi trage multe clişee. Mă înţelegi, drăguţă ?

•— Se face, se face, îi dădea zor mărunţelul, ca şi cum promitea unui candidat la însurătoare nişte poze de pus în ramă. Imediat, tovarăşe procuror. Grasule, o să-mi ziceţi, eşti meşter mare !

Procurorul îl încuraja cu mărinimie. O stare care se potrivea de minune înfăţişării lui rasate. Amabilitatea de modă veche a procurorului nu irita pe nimeni, deşi, evident, omul punea multă distanţă între el şi restul lumii. Un burlac nu prea înalt, bine păstrat, avînd grijă ca fiecare detaliu al îmbrăcăminţii să arate prospeţime, sobrietate,. în fine, un stil. Stilul făcea mare impresie asupra tuturor, dar se desfăşura în toată splendoarea, mai cu seamă în prezenţa maiorului Ghiţă lonescu. Fără să fie neapărat îmbrăcat neîngrijit, maiorul lăsa, pe unde trecea, impresia unui bărbat ponosit. Fiind lat în

umeri şi, în general, gros şi vînjos, vestonul militar părea că îl ţine la încheieturi. Asta era, probabil, una din cauzele ce-l silea să facă multă economie în mişcări, să rămînă, adesea, încremenit minute bune pe locul în care tocmai se găsea. Lucra cu procurorul de douăzeci de ani. Farmecul de om de lume al acestuia îi stîrnea parcă mahmureala, cu vîrsta tot mai apăsată. Se găseau suficient de aproape unul de altul, astfel încît omul legii să arate zvelt şi statuar, stăpîn pe situaţie, deloc impresionat de duhoarea ce-o răspîndea cadavrul, de atmosfera apăsătoare a momentului, iar maiorul, cum să arate maiorul altfel decît masiv, greoi, întărîtat ?

Procurorul zise precaut :

— Ei ?

întrebarea conţinea şi răspunsrâ.

— O să fie de lucru pentru toţi, bombăni maiorul. Un adevăr mai' presus de orice îndoială.

■— Da, întări cu diplomaţie procurorul. Apoi, aşa, ca o întrebare oarecare : Te-ai gîndit la ceva anume ?

— Vai de mama lui, spuse tărăgănat şi crîncen maiorul.

Dar cui îi erau adresate aceste cuvinte, nu se putea şti.

Mare maestru în protocol, procurorul comentă starea timpului :

•— O vreme nenorocită. Umezeala asta merge în oase.

O mică atenţie, bineînţeles. Maiorul Ghiţă lonescu făcuse doua săptămâni de criză reumatismală şi încă ar

mai fi stat la pat dacă, pe ne&nunţate, la orele paliu şi jumătate, maşina procurorului nu oprea în faţa intrării blocului său. Dacă procurorul venea să-l ia de acasă, existau, desigur, două motive : primul, că se petrecuse exact genul de nenorocire în care priceperea şi marea experienţă a. lui Ghiţă lonescu erau absolut trebuincioase ; al doilea, că nimeni n-ar fi reuşit prin telefon să-i convingă soţia să-l trezească. La drept vorbind, maiorul era bolnav. Singurul om care avea oarecari şanse să tempereze zelul de soţie şi de infirmieră perfectă – sau, mai exact spus, de soţie-infirmieră – al doamnei lonescu era procurorul. Fineţea mişcărilor sale, surîsul afabil, vorba domoală, superioară şi chiar parfumul suav al fularului de mătase produceau pretutindeni, şi mai cu seamă în rîndul femeilor, o impresie categorică.

Şi iată-i, acum, stînd alături în fundul unei rîpi mocirloase.

După urme, se vedea limpede că taxi-ul a fost condus chiar pînă aici şi abia după ce a fost oprit, cum se cuvine, i s-a dat foc. Cum se vor fi petrecut exact hierunle, urma să fie stabilit.

Deocamdată, discutau despre vreme.

Şi despre reumatism.

— Mi-ar place să te ştiu sănătos, filosofă procurorul.

— Hm • răspunse Ghiţă lonescu.

Nu era o impoliteţe. Mormăiala voia să zică – şi procurorul ajunsese după douăzeci de ani să înţeleagă bine multe din nuanţele ei – că pe lingă plictiseala asta cu

sciatica, îşi făcuse ioc o alia, de nai ură familială. în termenii cei mai cordiali cu putinţă, problema trebuia formulată astfel : deşteptul de fiu-su era îndrăgostit de o colegă. Chestiune cu implicaţii dintre cele mai delicate, dat fiind faptul că atît flăcăul, cît şi obiectul interesului acestuia nu aveau decit şaisprezece ani. Asta, în primul rînd. Pentru că, din păcate, urma şi cel de al doilea rînd : persoana în chestiune nu era altcineva decit fiica generalului. Iar generalul nu era un. ofiţer superior oarecare, ci chiar şeful lui cel mare. Ghiţă lonescu ştia că, destul de curînd. urma să aibă loc o discuţie ce putea fi calificată încă de pe acum drept foarte interesantă, discuţie în care ei. doi, părinţii, erau obligaţi să pună lucrurile la punct Dar ce anume urmau să facă, naiba ştie, din moment ce copiii avuseseră bunătatea să le comunice – fiecăruia în parte, bineînţeles – că istoria dura de cîtva timp, că se iubeau ca chiorii, că erau decişi să n-aibă prejudecăţi şi că, fiind o generaţie cît se poate de realistă, înţeleg să nu amestece treburile sentimentale cu cele profesionale. Astfel că învăţau straşnic şi se iubeau ca atare. în felul generaţiei lor, desigur, preocupat, temeinic, realist..

— Să fim realişti, zise procurorul îndreptînd conversaţia pe terenul sigur al meseriei. Să băgăm de seamă că explozia s-a produs după ce omul a ars bine de tot. Dar să ascultăm, totuşi, ce spune şi mecanicul.

:— Aşa e mai bine, zise maiorul, şi se îndepărtă.

Echipa tehnică proceda de-acum la cercetările obişnuite în astfel de ocazii. Cu observaţia că ocazii asemănătoare se iveau rar, foarte rar. Ghiţă lonescu abia de-şi amintea ’să mai fi cunoscut una la fel. Existau multe motive să presupui că persoana sau persoanele care puseseră la punct afacerea ştiau bine cum arde o maşină. Stropiseră cu benzină interiorul taxi-ului, iar pe nefericitul de pe banca din spate vărsaseră mai mult ca sigur o canistră întreagă. Explozia motorului avusese loc, probabil, ca urmare a grozăviei petrecute înăuntru. Pe lumină, toate astea puteau fi presupuse cu anume uşurinţă, dacă nu era cumva o exagerare să numeşti lumină aburul acela cenuşiu şi înecăcios, care stăruia în rîpă şi mai încolo chiar, pe cîmpul plin de coceni, pe creştetul crîngului de salcîmi, scund şi des. Pe lumină, oamenii echipei de anchetă se mişcau iute, într-o tăcere crispată, afectaţi, fără doar şi poate, de priveliştea cadavrului, chircit, mumificat. Unul din băieţii care luau probe pentru analize jşi spuse cu glas tare gîndurile :

— Dacă trebuia să plătească pentru ceva, apoi ăsta,' îrăţioare, a plătit cu vîrf şi îndesat. Ba a mai dat şi pentru alţii.

, —• Vezi-ţi de treabă, îl apostrofă procurorul.

• Sesizase iritarea ce creştea în sufletul lui Ghiţă lonescu şi-i menaja, s-ar fi zis, subalternii.

Deşi călca prin noroiul afinat, odată cu ceilalţi, procurorul avea pantofii strălucitori, aproape nepătaţi. Işi potrivi pe frunte pălăria din piele moale de viţel şi, cu

mîinile la spate, porni spre maior. Ofiţerul părea înfundat pînă la genunchi în clisă. Mantaua atingea cu poalele pămîntul răscolit şi—1 mătura îngreunindu-se de la un pas la altul. O manta care făcuse, dealtfel, atîtea nopţi ploioase şi mocirloase, care fusese uscată şi înmuiată de atîtea ori, înc.ît putea să spună la o privire mai atentă multe despre munca ofiţerului de ta secţiile judiciare. Medicul îşi încheiase treaba şi fuma, cu un aer încîntat de . sine, aşezat nu prea comod, dar din această pricină parcă demonstrativ, în zeflemea chiar, pe colţul unui pietroi aflat, nu se ştie cum. pe-acolo. Dacă înfăţişarea mereu şifonată a maiorului părea consecinţa directă a dezolării ce-i stăruia în suflet, a unei melancolii amestecate cu jale, cu un fel de preaîndelungată ştiinţă a mizeriei umane, hainele mototolite ale medicului legist dovedeau limpede situaţia sa civilă. Avea treizeci de ani sau cincizeci şi cinci ? Cine putea să ştie ? Chelia lui, ivindu-se, cam impudic, printre atîtea capele virile adine în căciuli şi şepci, comentariile lui strepezite, pe seama cărora rîdea cel dinţii şi. foarte adesea, şi cei din urmă, plăcerea de a scoate în evidenţă stinghereala ori nepriceperea interlocutorului, luciul tăios al ochelarilor, care adăugau înfăţişării sale o nuanţă de precizie şi energie, mirosul de tutun prost care-î intrase, s-ar fi putut spune, definitiv în piele, în fine, ţigările întepiiiC, pe CiiTC le liît.i. peste tot, ca un fiu aî Cenuşăreset, rlliăciî nrilitre lucruri şi oameni

ir
,

Ca şi maiorul, ca şi procurorul, toţi aveau pentru **el o** simpatie mai degrabă moderată. Nimeni nu 1.-a văzut vreodată altfel. decît rînjind, pregătind parcă o replică seacă la un atac de multă vreme aşteptat, nimeni nu a simţit nevoia să-l ia camaradereşte de braţ şi să-1. întrebe, aşa, cum se obişnuieşte : „Cum o mai duci, doctore Cel mai bun lucru pe care-l puteai face pentru el era să-i citeşti rapoartele de expertiză.

Maiorul le citea, procurorul, le citea, le mai citeau şi alţii şi le găseau eu totul extraordinare. De aceea, Ghiţă lonescu suporta tot spectacolul. Iar medicul, orice s-ar zice, ţinea la spectacol.

— Gata, doctore, comandă maiorul. Avem de lucru.

Medicul legist se înclină, arătînd în timpul, plecăciunii un rîs tăcut de faun. Chelia îi era atît de măiestru polisată, î.ncît taxi-ul întunecai, se reflecta în ea. Deformat, e drept, dar clar.

— Omul dumneavoastră !

— N-ai încotro, interveni gentil procurorul.

— N-avem încotro, reluă ursuz maiorul.

— E o treabă complicată, zise medicul, eu o undă de şantaj în glas.

— Nu e nevoie de un specialist să-mi. spună asta, urmă searbăd maiorul.

Devenit deodată foarte serios, scorţos chiar, medicul recită următoarele, ca un student tocilar, decis să atragă atenţia asupra lui :

—. Arsuri de gradul trei şi patru. Ret raci ia caracteristică a muşchilor. Cal ci nările sínt de profunzime şi doar după dinţii tipului mai putem şti cîte ceva în ce-i priveşte. Cadavrul e rigid. S-au scurs cel puţin cinci ore din clipa decesului. Probabil un bărbat, judecind după pantofi. Dar nu se ştie niciodată. Explorările de laborator şi disecţia ne vor spune mai mult. M-am uitat cu atenţie la calota craniană şi am bănuiala că a fost sparte. O gaură zdravănă. E posibil să fi fost lovit, înainte de a i se da foc sau să fi fost adus mort. Oricum, am să vă trimit. cît se poate de repede, un raport complet. Ca la armată : vă spun înălţimea, vîrsta, bolile de care a suferit, vă spun ce-i plăcea să bea şi să mănînce, precum şi o groază de alte chestii. Din păcate, n-am cum să vă af lu lucrul cel mai important : cum îl chema. Şi cum arăta la chip. în starea în care mi-l daţi, mă tem că nici răposatul meu profesor, fie memoria lui iubită, n-ar putea să vă povestească mai mult. Pentru astăzi, maiorule, ajunge.

— Oare ? zise acesta abătut.

Procurorul, care urmărea atent discuţia şi îl fixa pe doctor de sub borurile superbei lui pălării din piele de viţel, simţi nevoia să confirme :

— Să ştii, drăguţă, că dumneata ne dai mari nădejdi, într-o astfel de situaţie, omul se confesează numai medicului legist.

Procurorul evita să spună cadavru. Din tonul lui curtendor, un stniin ar ti înţeles, desigur, că omul m

cauză nu era altceva decît o persoană sfioasă, care leşinase în urma unor lovituri discrete în cap. Şi, cum putea să se trezească dintr-un moment în altul, nu se cădea să-i zici cadavru.

— Aş mai sugera o idee, continuă procurorul. S-ar părea că dumnealui a fost cărat cu mîinile legate la spate. Cartea spune că, în cazul unei carbonizări atît de profunde, mîinile vin în faţă. în poziţia boxerului. Mi se pare că aceasta e denumirea, nu ?

— De bună seamă, zise medicul. E foarte dificil să stropeşti cu benzină pe cineva şi să-i dai foc, dacă nu e legat bine. Sau cît se poate de mort. Dacă eu, de exemplu, aş vrea să încerc treaba asta cu dumneavoastră...

Dar nu reuşi să-şi ducă fraza pînă la capăt. Procurorul îi zîmbi :

— Dumneata ştii mai bine, drăguţă. Pot să pariez că în raport ai să ne treci şi numele persoanei. Dumneata poţi multe, dar eşti modest. întotdeauna am fost de părere că eşti un om modest şi un neînţeles.

Procurorul îl luă de braţ pe maior asigurîndu-l :

—- O să ne descurcăm noi şi de astă dată. Ce spui, ■drăguţă ?

Maiorul ridică din umeri. Şi, ca şi cum gestul nu era .de ajuns de explicit, îl repetă. Se îndreptă spre una din maşinile de teren trase în marginea pădurii de salcîmi şi-i ordonă zburlit şoferului :

-— Cheamă secţia.

Acesta, un plutonier mustăcios, pe jumătate adormit, se desprinse greoi de lîngă tabla caldă a motorului şi urcă legănîndu-se ca un pinguin. Maiorul sui pe cealaltă parte, în faţă. Plutonierul făcu legătura şi în aparat răsună, aparent de foarte aproape, un „Să trăiţi‘£ vajnic, plin de sănătate şi devotament. La ora aceea, poate din cauză că reţeaua era mai puţin solicitată, telefonul funcţiona perfect, plin de zel şi el, s-ar fi zis. Salutul acela,, uşor măcăit, dar jovial, răsună pînă la o distanţă bunicică. Procurorul aflat, cum era şi de aşteptat, la cîţiva paşi, întoarse surprins capul.

— Asta e problema, răspunse maiorul cu gura lipită de receptor, să trăim şi să-i lăsăm şi pe alţii să trăiască. Dar nu răcni, te rog.

— ’Nţeles ! făcu vocea, încă şi mai tare.

— Notează, zise maiorul. Şi apoi repetă : unu be unu şepte doi şase. Un taxi de culoare violetă. Vedeţi ce-i cu el.

— ...unu be unu şepte doi şepte, reluă cu supunere glasul.

Maiorul oftă şi îl corectă abătut :

— Şase, omule. Ultima cifră e şase. Şarpe-Andrei-Serafim...

Prompt şi inspirat, şoferul cel mustăcios completă :

— Eftimila.

Maiorul închise ochii şi făcu o pauză lungă. Şoferul înghiţi în sec şi se înroşi. Pauza dura. Glasul repeta impacientat :

— Şarpe-Andrei-Serafim... ?

Maiorul deschise într-un tîrziu ochii, îi frecă răbdător, îşi ridică cascheta mult pe creştetul capului şi completă învins :

—• Ef-ti-mi-ţa.

— Am notat.

— Cum afli ceva, mă chemi. Punctul doi : caută-l pe Ion şi trimite-l urgent încoace.

— Dumitru-Olimpia-Uic... doi..., silabisea zelos vocea în aparat.

— Asta nu-i nevoie să scrii, deşteptule, zise pentru sine Ghiţă lonescu. Şoferul auzi şi socoti că e mai nimerit

sa privească pe fereastră, neutru. Acolo îl vedea pe doctor, prins într-o conversaţie oarecare cu fotograful, şi pe procuror, care, ţinîndu-şi majestuos mîinile la spate» simula o plimbare pe distanţa a cîţiva paşi abia.

Telefonul sîsîia în gol. Şi pe neaşteptate, vocea aceea viguroasă :

— ’Nţeles. Să trăiţi !

— Vom trăi, îl asigură maiorul. Vom trăi ca să le ducem pe toate pînă la capăt, cum ne e scris.

Ultimele cuvinte abia se distingeau. Maiorul aţipise vorbind. Luîndu-şi inima în dinţi, plutonierul, cu faţa ca un măr ardelenesc, mare şi roşu, dădu uşurel, drumul la motor, să fie căldură. Dormind, chipul lui Ghiţă lonescu nu era nici aspru, nici încordat. Ghiţă lonescu sforăia profund şi pe o rază de douăzeci de metri duduitul motorului şi pufăiala merituoasă a bătrînului soldat umpleau tot spaţiul, amintind echipei de vremuri mai bune, cînd în dimineţi umede de martie nu se aflau la dracu’ în praznic, pe cine ştie care cîmp noroi os şi rece, ei în aşternutul călduţ al patului conjugal.

Astfel fu pace preţ de cîteva minute întregi. Plutonierul, urmîndu-şi şeful, aţipise cu fruntea pe volan. Sau poate era gata să adoarmă în clipa în care prinse să sune ascuţit, agitat, telefonul. Ghiţă Ton-esoi întina mîna şi-l ridică reflex.

— Mda... Te-ascult. Scurt şj clar.

— în regulă, admise interlocutorul. Un glas calm., cultivat. încerc să fiu scurt : în jurul orei unu noaptea,

taxiul unu be unu şepte doi şase a primit de la dispecerat comanda să se deplaseze în strada Fraţi Epitropi, numărul zece.

— Pe unde naiba-i asta ?

— în nord, lîngă fabrica de bere.,

— Mai departe.

— Urma să ia un bătrîn şi să-l transporte nu ştiu unde. Cînd şoferul taxiului s-a prezentat la adresa indicată, cineva l-a lovit vîrtos în cap.

— Cum vine asta ? îngînă maiorul. Cum, adică, vîrtos ? Eu îţi cer date şi dumneata îmi oferi figuri de stil ? Care eşti la aparat ?

— Locotenent Vasile Popescu.

— Te cunosc ?

— Nu, sînt în secţie de o săptămînă. Am vrut, fireşte, să mă prezint, dar mi s-a spus că sînteţi bolnav. Mi-ar place să ştiu că sînteţi sănătos.

'— Las-o baltă, i-o reteză maiorul. Ce-nseamnă „să-l transporte nu ştiu unde” ? şi „l-a lovit vîrtos în cap” ?

— Sînt cuvintele şoferului de taxi. Cînd şi-a revenit, a sunat la circa a treia. Regret, dar la noi a ajuns cam tîrziu.

— Cine a vorbit cu şoferul, dumneata ?

— Se-nţelege.

— Se-nţelege, pe naiba. îl apostrofa supărat Ghiţă lonescu. la-î o declaraţie, locotenent, şi aşteaptă-nc.

închise telefonul scos din fire. Mirosind furtuna, şoferul îşî mîngîie înţelept mustaţa şi coborî din maşină.

Maiorul se urni şi el. Alunecă, mai bine zis, de pe banchetă, comentînd pentru sine :

— Lipsesc cîteva zile şi iată ce se-ntîmplă. îmi blagoslovesc secţia cu un stilist. -

Chiar atunci, în faţa lui, se înfiinţa un fyărbat negricios şi subţire, în civil.

— Să trăiţi! zise acesta aproape în şoaptă. Am venit; tovarăşe maior.

— Să trăim, Ioane, răspunse cu o neaşteptată bună-; voinţă Ghiţă lonescu. Eşti în formă ?

Negriciosul îi zîmbi cu vădită simpatie. Era în forma.'

— E mare nevoie de talentele tale, frate Ioane. Ar fi bine să ştim dacă azi-noapte, în jur de două, în jur de trei, n-a urcat cumva la capătul liniei de tramvai numă-; rul 28 cineva mirosind mai tare a benzină. Vezi, dară; frate Ioane, că nu ştiu să-ţi spun exact ce caut. De-aia am nevoie de matale şi de lipiciul matale la. taxatoare. Cinstit vorbind, nu aştept să găseşti mare lucru. Cine a fost – fiindcă dacă a fost unul sau doi, nu ştim – deci omul ăsta, mama lui de nenorocit, putea vezi bine sa se întoarcă pe şosea şi apoi să intre în oraş pe jos. Dar, poate că a folosit tramvaiul. Am ceva mai bun de făcut ? Ce zici ?

Negriciosul, cu. ochii de armean şi cu sprintene ase-;' menea, dădu din cap aprobator.

— O idee, Ioane, continuă abătut dar blînd maiorul; o idee, asta ne trebuie ! Eu zic că poate omul pe care-l caut mirosea cred a benzină. în crucea nopţii, o taxa-.

toate somnoroasă, singură, simte cînd urcă în tramvaiul ei un om mirosind a benzină. Ce părere ai ?

Ion avea fireşte aceeaşi părere şi aştepta s-o şteargă din loc. Lucra de mul ţi ani cu Ghiţă lonescu şi se înţelegeau. Talentul lui, marele lui talent, era să-i facă pe semeni să-şi amintească chiar unele lucruri despre care aceştia puteau să jure că nu le-au întilnit niciodată. Săpa, s-ar fi zis, în straturile cele mai adinei ale memoriei, acolo unde se adună tot felul ele nimicuri, impresii fugare, inconsistente, imagini fără remanentă, idei mişcătoare ca fumul. Rîsul lui cordial, prietenos cu oricine, dinţii lui mărunţei şi albi, privirea uşor încrucişată, şăgalnică, dezlegau lesne vorba omului pe care Ion cel negricios îl avea în vedere. Fără a-i socoti darul ca pe-o ultimă şansă în discuţiile cu infractorii recalcitranţi, maiorul obişnuia să zică : ce-ar fi să încercăm şi cu Ion ? Poate ne scoate mititelul nostru din încurcătură !

Fiind ceasurile şapte şi treburile cele mai importante încheiate, maiorul făcu semn procurorului şi doctorului să urce în maşină. Doctorul ceru să fie lăsat la o circiumă, să ia masa, ceea ce şi făcură. Ghiţă lonescu, îndulcit probabil la somn lung în timpul concediului de boală, găsi că pe durata drumului spre slujbă, indiferent dacă se cuvenea sau nu. cel mai bun lucru ce-l avea de făcut era să mai doarmă puţin. Şi dormi. Odată ajunşi la secţie, şoferul luă, plin de zel. ultima curbă, scurt de tot. Frînă pe doi metri, exact în faţa uşii. Capul maiorului porni primejdios înainte şi s-ar fi oprit, desigur» în par-

briz, dacă toate cele nouăzeci de kilograme ale sale s-ar fi decis s-o ia deodată din loc. În consecinţă, nu urmă decît un fel de sughiţ necuviincios, din adîncul stomacului.

— P-asta de unde ai învăţat-o ? zise rcvenindu-şi maiorul.

Plutonierul, stacojiu la faţă, se scuză :

— Am schimbat garnitura...

Apoi, dîndu-şi seama că garnitura asta nu lămurea deloc situaţia, cedă :

— Nu ştiam că dormiţi. Văzusem...

— Să te deprinzi, drăguţă, îl sfătui moaie procurorul. Doarme cu ochii deschişi.

Maiorul coborî stîngaci, procurorul cu mare distincţie, deşi era cel puţin complicat să-ţi păstrezi ţinuta în timp ce te strecurai prin spaţiul strîmt dintre bancheta rabatabilă şi rama uşii. Bancheta se înţepenise la jumătatea cursei, dar procurorul se descurcă de minune. Urcînd cele cîteva trepte spre intrare îşi îndreptă cravata, controla cu vîrful degetului arătător înălţimea borului pălăriei şi, foarte grijuliu cu ultimul accent, îşi trase mănuşile albe, verificînd fiecare deget.

în biroul lui Ghiţă lonescu mirosea a curăţenie şi ordine. Ezită cîteva clipe, înainte de a intra, ca omul care a greşit uşa.

— Au dat totul peste cap, zise. Asta se pricep s-o facă ! Apoi încet, încet de tot, încît ai fi putut crede că vorbea singur, comentă :

— Lipseşte omul cîteva zile şi, poftim, nimic nu mai e la locul lui.

Trecu demonstrativ palma pe deasupra unui fişet şi, fiindcă palma îi rămase mai departe curată, exclamă :

— Ei drăcie !

Exact în clipa aceea, în uşă se ivi locotenentul. Un tînăr înalt şi nu prea, dar zvelt şi cu mişcări precise, astfel că-ţi era la îndemînă să spui : iată un om căruia toate îi merg în plin. Salută ca la carte şi se recomandă fără să aştepte invitaţia :

— Locotenent Vasile Popescu.

, Maiorul putu să constate că tînărul avea o dantură albă şi viguroasă, că nasturii îi luceau conform indicaţiilor regulamentare, că cizmele arătau ca proaspăt ieşite

din fabrică şi că, în general. întreaga lui făptură dovedea sănătate şi dragoste pentru curăţenie. Lucru ce-l iacu să ofteze adine. Aproape instinctiv, întinse mîinile să-şi ocrotească mărunţişurile de pe birou : o călimară de bronz, care păstra cu devotament urma tuturor degetelor ce-o mînuiseră, o mapă de plastic roasă pe margini, un pahar plin cu clame, bucăţi de lame de ras, bolduri, o ascuţitoare fără cuţit, o gumă pe jumătate consumată, un capac de sticlă de apa minerală şi altele asemănătoare.

■— Pe loc repaus, drăguţă, interveni procurorul simţind că lucrurile nu stau prea bine în matca lor. Poţi să te-a- şezi, dacă pofteşti.

Zîmbind delicat, trase demonstrativ un scaun în dreptul ferestrei, în penumbra perdelei de pluş albastru şi se aşeză, la rîndu-i, picior peste picior. încă un lucru studiat. Poziţia omului oarecum detaşat de treburile mărunte. Ştia întreg numărul maiorului, nu era pentru prima oară cînd îl însoţea în biroul proaspăt măturat ori – şi mai rău – după ce, urmînd dispoziţiile administraţiei. femeile de serviciu spălaseră duşumelele vechi, dăruind camerei pentru o săptămînă un straşnic miros de cîrpe ude, de gaz şi uneori de creolină. Administratorul slujise pe vremuri ca felcer şi păstra, firesc, o groază de precepte şi obişnuinţe spitaliceşti în privinţa ordinei şi a curăţeniei.

Ghiţă lonescu adulmeca îndelung mirosul camerei şl întrucâtva împăcat cu atmosfera. începu să răsfoiască cele cîteva hîrtii adunate în mapă.. Foile nu-i spuneau

nimic deosebit, aşa că le puse la loc şi rămase cu privirea în gol. Dealtfel, chiar să fi fost vorba de o hîrtie importantă, puţin probabil ca maiorul s-o fi luat în seamă. Zbîrnîitul moale al unei sonerii îi întrerupse meditaţia.

— Mda...

Vocea secretarei interveni grăbit :

— V-a căutat soţia. De mai multe ori. Mi-a spus s-o sun imediat ce ajungeţi la birou. Avea o voce, cum să vă spun...

— Ştiu, mîrîi maiorul. Faceţi-mi legătura.

Secretara se simţi datoare să precizeze :

— Vreau să spun că era grozav de îngrijorată.

-— Ştiu, zise cu un glas abătut maiorul.

— Vă rog să mă credeţi..., turui secretara.

— Ştiu, zise profund marcat maiorul. Era extrem de îngrijorată. Avea o voce gîtuită de emoţie. Puteai foarte bine să crezi că a luat foc casa. Ei, bine, nu arde casa.

Secretara lăsă să-i scape un suspin ofensat. Şi, ca un ecou al acestuia, sună telefonul direct.

-- Tu eşti ? întrebă precipitat soţia.

Umerii maiorului căzuseră. Era un om de o sută de ani, la curent cu toate micile mizerii ale vieţii.

— Eu.

- – Ţin să-ţi reamintesc..., zise ea pe un ton categoric, potrivit în toate împrejurările fără şansă. Dar nu reuşi să-i reamintească nimic, întrucît maiorul lăsase receptorul cu o palmă mai jos de ureche. Procurorul observă chiar că-l vîrîse sub maxilar.

Soţia vroia, bineînţeles, să-i spună că trebuie să ceară o audienţă la general „într-o problemă strict personală. Aşa să-i spui. Să vadă că eşti bărbat. Trebuie să faceţi ceva. E şi el tată. în definitiv, treaba asta îl priveşte cît şi pe tine. Poate mai mult. E fiică-sa, nu-i aşa ? Copiii se măresc, e din ce în ce mai complicat să stai de vorbii cu ei. Trebuie să faceţi neapărat ceva”.

Ghiţă lonescu socotea că lucrurile stăteau oarecum invers : copiii se măreau, e adevărat, şi era oricum mai simplu să li te adresezi. La şaisprezece ani, copiii ştiu multe. Dacă nu cumva mai multe decît părinţii. în unele privinţe, cel puţin. Cît despre făcut, ce naiba ora de făcut ? Şi întrucît un general era mai abil decît un maior în chestiunile de inimă ?

Cînd ultimele vibraţii din receptor se stinseră, Ghiţă lonescu chemă secretara.

— De cîte ori a telefonat nevastă-mea ?

Femeia făcu o pauză, ca şi cum urma să procedeze la un complex exerciţiu matematic.

— De nouă ori.

Maiorul holbă ochii.

— Întîi la şapte punct, pe urma din cinci în cinci minute.

Glasul secretarei mărturisea un ataşament, fără sfîrşit pentru cauza maiorului.

Ghiţă lonescu spuse ...mulţumesc” şi privi întrebător în direcţia procurorului. Acesta, fireşte, zîmbi cordial. Apox, cu un gest larg, vădind o înaltă clasă a retoricii

W
!

democratice, îl îndemnă pe locotenent să înainteze cîţiva paşi. Zise :

— Unde-i şoferul acela al dumitale, drăguţă ?

Locotenentul făcu stînga-mprejur şi ieşi.

— Isteţ flăcău, conchise procurorul.

— Mda..., răspunse încă buimac maiorul.

Vorbea, dar se vedea în biroul generalului, chinuin- du-se să găsească o frază potrivită. Şi nu afla nici una. Se simţea profund descumpănit. Şi, ca de obicei, cînd se simţea astfel, privirea maiorului nu arăta nici un strop de inteligenţă. Stătea, pur şi simplu, ţeapăn şi boldea ochii în gol ca un boxer după ce a încasat o serie de pumni zdraveni, împărţiţi fără discriminare atât în cap, cît şi la plex.

Şoferul taxi-ului avea ochii roşii şi un chip răvăşit de oboseală. Pe spatele scurtei sale de piele, destul de po- nosite, dealtfel, se distingeau pete albicioase de noroi uscat. Privirea posacă a maiorului îl obliga să-şi mute greutatea de pe un picior pe altul. Locotenentul îi punea, cu voce tare, o seamă de întrebări. Uşurîndu-se vizibil, pe măsură ce povestea, şoferul zise, pentru a doua oară în noaptea aceea, istoria păcătoasă ce i se întîmplase. Făcea, deci, un ocol pe lingă hala de carne, în speranţa vreunui client întîrziat, cînd l-a sunat dispecerul.

— Şi ce ţi-a zis ? îl ajută binevoitor procurorul.

— Mi-a zis dacă sînt liber.

- Şi?

— Păi... Eram.

;— Cam departe hala de carne de strada aceea, nu ?

— Asta am zis şi eu. Oricum, aveam un client.

— Adu-ţi aminte exact ce a spus dispecerul.

— A spus să merg în Fraţi Epitropi, numărul zece, să iau un moş.

— Şi... ce-ai făcut ?

— M-am dus, am intrat în curie. Gîndeam să-i bat în geam. Era, adică, un geam luminat.

— Aşa procedezi de obicei ?

întrebările le punea procurorul. Maiorul răsfoia din nou hîrtiile din mapă, însoţind lectura cu felurite mişcări ale capului : cînd afirmativ şi cu anume satisfacţie, cînd mustrător. Vasile Popescu, îl urmărea, vizibil emoţionat.

Şoferul răspundea anevoie întrebărilor. Era obosit, iar amabilitatea procurorului îl neliniştea. Preciza că s-a gândit să intre în curte deoarece dispecerul îl rugase s-o facă. Cel care comandase cursa spusese ceva despre un moş bolnav de inimă. Dai' de ce trebuia un bătrîn cardiac să umble dintr-un loc în al iul al oraşului la ora aceea, nu se întrebase. Nu era problema lui. Problema lui era să-şi facă planul.

— Şi ai lăsat motorul mergînd ? îl chestiona cu o nedumerire uşor agresivă procurorul,

— Ei, făcu şoferul bănuind provocarea, facem şi noi cum ne pricepem. De unde să te gîndeşti numai la rele ?

Povestirea şoferului înainta fără multe meandre. A intrat în curte, a întins mina să ciocane în geam şî atunci, a simţit pe cineva în spatele său.

— M-a pocnit vîrtos, încheie şoferul.. M-am trezit pe Ia ceasurile patru în noroi. Canalul era chiar lingă mine, aşa că m-am spălat pe faţă şi mi-am amintit cine sînt şi ce-am păţit. Maşina dispăruse. Ştiam o secţie de miliţie pe aproape şi m-am dus acolo. Pînă una, pînă alta,... Ştiţi doar cum e. Să vă spună tovarăşul locotenent.

Ghiţă lonescu îi făcu semn locotenentului că nu e cazul să vorbească şi interveni :

— La ce oră ziceai că ai vorbit cu dispeceratul ?

— Ştiu şi eu... Se încheia programul de noapte la radio. Eu îl ascult. Mai trece timpul. Duduiţa aia care anunţa zicea că ascultăm ultimele trei cîntece. Pînă la strada Fraţi Epitropi să tot fi cîntat vreo două. Am lăsat uşa maşinii deschisă. Tot pentru muzică, să fiu drept.

— Ce cînta ?

Şoferul se hlizi înviorat :

— Şi dumneavoastră acum... Păi cine stă să le înveţe ?

— Omule, îl lămuri grav maiorul, dacă-ţi aduci aminte ee zicea în cîntecul ăla pe care-l ascultai cînd ai coborît din taxi, putem stabili cu exactitate ora la care ai fost atacat. Pricepi ?

Şoferul pricepu. îngăimă :

— Toate sînt la fel... Zicea, pardon de expresie, că tu eşti a mea şi eu tjînt pe veci al tău, dar nu pot fi sigur ca asta nu fusese un cîntec mai înainte. Şi tot îi dădea mereu cu de trei ori. Dar ce anume de trei ori...

Maiorul nu părea să-l mai asculte şi şoferul tăcu Cu ochii încă pe ultimele rînduri ale paginilor din ţaţa lui, maiorul îi spuse locotenentului fără reproş :

— Fraţii Epitropi se scrie cu doi de i.

— Depinde, admise prompt Vasile Popescu.

Procurorul, care la invitaţia lui Ghiţă lonescu luase loc în fotoliu şi citea declaraţia şoferului, rîse cu satisfacţie. Maiorul nu părea dispus să fie apostrofat.

— Depinde, zise din nou locotenentul, prinzând tocmai momentul cînd maiorul încerca să deschidă gura, am verificat. Strada se cheamă Fraţi Epitropi. Cu un singur i. Mai se află şi Fraţii Arhierei, şi Fraţii lui Vodă, şi Fraţii de cruce şi alte bazaconii, dar Fraţi Epitropi numai o dată şi cu un i. De fapt, am văzut şi tabla cu numele străzii.

— Ai fost acolo ? întrebă maiorul cu glas sleit.

— M-am gîndit că e bine.

— Te-ai gîndit, care va să zică, mormăi maiorul băgat bine în priză. Şi la ce te-ai mai gîndi t ?

— Am lăsat un om în curte. Pe nea Sică.

Ghiţă lonescu părea că-l vede cu adevărat pe locotenent abia atunci. Şi către procuror :

— Spune-mi şi mie, drăguţă, cine conduce corabia asta ? E vreo dispoziţie nouă ?

Locotenentul se făcu alb la faţă, şi îşi îndreptă ţinuta gata de replică.

Un moment mult prea delicat pentru ca procurorul să înţwe o conciliere. Ca şi cum electiv nu măi pul ea sa

îndrepte nimic, maiorul îi făcu semn şoferului să iasă în. ho] şi să aştepte acolo.

— M-am gîndit, zise hotărît locotenentul că v-aş putea fi de ajutor. Am aflat unele lucruri interesante. De fapt, voiam să vă rog să-mi permiteţi să vă-nsoţesc în anchetă. Cîteva lucruri sînt foarte interesante. De pildă, casa...

Maiorul nu-l asculta. Sau nu voia să-l mai asculte. Venise lingă fereastră şi privea foarte preocupat afară. Toţi cei care se perindaseră prin acest birou vedeau, în orice anotimp, prin unica lui fereastră, nu prea mare, aceeaşi privelişte : calcanul netencuit al unui imobil vechi de cărămidă. Din loc în loc, ieşeau la iveală nişte x-uri de fier negru. Deşi le ştia rostul, maiorul le redescoperea mereu cu un soi de fascinaţie domoală. Zidul, arareori însorit, fusese înălţat în mai multe etape, cu materiale trainice şi arătoase pînă la primul etaj, iar mai departe cu felurite sorturi de cărămidă obţinute de la demolări. Proprietarii, se vede treaba, scăpătau pe măsură ce li se înălţa casa. în unele rosturi de zidărie mai mari, în spărtura cîtorva cărămizi precum şi în ieşitura creată de elementele de fier forjat în formă de x se depusese, de-a lungul anilor, praf. Ploile spălau praful, dar în mai multe locuri el rezista şi acolo, la cîţiva ani o dată, apucau să crească fire stinghere de iarbă. De la fereastră şi pînă la calcanul de cărămidă erau doar trei metri maximum, astfel că maiorul cuprindea cu privirea numai o anume suprafaţă. Venind adeseori în faţa ferestrei, învă-

ţase pe de rost fiecare accident, înfăţişarea deteriorată a fiecărei cărămizi. îşi plimba deci privirea molcom pe suprafaţa murdară a zidului sau fixa marginea afumată şi roasă a unei cărămizi decolorate de vreme şi simţea cum îi trece prin toată fiinţa o pace lină. Gîndurile care-i făceau efectiv trebuinţă se alegeau acum parcă de la sine. Dacă ar fi trebuit să recunoască vreodată ce datorează el acestui zid, s-ar fi gîndit, neapărat, la ne- ţnumăratele idei bune pe care le dibuise, ţintind, cu o privire goală de orice expresie, ancorele de metal fixate în zidărie, mortarul murdar care le înţepenea, petele timpului, găinaţul păsărilor, cîte un fir de iarbă ivit timpuriu în vreo crăpătură. Zidul îmbătrînea sub ochii lui şi Ghiţă lonescu descoperea cu alean cum se modificau culorile, de la o lună la alta, cum asperităţile se toceau şi căpătau o nuanţă nesănătoasă, de gri verzui. Îmbătrînea şi maiorul. Fără mantaua murdară de noroi, cu mîinile vîrîte adînc în buzunare şi umerii gîrboviţi sub propria greutate, încovoiat mai mult de oboseală şi tristeţe lungă decît de ani, cufundat pînă-n inimă în felurite istorii nenorocite, cu oameni laşi ori păcătoşi, cu femei dezechilibrate şi bărbaţi vicioşi, cu lume de toată mîna, Ghiţă lonescu se strămuta brusc de la tinereţe la asfinţit.

Locotenentul, prea june ca să poată pătrunde adîncul reveriei ursuzului său şef, îşi trecea greutatea de pe un picior pe celălalt şi tot căuta o clipă să-şi apere cauza. Socotea, pe bună dreptate dealtfel, că un caz ca acela intrat în anchetă era prilejul cel mai potrivit pentru a

Ifaee primul pas în meserie pe uşa principala. Vrind să 'găsească ttn sprijin la procuror. îl privi v.n timp cu tot .•dinadinsul. Dar procurorul evita întâlnirea. Crezînd că FUI mai are ce spera, Vasile Popescu zise printre dinţi feţn „să trăiţi” sonor şcl indîrjit şi se răsuci conştiincios pef călii ie. Nu-şi îngăduia să iasă trîntind uşa, însă un mers întins şi de paradă putea să însemne acelaşi lucru.

— Aşteaptă ! porunci maiorul, ca şi cînd reacţia lui Vrtsile Popescu îi fusese anunţată cu o secundă înainte.

spus cumva să pleci ?

-- Nu. ?

locotenentul făcu stânga-mprejur mai puţin ţanţoş..

. - Atunci ? Ce fcd de militar eşti mătăluţă Y Spune,, te rog., ce-ai aflat. Nu-mi face nici o plăcere că iei regulamentul cum îţi pică mai bine, dar asta e o treabă pe care o .vom pune la punct mai târziu. Dacă crezi că ai ceva realmente folositor de comunicat, dă-i drumul. Un- isteţ în plus în secţie nu strică.

— Am vrut să cîştigăm timp, zise contrariat locotenentul.

— Mulţi vor să cîştige timp şi pierd din vedere principalul Şi, nu te scuza. Cînd ai o idee, du-o. pînă.la capăt. Altfel,. îmbătrineşti şi te vaiţi în contul a tot ce n-ai avut putere să-ndrăzneşti.

Locotenentul- oftă imperceptibil. Avu, totuşi, puterea să-şi înalţe pieptul şi să recite :

—- Declaraţia şoferului o ştiţi ! L-au cam purlfit pînă să ajungă la rioi, dar odată sosit, a mers repede. Dacă vă

interesează părerea mea – deşi, bineînţeles, trebuie verificat cum se cuvine tot ce scrie ei acolo – omul e inocent şi trebuie să-i dăm drumul. Băieţii spuneau că v-au trezit din somn şi din boală pentru o afacere groasă. M-am gîndit să vă menajez. După ce i-am luat declaraţia, s-am spus lui nea Sică să mergem pînă în Fraţi Epitropi, numărul zece.

— Plutonierul Anastasică, îl corectă din nou maiorul.

— În fine, conchise prematur locotenentul, dus de propria-i elocvenţă, la orele şapte fără zech am dat o fugă intr-acolo. O clădire veche. Un unchi ăl. meu, profesor de istorie la Buzău, şi-a construit în tinereţe o casă la fel. Vreau să spun că pe la 1990 s-au ridicat în tîrguri mulţime de asemenea clădiri. O cameră încăpătoare la stradă, un antreu în care ajungi traversî.nd o terasă, care n-a folosit niciodată ca terasă, încă o cameră şi încă altele. Din ce în. ce mai mici. în cămăruţele din tund, locuiesc proprietarii.

— în casa unchiului dumitale...

— Peste tot e la fel. Bătrînul e paralizat. Menajul, dacă-i putem zice astfel, îl face doamna. Trăiesc din pensie şi din chiria pe care le-o achită chiriaşul camerei mari de la stradă. Uncheşii au mare ajutor în el. îmi spun că se numeşte Foca. Plăteşte apa, lumina, impozitele, cumpără zilnic lapte şi face uneori şi piaţa. S-a flMltât de un ân. Preavîrstnica. doamna procesor nu ştie mare lucru despre chiriaşul lor. Tot ce poate să poves-

a
s

tească e că fără dumnealui ar fi crăpat de foame şi izolare. Un om, s-ar părea, extrem de îndatoritor. Ca un fiu. într-un sfert de ceas mi-au repetat-o de cîteva ori. Ca şi unchiu-meu...

Maiorul îl privi. în sfîrşit, în faţă pe locotenent. Holbă la el doi ochi rotunzi şi verzi, înconjuraţi de cearcăne, ca valurile pe care le face o piatră aruncată într-o apă liniştită. Te-ai fi aşteptat să explodeze, dar fu rezonabil :

— Mai lasă-l niţel pe unchiul dumitale, Ce-i cu Foca ?

— Lipseşte.

— Ai bătut politicos în uşă, insinua maiorul, ai apăsat sfios pe clanţă şi ai intrat.

Locotenentul .făcu o pauză de efect şi zise oarecum indiferent.

— De fapt uşa era întredeschisă. Putea să intre şi să iasă oricine. Am aruncat o privire în antreu şi în camera mare de la faţă. Numai o privire. Am socotit că fac bine lăsîndu-l pe nea Sică.

— Plutonierul Mihai Anastasică, preciza pentru a treia oară maiorul.

Părea dispus s-o spună ori de cîte ori va fi fost nevoie.

Vasile Popescu avea de comunicat o seamă de alte consideraţii, dar ezită. Şi bine făcu. Fiindcă pe durata ezitării sale maiorul se apropie, îl privi încordat, privi prin el mai departe, în adîncul nopţii care trecuse. Iar ce văzu în crucea ei îi umplu ochii de-o silă buimacă. Zise tărăgănat

—t Cred că ai procedat cum se cuvine, băiatule. Ia-l pe şofer şi mergi în strada aceea. Să-ţi arate ce şi cum. Discută cu el frumos, ca să nu uite nimic din ce-ar vrea să ne spună. Apoi, aşteaptă-mă.

— Să trăiţi ! făcu radios locotenentul şi părăsi încăperea.

— Să trăim, zise ecoul. Să trăim, cît sîntem buni şi drepţi.

Procurorul îl acompanie provocator :

— Băieţii ăştia noi...

. – Uneori se aleg buni, conveni cu o generozitate tîrzie maiorul. Intr-o privinţă, cel puţin, a fost convingător. Ştiu ce-i cu casa. O văd.

Procurorul se ridică şi-şi puse mănuşile.

— Am să plec, drăguţă. Am. o zi grea. Dacă se iveşte ceva important sînt, fireşte, al dumitale. Povestea asta, ascultă-mă pe mine, o să ne dea bătaie de cap.

Mai mult pentru a da cursivitate discuţiei de rămas bun maiorul aprobă cu bărbia.

Ieşind, procurorul îi comunică :

— îţi trimit un ordin de percheziţie. Pentru orice eventualitate. Pe Foca ăsta, pare-se, n-o să-l vedem atît de curînd. Dacă nu cumva l-am şi văzut. Cu picioarele la gură, prăjit ca dracu.

Rămas singur, maiorul îşi scoase haina şi o aruncă pe colţul biroului. îşi suflecă minecile cămăşii şi apoi se îndreptă spre un colţ al camerei şi anume spre acela unde o perdea decolórala acoperea pudic o chiuvetă de fi.'filă. Trase perdeaua, dădu drumul apei reci şi umplu căuşul palmelor cu aproape o jumătate de găleată de apă. Maiorul avea două mîini mari. Cufundindu-şi faţa în apă, reuşi să se stropească bine pe pantaloni, pe piepţii cămăşii şi pe cravată. în clipa în care lua în mîini prosopul, zbîrnîi telefonul. întârzie cîteva secundo ca să se uite **în** oglindă. Fu mulţumit de ce văzu. Sau poate nemulţumit. Afară de mahmureaia-i obişnuita, chipul maiorului nu arăta nimic în plus.

îl căuta, fireşte, soţia. Ţinea neapărat să-i amintească **o** anume -problemă în legătură eu fiul lor şi. cu toata vehemenţa unei mame ultragiate, să-l someze să-şi ; ia odată în serios rostul de tată.

— Bine, bine, zise maiorul, ştiu «-am de făcut.

Pentru încheierea unei conversaţii de familie er¿t o propoziţiune absolut potrivită. Îşi îmbrăcă grăbit haina

şi puse în geantă declaraţia şoferului. Tropăitul mărunt al secretarei pe cimentul cazon al clădirii îl descumpăni. **Odată cu** femeia, în birou ajunse şi un val de aer greu încărcat cu parfum. Secretara – voinică, repezită, pjeptoasă, platinată, genul de femeie la care cea mai. mică presiune afectivă se însoţea cu multă transpiraţie – reuşea să pună în mişcare mase mari de aer, astfel că din momentul în care urca scările secţiei îi. ora necesar numai un sfert de ceas ca să împrăştie pe tot etajul şi curînd în tot imobilul felurite arome de mosc, liliac, trandafiri bulgăreşti şi altele. în zilele în care începea un flacon, cu vreo esenţă nouă, toată lumea ajungea să trăiască, într-un fel sau altul, evenimentul. Uşile, care în primul, ceas al dimineţii, mai cu seamă, se deschideau .şi se închideau fără încetare, desăvîrşeau procesul declanşat atît de firesc. Cum. uneori, maiorul îşi lăsa mantaua pe acelaşi cuier în. care tovarăşa secretară agăţa frumosul ei pardesiu albastru, mantaua bătrânului soldat se îmbiba, în chip suspect, cu unele esenţe de parfum. într-o zi, s-a prezentat la şeful cel. mare înmiresmat cu un suav balsam de micşunele. Generalul l-a privit şocat şi nările au prins să-i palpite.

— Ce naiba se petrece în secţia aia a voastră, i-a zis el parcă în grabă şi parcă voind să ocolească o idee păcătoasă.

Pentru că secretara tocmai intra, maiorul – slab, dezarmat în faţa femeilor – o întrebă absolut iară aici un ţel :

— Cîţi ani aveţi dumneavoastră, tovarăşa ?

întrebare care o îndurera mult pe secretara cea sentimentală incit, la rîndul ei, deşi pe lingă o comunicare de serviciu avea de gînd să adauge o frază îndelung gîndită, grea de tandreţe şi. într-un fel, ultimativă, zise doar atît :

— Aşteaptă afară două persoane. Soţ şi ¿bţie. Au fost îndrumaţi către serviciul nostru. în legătură cu povestea de azi-noapte.

— . .Mă gîndeam că lucraţi de multă vreme la noi, continuă neatent maiorul. Nu-i aşa ?

De bună seamă, nu asta voia să spună. Dar limba se mişca de Ia sine, sporind vizibil agitaţia suferindă a femeii. în Locul frazei aceleia, plină de o mulţime de şăgalnice subtilităţi, pe care-o pregătea de-un timp îndelungat, secretara trebui să constate :

— Lucrez cu dumneavoastră de cinci ani, tovarăşe maior. De fapt, întrebarea aceasta mi-o puneţi zilnic.

— Da ? ! făcu maiorul neajutorat. Ei drăcie !

Exclamaţie care, categoric, nu semăna cu un compliment.. Fiindcă. în sfirşit, păru să-şi dea seama că cel mai bun lucru era să pună capăt discuţiei, că următoarea frază putea să fie, pur şi simplu, o prostie, Ghiţă lonescu ceru să fie invitaţi cei doi în birou. în toiul conversaţiei apucase să-şi îmbrace mantaua aşa că n-o mai lepăda. Se afundă în fotoliu ou manta cu tot, fapt ce-i surprinse

vizibil pe vizitatori, Bărbatul care, contrar bunelor maniere, pătrunse primul, întîlni privirea bulbucată a maiorului şi nu îndrăzni să înainteze. Nevastă-sa, în schimb, îşi făcu loc, împingîndu-l cu anume brutalitate.

— A explodat acolo, i-am spus. I-am arătat cu mîna şi i-am zis : priveşte cu atenţie. Se petrece o nenorocire. Aiurea, mi^a zis. Ce ne priveşte pe noi ? Sînt soldaţi. Ce, nu ştii ? Soldaţi la manevre. Aşa crezi tu că procedează armata ? i-am spus. Crezi că lăsau şoseaua vraişte ? E o explozie. Sînt sigură, O nenorocire. Aiurea, mi-a răspuns. Vezi peste tot numai grozăvii. Unde-aş ajunge să mă iau după tine...

— Chiar aşa a fost, interveni fără convingere bărbatul. Mă înţelegeţi... nu pot să iau de bun tot ce-mi toarnă ea. N-o cunoaşteţi. O închipuită.

Maiorul se ridicase în picioare, trecuse în penumbra perdelei de pluş şi-i asculta. Cum femeia părea să nu-.l mai zărească, mascat cum era de faldurile întunecate, Scoase o mînă în lumină şi-i făcu semn să-şi continue relatarea.

Ea povesti că treceau de pădure, că se zăreau de-acum luminile oraşului. Se afla la volan şi conducea cu viteză mare. în stînga a izbucnit deodată o văpaie albă. Părea sa fie în fundul unei văi. într-o miime de secundă a crezut că distinge forma unui automobil care se rupe de mijloc.

Nu garanta că văzuse chiar un automobil. O simplă impresie.

— M-am uitat la ceas. Nu ştiu de ce, dar m-am uitat ia ceas. Era ora două şi paisprezece minute. Am făcut bine ?

— Continuaţi, zise maiorul.

— Nişte militari la manevre, insistă bărbatul. Nu e sigură de nimic. Mă simt dator să-mi cer scuze. E de datoria mea să vă rog să ne iertaţi pentru tot ce se petrece aici.

— Mai departe, o încuraja abătut maiorul.

— Ce şă continue, zise iarăşi soţul. Nu are ce. i-am cerut să bage viteză. Putea să fie orice. Era miezul nopţii şi ne găseam lîngă o pădure. Cine opreşte noaptea, dacă n-are motiv temeinic ? în ce mă priveşte, declar că n-am văzut nimic. Cineva, în şanţul din marginea şoselei, a aprins o ţigară. Din viteza maşinii putea să pară orice. Chiar şi o explozie.

Ghiţă lonescu ieşi de după perdea, străduindu-se **din** greu, s-ar fi zis, să-şi poarte umerii masivi. Femeia, în plin patos al demonstraţiei, înaintase cîţiva paşi. **De sub** haina de blană complet descheiată, se răspîndea în toată încăperea un miros amestecat de transpiraţie şi parfum fin.

— O să vă rog să daţi o declaraţie, vorbi încet **Ghiţă** lonescu. Era aproape obligat să privească în decolteul mare al rochiei şi ce vedea acolo îl stingherea **oarecum**

în luarea unei decizii. Bărbatul ridică mîinile cu o ironie leneşă.

— Spun lot. scriu tot. Cu observaţia că, în fapt, n-ara ce spune. Doamna mea e o fiinţă modernă. Simte nevoia să se mişte. în două zile, am parcurs trei mii de kilometri, M-a aruncat pe banca din spate şi, dă-i goană. Dealtfel, a mărturisit că mergeam cu depăşire de viteză. Ar mai fi ceva : nevastă-mea are unele viziuni. Nu e prima oară cînd vede o nenorocire acolo unde nimeni n-ar remarca nimic. în ce mă priveşte – şi aici bărbatul apăsă nuanţa ironică a frazei —• eu n-am nici o pasiune. în consecinţă, nu văd în jur decît ceea ce merită osteneala. Am mers drei mii de kilometri şi am privit atent în scrumiera dinaintea mea.

'■■■■< —- Laşule ! urlă pe neaşteptate femeia.

— Vedeţi ? ! făcu suav-retoric bărbatul. Asta ar fi tot. Asta explică totul.

— Veţi da şi dumneavoastră o declaraţie, îl întrerupse neguros maiorul. Veţi scrie că la ora două şi paisprezece: minute priveaţi cu atenţie într-o scrumieră. Un amănunt, tovarăşa : ce oră arată ceasul dumneavoastră acum ?

— Şapte şi treizeci şi două de minute.

. , – în regulă, confirmă maiorul. E şapte şi treizeci şi două. Scrieţi aşa cum aţi declarat.

Căută cu mina dreaptă sub rama biroului şi găsi soneria. Apăsă cu nădejde şi în uşă apăru secretara, purtîndu-.şi statura înalt şi demn,

— Chemaţi-l pe ofiţerul de serviciu, zise maiorul. Tovarăşii vor da cîte-o declaraţie.

Se îndreptă spre ieşire. Pragul tocit al tocului uşii capitonate primi din plin şocul pasului său legănat. Nouăzeci de kilograme era o greutate.

— Am onoarea, zise ironic bărbatul.

Maiorul se opri, stătu cîteva secunde parcă încremenit şi îl lămuri fără să întoarcă privirea :

— A fost o explozie.

Avea un glas trist şi tărăgănat.

— Mă simt stingherit, mărturisi după o lungă chibzuinţă locotenentul. Mi se pare mereu că aud paşi, că-l văd pe Foca intrînd.

— Mda, făcu echivoc maiorul.

— Cu atît mai mult., cu cit încep să cred că n-o să-l văd niciodată l.a faţă.

Maiorul se răsuci greoi şi începu să-şi plimbe ochii, fără grabă, prin 'cameră. Numai lucruri obişnuite : un pat bătrînesc, de lemn, cu spătarele înalte, un şifonier, o masă rotundă, acoperită cu o muşama,, două scaune, o sobă de teracotă, două noptiere, telefonul pe una din ele, un scrin scorojit, un bufet de bucătărie. Pe un raft, spînzurat în două cuie înfipte grosolan în perete, cîteva cărţi. Pe bufet, o jumătate de pîine învelită într-o foaie de plastic, un borcan de compot de mere, un castron de tablă emailată plin cu ouă. Ambele ferestre acoperite cu hîrtie groasă, de sus pînă jos. Hîrtia îşi făcuse din plin datoria, dacă urma cumva să apere perdelele de razele soarelui. Avea cel puţin un an vechime şi din albastrul de odinioară mai rămăsese pe la colţuri un violet clo-

rotic. Lumina dimineţii pătrundea obosită şi camera, chiar după ce te obişnuiai să scrutezi în semiîntuneric, nu era mai prietenoasă.

— Ce viaţă, zise cu năduf locotenentul, apăsat de lumea de umbre tăcute din jur. Şi întoarse smucii comutatorul.

Stinge ! porunci maiorul.

Locotenentul se supuse.

— Am să ies, zise. Vă rog să-mi permiteţi să ies.

Maiorul se ridică, însoţit de trosniturile taburetului descleiat şi ale propriilor genunchi chinuiţi de artroză, în ultimul timp, visa, tot mai des, că urcă la nesfîrşit un deal şi cade, cu genunchii moi, înainte de a şti dacă merita atîta trudă pentru privilegiul de a ajunge în vîrf, acolo unde puteau fi zăriţi, odihnindu-se laolaltă, cîţiva din puţinii prieteni din şcoala militară, pe care nu-i mai văzuse de ani de zile, vechi cunoştinţe, de pe vremea cînd lua de sute de ori pe an interogatoriul unor hoţi de buzunare, colegi care ştiuseră să salte într-un timp scurt în cercul de colaboratori direcţi ai ministrului şi cu care se întîlnea numai pe la consfătuiri ori instructaje.

Ieşise un soare rece şi clar şi locotenentul profita din plin de şansa pe care o avea de a-şi îndrepta spre razele lui călduţe faţa albă şi fără riduri, de adolescent în- tîrziat. Se sprijinea de una din coloanele pridvorului şi se bucura din plin de lumina dimineţii. Cînd maiorul apăru pe terasă, lunganul avu o reacţie abia perceptibilă, un rudiment de solicitudine ostăşească.

•— E o zi frumoasă astăzi, zise maiorul, fără să ti renunţat întru totul la aerul abătut şi buimac cu care întâmpinase zorile la marginea oraşului, în imediaţa apropiere a unui mort cum nu mai ţinea minte să fi întîlnit de vreo zece ani buni. Aprecierea lui suna, de aceea, nu prea cordial. Cu acelaşi ton se putea spune : asta ne mai lipsea, şi ar fi fost la fel de ci învingător. Veni, totuşi, la soare şi clipi de cîteva ori după care se retrase prudent în umbră. întrebă :

— Şi zici că ai căutat peste tot ?

Locotenentul scoase pieptul belicos.

— Mi-am dat toată silinţa !

— Sigur că ţi-ai dat-o, silabisi cu g'mciul aiurea maiorul. Şi. pe neaşteptate : Ce fel de om zici că e Foca ?

— Sincer vorbind, nu prea-mi dau seama. O seamă de lucruri nu se potrivesc. Cred că avea bírni, cred că a trăit şi mai bine, cîndva. Poate intenţiona să se mute: şi, tot amînînd,a lăsat odaia aşa cum am găsit-o.

— Altceva, stărui maiorul.

— Un om umblăreţ. s-ar zice. Toată averea intr-un geamantan.

, – Şi undc-i geamantanul ?

— Un om distins, zice proprielăreasa, un domn ade-•yacaE. Cravată, nu-i aşa. cămăşi curate. O persoană foarte îndatoritoare. Proprielăreasa nu se înşală. A prins şi vremuri mal bune. Ştie să facă diferenţa dintre un coaie- goaie şi un burlac plin de virtuţi.

— ...Cheam-o !

Rămas singur, maiorul oftă şi faţa i *se* destinse. Intră în antreu, privi apatic în jur, scoase din buzunarul de la piept o batistă mototolită şi apăsă cu atenţie clanţa uşii de la baie. Aprinse apoi lumina şi rămase în prag. Pe policioara de deasupra chiuvetei se găseau orînduite frumos un pămătuf bogat, o maşină de ras, cîteva sticluţe cu apă de colonie şi ulei de păr, un pahar cu o periuţă şi două tuburi de pastă, un pieptene şi o cutie de pudră. Un bărbat simţit, Foca ăsta. Maiorul mirosi pudra şi mişcă din sprîncene ă oroare. Stinse lumina şi reveni în antreu. Stătu indecis cîteva clipe şi intră în cameră. Cu aceeaşi batistă ridică receptorul telefonului şi-l sună pe procuror.

— Da, drăguţă, îl asigură vocea din aparat.

— Eu sînt, zise maiorul.. Aştept hîrtia. Acum sînt, ca să zic aşa, oaspete. Lipseşte, ce-i drept, gazda, dar altfel totul e în ordine. Nu putem începe fără ordinul de percheziţie.

— Nici o grijă, drăguţă, îl asigură vocea, e pe drum.

— E-n regulă, articulă trudit maiorul.

— Ceva nu merge ?

— Merge. Persoana nu-i acasă. Te ţin la curent.

— Te rog, drăguţă. Ştii ce-i la noi acum. Şi în plus.,7 Maiorul nu mai asculta. Ţinea receptorul la distanţă şi făcea cu privirea, din nou, ocolul camerei. Cînd vocea zise că-i urează noroc, maiorul rosti ceva nedesluşit.

Inspiră adînc, dar nu se grăbi să dea aerul afară. Ieşi din cameră şi-l găsi pe locotenent prăjindu-se la soare.

— Vine primăvara, zise acesta cu multă convingere.

— Ce-i cu femeia ?

Locotenentul zîmbi.

— Se găteşte. Şi iarăşi zîmbi. O gură de vlăjgan fără probleme. Medie bună la absolvire, o garsonieră, toate hainele noi, slujbă dorită. Stomacul sănătos, somnul adînc.

Proprietăreasa, dealtfel, nu întârzie să apară. În toată splendoarea. Purta una din acele rochii care trebuie să-i fi picat grozav pe vremea cînd avea patruzeci de ani şi douăzeci de kilograme mai mult. O rochiţă subţire, de timp frumos şi de promenadă. Se fardase din belşug şi, ca să fie tacîmul complet, renunţase la ochelari. Pudra şi rujul, întins subţire pe pomeţi, se adunau în zbîrci- turile uscate care-i acopereau faţa. Efectul era straniu : o reţea de linii, caligrafiate adînc în toate direcţiile. Ochelarii crestaseră şi ei un şanţ, plin acum cu murdărie. Gura bătrînei, năclăită de ruj, se mişca fără control, ca o bucată de gelatină scuturată nervos.

Locotenentul dispăru în direcţia cămăruţelor din fundul curţii şi reveni cu un scaun.

— La soare, spuse rugător bătrîna.

Se aşeză icnind reţinut şi-^şi potrivi cochet, pe genunchi, geanta de mărgele negre. Multe din ele căzuseră şi femeia se strădui să acopere cu palmele locurile goale. AV0U mănuşi albe.

t
f
»

Maiorul o privea fascinat. Umerii i se lăsaseră şi ochii i se holbau. Momente în care maiorul n-ar fi putut în nici un caz poza pentru o imagine a inteligenţei contemplative. Nesigur, apatic, alcătuind cu greutate frazele, zise :

— Am fi vrut să stăm niţel de vorbă cu domnul Foca.

— Aha, făcu bătrâna, renunţînd o clipă la aerul imperial pe care şi-l luase.

— Foca şi mai cum ?

— Foca, spuse ridicind cu indiferenţă o mînă în aer. Mie -mi ajunge.

Maiorul păru ceva mai animat.

— Nu ştiţi, prin urmare, numele întreg ?

— Se înţelege, stimate domn. Cine are timp pentru amănunte ? E suficient să privesc odată omul în ochi şi ştiu totul.

Maiorul plecă plivirea.

— Plăteşte chiria înainte, turui băbuţa, se ocupă de plata luminii şi a gunoiului. Soţul meu, dragă domnule, e la pat. Tînărul dumneavoastră coleg, v-a spus, cred. Sînt săptămîni cînd nici eu nu pot părăsi patul.

— Chiar aşa, făcu maiorul. Şi ce slujbă are chiriaşul dumitale ?

— O-o-o ! zise femeia, nu ştiu. Dar niciodată nu pleacă de acasă pînă nu ne aduce laptele. Nu ne-arn descurca fără el. Vă închipuiţi că n-am dus-o întotdeauna astfel, Din păcate, nu avem copii. Pâra copii, setilhp^ domn, e foarte greu.

s
a

Foarte greu, reluă maiorul.

Locotenentul o ajută :

— Dar, astăzi a uitat. Azi nu a adus laptele.

Bătrîna îşi pierdu subit vioiciunea.

— E adevărat. Iar eu nu pot să merg. Obosesc repede. Am şi obosit.

— S-a mai. înlîmplat ?

Bătrîna nu înţelegea.

— S-a mai întîmplal vreodată să vă lase tară sticlele de lapte ?

— Vai, zise, domnul Foca e un om foarte bine crescut.

Şi surise. De fapt, încercă. Buzele îi tremurau neliniştite.

— Am vrea să vă mulţumim, spuse locotenentul impresionat. Vă ajut să mergeţi în casă. Am mai avea o rugăminte : cartea de imobil. E scris acolo numele

Bătrîna flutură iarăşi mîna dreaptă. Putea să fie un tic, putea să însemne un gest de renunţare la toate plictisitoarele obligaţii ale ultimilor ani de viaţă. închise ochii cu sfîrşeală şi articulă, nesigur, cîteva vorbe, perfect lămuritoare din punctul ei de vedere :

— V-am explicat doar. Domnul Foca avea grijă de **toate.**

Huruitul unei maşini o făcu să înalţe capul :

— El este, nu-i aşa ?

— Cred că nu, răspunse în şoaptă maiorul.

Din maşină ieşiră în mare grabă patru bărbaţi. **Unul din** ei se apropie de maior, salută, deschise **expert** închîr

zătoarele unei genţi, ghintuită şi blindată ca banca Angliei şi scoase un plic.

— De la tovarăşul procuror.

— Bine, mormăi maiorul. Altceva ?

— Altceva nimic. Să sunaţi la secţie.

Maiorul îl privi crunt. Zise :

— Să sun secţia. După dumneata asta înseamnă nimic ?

Echipa operativă, aşezată respectuos la doi metri distanţă, asculta fără să pară prea impresionată.

— La lucru, băieţi, zise încet maiorul. Amprente, fotografii. Atenţie la hîrtii. Omul ăsta e de un an în oraş, dai' nu vrea să se ştie. Un tip discret.

în stradă, maşina clacsona înnebunită. Maiorul privi cu ciudă în direcţia ei, făcindu-i locotenentului semn să lămurească situaţia. Profitînd de indecizia şefului, unul din noii veni ţi îşi chestionă vecinul :

— Cum îţi pare ? Arată rău. Mai rău ca niciodată.

— Fereşte 1 răspunse acesta expert. E-n priză de azi-noapte. Se zice că e groasă. Au găsit un cadavru complet carbonizat.

Nu apucă să-i toarne ce ştia, fiindcă maiorul reveni :

— Inventar general. Amprente, urme, obiecte. Luaţi la rînd sertarele şi cercetaţi cu grijă. S-ar putea să aflăm ce ne trebuie, s-ar putea să lucrăm degeaba. Găsiţi fotografii şi acte, tot ce-ar putea să ne vorbească de dumnealui. Dar ştiţi cum, băieţi ? Cum n-aţi mai lucrat voi nici-

odată. La plecare, lăsăm curat. Să nu se simtă c-om trecui pe-aici.

îi măsură pe fiecare în parte.

— Unde-i grasul ?

— Developează, să trăiţi. Filmele de azi-noapte.

Maiorul scutură indispus din cap şi strigă şoferului:

— Să vină fotograful. Urgent ! Cu sculele '! Ce mama dracului îşi închipuie, că am timp de novici ?

Şi mînios, către militarul împovărat de aparate foto :i

— Nu facem poze de familie. Şterge-o.

Încurcîndu-se în lucruri, profund vexat, unăru] încercă un salut.

Maiorul intră în casă, sfătuindu-şi răbdător oamenii. Părea trezit, deodată, dintr-un somn greu.

— Atenţie la baie ! Vreau să ştiu culoarea părului. Cu grijă la maşina de ras. Culegeţi, băieţi, urmă cu urmă. Să vedem cum arată domnul Foca ăsta. Talia, numărul de la pantofi, periile de haine, bonuri, chitanţe, bani. Vreau să-mi spuneţi dacă veneau femei şi cine-i spăla atît de bine lenjeria. Puneţi suflet, băieţi, să încheiem repede.

Ieşi, parcurse în viteză drumul pînă la poartă, deschise portiera din şpate a celei de a doua maşini şi se tolăni pe bancă oftînd. Maşina se înclină. Locotenentul, care-i urmărea de la distanţă toate mişcările, îndrăzni să se apropie. Se aşeză pe banca din faţă şi zise oarecum ne-hotărît ;

— M-a.ş ocupa de poştaş. La mine în cartier, cel puţin, poştaşul e omui care ştie tot. Cine cu cine se ţine, ce învîrte fiecare. Apoi, aş discuta cu vecinii. Aşa, pentru un portret verbal.

— De ce-ai intrat în poliţie, Vasiie Popescu ? făcu în ioc de răspuns maiorul.

— Am făcut Dreptul, La absolvire am fost întrebat dacă m-ar interesa armata.

— Şi ?

— Nu în mod deosebit, le-am zis. Apoi, ni-am râzgindit.

— învăţai bine ?

— Bine, foarte bine. Odinioară mă gîndeam să intru la meserie. Să stau în faţa unei maşini, să umblu la manivelele şi butoane, să nu trebuiască să mă bag în sufletul nimănui.

— îţi place, totuşi, să te bagi ?

— Nu-s prea mîndru de chestia asta. Mi-a dat mereu încurcături. Ori era vorba de o fată, ori de altcineva. Mă angajam să fac o treabă, credeam căi persoana abia aşteaptă să-i dau un sprijin şi, pîna la urmă, picam prost. Sínt unii cărora le iese întotdeauna pe dos. Ştiţi, probabil, cum vine.

— Ştiu, oftă maiorul. Ocupă-te de poştaş.

Locotenentul spuse „să trăiţi” şi trînti portiera.

— Să trăim, zise pentru a zecea oară în -ziua aceea maiorul. Să-i lăsăm şi pe alţii să trăiască. Şi adormi»

Vasile Popescu cercetă, fără folos, eîteva străzi. îi ceru şoferului să fie atent şi el, dar, cu toată viteza redusă, nu-l zăriră pe poştaş. într-un tîrziu, cînd îşi pierduseră speranţa, apăru în grădina de vară a unei cîrciumi uniforma decolorată a factorului. Era singurul muşteriu. Şedea lingă o masă de tablă scorojită, cu o halbă pe jumătate goală în faţă. Avea pantalonii suflecaţi pînă la genunchi. Privea, cu filosofic, la spuma care se topea şi, din cînd. în cînd, se scărpina la un picior. îndeletnicire pentru care dovedea, în egală măsură, aplicaţie şi pasiune.

Locotenentul opri maşina la un pas de el, coborî, şi-i vîrî puţin cam autoritar legitimaţia sa cea nouă sub nas.

— Mă rog, făcu poştaşul, fără să-i dea atenţie. S-ar fi zis că avea de-a face zilnic cu locotenenţi grăbiţi, hotărîţi să-şi vînture cu orice prilej legitimaţiile. Picioarele poştaşului, cu părul ros pînă la piele de frecuşul neobosit al pantalonilor, arătau ca doi butuci de vie, bătrîni. Două **gambe noduroase, pe care venele se împleteau ca o reţea** de frînghii.

— Douăzeci şi nouă de ani de slujbă, zise cu o stranie satisfacţie poştaşul, mîngîindu-şi cioatele. Fă şi dumneata suma şi vezi ce-au mai tras drăguţele. Zece ore zilnic, fără să văd scaunul. Dacă încerc să spun cuiva că, uite, nu îmi vine să-mi beau berea ca oamenii, stînd jos, nu mă crede.

Sorbi adine din halbă şi schimbă cu demnitate subiectul. Ce putea să priceapă oare puştiul ăsta rumen şi cu maşină la scară din istoria vieţii lui ? Zise :

— Mă rog, să ajutăm miliţia populară.

— S-a mai întîmplat ?

Poştaşul schiţă un gest care putea să însemne orice.

— Felurite situaţii.

•— Pe Fraţi Epitropi, la numărul zece, spuse locotenentul, locuieşte un tip, pe nume Foca.

— La domn profesor, vrei să zici ?

«— Da. în odăile din faţă.

— îl ştiu, se grăbi să-l asigure poştaşul. L-am văzut în vreo cîteva rînduri. Chiar mă întrebam ce fel de slujbă are. Unul ca el, nu ţine la program.

— Aţi stat de vorbă vreodată ?

Omul scutură din cap, fără să-şi ascundă dispreţul :

— Cu ăştia, eu nu discut. Nici o scrisoare într-un an întreg. Despre ce să vorbim ?

.Locotenentul se simţi dator să. precizeze :

r— Un singuratic, deci,

— Cine poate să ştie... Am spus doar eă nu primeşte scrisori. L-am văzut venind, l-am văzut plecînd. Pardesiu, cravată, pălărie. Om de modă veche.

— în vîrstă, vrei să spui ?

— De unde, pînă unde ? Cincizeci de ani. Sau mai puţin. Cînd omul se rade şi se pune la şpiţ. e greu să-d aşezi unde-i este locul. Să zicem patruzeci şi, opt. Trei ani mai mult, trei mai puţin, nu contează.

— Ai şti să-l descrii ?

— L-aş recunoaşte, admise poştaşul drămuindu-şi cu zgîrcenie berea rămasă în halbă. Dar o descriere... Asta-r mai complicat. Un om ca toţi oamenii.

— Ai mai discutat, totuşi, despre el ?

Poştaşul era sincer uimit. Jignit chiar.

— Cu cine ?

— Cu unul, cu altul. Cu vecinii.

— Nu mă cunoşti. De douăzeci şi nouă de ani duc tolba pe străzile astea. Ştiu multe, într-adevăr.. dar nu mă, bag în viaţa nimănui.

— N-am zis că te bagi, o înmuie Vasile Popescu. Discuţi doar. Despre una, despre alta.. Ce face cutare^ ce zice cutare.

— Mai rău ca toate. Spui o vorbă şi tragi ponoasele. Sorbi demonstrativ ultimele picături de bere. Dacă domnul Foca a vrut să mă lase să-i văd numai pălăria şi cravata, atît-a am văzut. Un om curat, tăcut, fără prieteni. Vine, pleacă, afacerile lui. ÎI privesc,. Dacă e altfel, de unde să ştiu ?

— Dumneata trebuie să ne ajuţi, zise locotenentul nerăbdător. Poţi să ne ajuţi, e o datorie cetăţeneasca. Eşti printre puţinele persoane care l-au văzut la faţă pe- Foca. Deocamdată. Mai tirziu o să iasă la iveală şi alţii. Tovarăşul Foca dispare, se pare, de-acasă. Avem unele indicii că a păţit-o.

Pricep, făcu poştaşul potrivindu-şi taşca. Daeă-mi .unintesc ceva, vă dau de ştire. De cine să întreb ?

- Locotenent Vasile Popeseu. Ceri centrala şi întrebi de mine.

Pe vremuri, spuse melancolic poştaşul, dîndu-l uşor deoparte pe vlăjgan, am cunoscut un. căpitan de-al dumneavoastră. Se ocupa de chestii, asemănătoare. Unul lonescu, dacă aşa l-o fi chemînd. Vorbea răstit şi avea nişte ochi cit cepele. Cînd îmi punea o întrebare şi belea ochii, mă lua un fel de frig şi-mi venea să-mi scormonesc mintea ca să-l văd mulţumit. Adică, nu tocmai frig, reveni poştaşul, ci. altceva. Ţi-era parcă ruşine că se petrec atîtea porcări i. lonescu ăsta da, ştia să te ia.

— E maior acum, i-o scurtă tulburat Vasile Popeseu. Se întreba, fără să-şi explice de ce, cît cîştiga poştaşul eu tolba asta a lui. îl privea depărtîndu-se legănat, un mers în aparenţă neeconomic, cu umărul drept crestat adine de cureaua genţii de piele. O halbă de dimineaţă, două, trei cuvinte la fiecare uşă, un cap burduşit cu întîm- plări mărunte, pe care nu prea se grăbea să le scoată la vînzare.

Spuse şofeiului să pornească. Poştaşul se oprise şi-i făcea semn să tragă la marginea trotuarului.

— M«am mai gîndit. zise. Deşi cred că nu e foarte important. Ieri m-a mai întrebat cineva despre Foca. (m om de la voi, probabil.

— Urcă, îl zori locotenentul. Nu era omul n.oslru.

Poştaşul spuse că nu poate urca. Cit dc-espre persoana aceea,’ o nimica toată. Vroia să ştie doar cam pe la ce oră se întorcea acasă Foca. Ii căutase, zicea oi. dar nu reuşise să dea de el.

— Şi ce i-ai răspuns ?

— Ce puteam să-i răspund ? Că nu şuu. Poale pe înserat, am zis, poate mai tîrziu. Imi termi u treaba în jurul orei cinci. Ce trece peste, o de ia mine.

— Cum arăta ?

.— Ei, asta-i mai simplu. Aveai la ce sa te uiţi. Totuşi, nu.luaţi ca literă de evanghelie cuvintele mele. N-am schimbai decit vreo cîleva cuvinte. Desigur, tot domn profesor. Cit dumneata de înalt. Şi cocoşat. Ce altceva, decit profesor. Avea părul alb. dar umbla descoperit. După mine, ar fi trebuit, să poarte pălărie. Cam la cincizeci de ani. Şi, $ă nu uit, ochelari fumurii. Ştii matale de care. Un obraz alb ca varul. Poate- era bolnav. Cine ştie...

— Ce-ţi mai aminteşti Y

— Un mers săltat. Uite-aşa...

Şi poştaşul făcu cloi, trei paşi, ridicînd mult calcîieie.

.— Tc-ai uitat, **prin** urmare, eu atenţie.

Í
W

— Da’ de unde, îl potoli părinteşte poştaşul, mă uit la fiecare. Ce m-aş face fără ochi ?

— Şi fără picioarele dumitale, încheie înţelept Vasile Popescu. Oţel, nu altceva.

Un dram de politeţe care-l surprinse pe poştaş. Işi privi şi el încă o dată picioarele şi, mulţumit de ce văzu, o porni la drum.

Novicele clămpănea cu. mult zel din biitz-urile sale. Pentru o fracţiune de secundă, camera îşi dezvăluia aproape impudic toate detaliile, ca să intre apoi într-un întuneric şi mai adine. Aprinseseră becul sărac din tavan ;şi pe acela, mai prietenos, al lămpii de Ungă pat, clar de lumină,suficientă pentru lucru încă nu se putea vorbi. Cel mai firesc ar fi fost să ridice hîrtiile arse de soare din ferestre, însă nimeni nu se hotăra să ceară permisiunea maiorului. Acesta revenise în cameră imediat ce unul din oamenii echipei tehnice adusese vestea că a adormit. Luase în stăpînire taburetul scîlciat din mijlocul odăii şi nu se clintise de acolo decît ca să-şi arunce privirea prin vreun sertar, la chemarea aproape şoptită a subalternilor. Muţenia lui, cu care ar fi trebuit dealtfel să se obişnuiască, fiindcă cei mai mul ţi lucrau cu maiorul de ani şi ani, îi stingherea, dar nu-i mai puţin adevărat că-i făcea şi să se mişte repede..

Atmosfera devenise de-a dreptul încărcată după ce, cercetîndu-se un vraf de hîrtii, se ştia că persoana în chestiune nu. se numea Foca, ci altfel..

— Un nume banal, aprecie careva cu un glas revelat, îl cheamă lonescu. Un nume absolut banal.

La care maiorul coborî abătui privirea.

între nişte cămăşi fu găsit un teanc de bani. Multe sute şi. nişte mărunţiş. O sumă bunicică. într-un port- moneu vechi de plastic se aflau cîteva fotografii reprezentând, toate, acelaşi grup de prieteni în excursie la munte. Nouă persoane : patru bărbaţi şi cinci femei, în felurite poziţii vivante. Astfel de fuste, cum aveau, femeile acelea, se purtaseră în urmă cu zece-cincisprezece ani. Oameni fără griji, oameni veseli. Cu excepţia unuia. Singurul care în ambianţa aceea degajată păstra un aer înţepat. Lua, s-ar fi zis, foarte în serios aparatul de fotografiat. Maiorul ceru unuia din băieţi să meargă la pro- prietăreasă. Nu fu deloc surprins cînd, întorcîndu-se, acesta îi confirmă supoziţia. Nu era, dealtfel, prea greu să-ţi dai seama că singuraticul era Foca. Sau lonescu. Strînse pozele şi le băgă într-un plic. Daca astea erau singurele imagini pe care un om le lăsa, în urmă-i, povestea avea să se complice. în ce fel însă, maiorul nu ştia. Stătea neclintit pe taburetul scîlciat şi incomod şi simţea că e tras pe sfoară.

Se ridică şi ieşi în curte.

Se îndreptă spre camerele proprietarilor şi ciocăni încet în geamul murdar al unei ferestre. Cînd femeia se ivi prudent în deschizătura uşii, îi comunică :

— Domnul Foca... O să lipsească vreo săptămînă. Poate mai mult. Am să vă dau telefonul meu. S-ar putea sa

fie .căutat. ’Trebuie să ne ajutaţi. Dacă întreabă cineva de Foca sau de lonescu. vă rog sunaţi-mă.

Bătrîna îl asculta cu o pri vire ultragiata.

—■ Şi laptele ?

întinse către maior o mină slăbânoagă şi-l prinse de reverul pardesiului.

— Şi laptele ? Şi plinea ?

— Nu-i vina noastră, madmn, bolborosi maiorul. îi desprinse mina încleştată pe haină şi o îndepărtă zicînd înt-rucîtva mai desluşit : o să vedem ce-i de făcut.

Se îndreptă alene spre maşina din stradă striginci :

— Să vină Paraschi vescu.

Unul din oamenii care cotrobăiau în htcruri ieşi glonţ şi-l ajunse din urmă.

— Ai să rămîi aici, zise maiorul. Am să-ţi trimit schimbul. Dacă telefonează cineva, răspunde. Află, dacă poţi, numele celui care vorbeşti[1]. Dese urcă-ie.

Trînti portiera şi răcni :

— La secţie !

Şoferul cel mustăcios, vizibil crispat, tăcu Lot drumul. Dealtfel, Ghiţă lonescu adormi imediat. Ajuns în faţa secţiei, apăsă cu zel pe frînă. Şi urmă ceea ce era normal să urmeze. Maiorul zbură cu capul în parbriz.

Redresîndu-se spuse :

- Ai progresii!. Data viitoare, mă scoţi pe Largă.

Congestionat, şoferul îndrăzni :

- ■ i.v(i-e teamă să ug ţipaii. Mi-c ţciuiiă să nu pierd volanul din mină.

— Ţip ?

Maiorul îl fixă, perplex.

— Ziceai că ţip ? Asta de unde-aţi mai scos-o ? De ce să ţip ?

Urcă, ezitînd, scara spunîndu-şi cu jumătate de glas : Ce-au mai scornit ? De ce-aş ţipa ? Ăştia noii... De fiecare dată s-o iei de la capăt. Cine dracu ţipă ?

Străbătu din trei paşi biroul secretarei şi cînd păşi într-al său inspiră adînc. Nu deosebi nici, un miros special. Ca să fie sigur, mai inspiră odată.

— Slavă domnului, gîndi, încă n-a apucat să intre.

Scoase capul pe uşă şi-i ceru să nu fie deranjat. Secretara se ridică în picioare docilă.

— O cafea v-ar face bine.

Fu prompt :

— Nu e nevoie. Am mai băut.

Nu, nu mai băuse şi o cafea i-ar fi făcut, intr-adevăr, bme, dar nu avea de ales. Dacă zicea da, suna ca un armistiţiu. Femeia i-ar fi zîmbit cu întreg chipul ei dolofan şi inocent. Apoi, s-ar fi repezit înspre dulapul în care-şi îngrămădea sticluţele cu esenţe de parfum. Şi toată secţia ar fi avut de pătimit. Mai bine nu, îşi spuse maiorul şi privi în duşmănie spre fotoliul monumental care-l aştepta. Mai bine nu.

Scoase cîteva coli de hîrtie şi se apucă de scris. Cerea să fie aprobată punerea sub control a telefonului cu numărul douăzeci şi şapte patruzeci' – zero trei. „Avînd în vedere că...*” scria maiorul mişcîndu-şi buzele

grăbit şi se opri. Mare lucru nu prea putea să aibă în vedere. înălţă ochii şi fixă melancolic clanţa, uşii. Avu **o** viziune. Se făcea că intra secretara purtînd cu graţie tava aceea oribilă de plastic cu motive naţionale. Iar pe tavă, iată, o cană mare de cafea. Maiorul oftă şi apăsă pe butonul uneia din soneriile de sub birou. Trecu un minut şi uşa rămase închisă. Maiorul oftă şi apăsă pe celălalt buton. Ca la o comandă, uşa sări în lături şi, trîntind cu zel un călcîi de celălalt, ofiţerul de serviciu. îl. anunţă că era în întregime la ordinele lui.

— Bine, făcu maiorul buimac, cheam-o pe secretară.

Nij. era cazul, fireşte. Femeia stătea îndatoritoare în spatele ofiţerului. Fapt care dovedea că toate soneriile funcţionau perfect. Maiorul tăcea.

— M-aţi chemat ?

Maiorul continua să tacă.

— Aţi sunat, tovarăşe maior ?

— O cafea, spuse spăsit. Una mare şi amară. Cinci linguriţe de cafea şi o jumătate de linguriţă de zahăr.

Secretara simţi crampe la stomac. Se încruntă.

—> Bine, zise maiorul conciliant. Numai un sfert **de** linguriţă de zahăr.

Interpretînd mult prea generos bunăvoinţa cenuşie **a** maiorului, secretara îşi pregăti o intrare triumfală. Ibricul înălţa un abur gros de cafea proaspăt rî.şnită, ceaşca de **faianţă, _cu frumoase desene după natură, strălucea ca** obrajii îmbujoraţi, ai femeii, linguriţa scotea un clinchet

vesel ici fiecare pas. Turna, deci, licoarea şi găsea că viaţa e frumoasă. Drept urmare, sufletul ei croit pentru o altă **lume,** mistuită **la** tot pasul de patimi tainice, o îndemnă să fredoneze o melodie potrivită momentului. Cîteva note âe auziră aievea, întâmplare care pe maior îl făcu să tresară. în ciuda faptului că mirosul călduţ al cafelei ii abatea oarecum atenţia de la treaba pe care tocmai se pregătea să o încheie, Ghiţă lonescu nu se manifestă **în** nici un **fel. Ridurile grele de pe** frunte stăteau intr-un repaos plin de bărbăţie. Secretara, cel puţin, astfel le vedea. **Tandreţea ei mergea** îndeosebi spre fruntea cărnoasă a şefului, dăruită să exprime numai gînduri şi sentimente importante. Maiorul ridică privirea şi fruntea i se cută amarnic. Gîndurile care se ascundeau în spatele oaselor viguroase ale craniului său erau în număr de două : primul se referea la nota informativă adresată generalului. Reuşise să strecoare cîteva argumente la fiecare idee pe care o avansa, deşi oricare în parte era de-ajuns de lămuritoare. Operaţie cit se poale de dificilă, mai eu seamă cînd trebuie să-i explice şefului cel mare că. în realitate, n-avea nici o idee. Al doilea gînd ora ceva mai neplăcut şi el făcu să tremure uşor ridurile, viguroasele riduri de pe chipul lui Ghiţă lonescu, tată cam bătrîior, ai unui băiat de şaisprezece ani, unul din reprezentanţii radicali, am putea zice, ai tinerei generaţii. O întâlnire, ca între taţi vîrstnici. cu generalul său era te**rn/i cel mai probabil ce avea să se petreacă în riiptămw** ,aceea -şi, cu siguranţă, unul din lucrurile cele mai delicate

din. cariera unui criminalist. Secretara, însă, n-avea cum sat bănuiască toate acestea. Ea prelungea la nesf'îrşii ritualul- pregătirii cafelei. Biroul se umplu treptat de mirosul mai nou ai hainelor ei,, un parfum teribil, ascuţit, îmbătător, sugerînd aproape toate misterele Orientu- fru. Maiorul, încă nedezmeticit, îşi plimba ochii cînd la <eaşea de faianţă, mingi iată parcă de mâinile grăsuţe ale ecretarei, cînd la chipul ei. Operaţiune, pînă la un punct,, lipsită de primejdii. Punctul în care totul începea să se -•omplice se găsea undeva, între aceste două repere, mai oxact în unghiul foarte larg care închidea decolteul măreţ al rochiei. Aici maiorul văzu o broşă mare, în **a** •'ărei montură sticlea un fel de ou de fildeş. Un om cu o imaginaţie bogată ar fi găsit că oul e o rimă perfectă **la** rotunjimea îndrăzneaţă a sinilor tovarăşei secretare. Cum maiorul nu avea *o* astfel de imaginaţie, cel puţin nu în domeniul cu pricina, se mulţumi să tuşească şi să holbeze ochii. Cutele de pe frunte începură să-i joace **a** mahmureală, obrajii îi căzură deodată, tot calmul încărcat. de efluvii lirice al clipelor de pînă atunci pieri şi secretara simţi că era momentul, să dispară. În clipa >n care închidea uşa, maiorul, găsi de cuviinţă să exclame: A dracului porcărie : ba e soare, ba nu e soare.

Observaţia ar fi putut să pară prilejuită de cele văzute la fereastra camerei. Dar nu era aşa. Maiorului îi era absolut indiferent cum evolua vremea. întîrzie'un minut întind smocurile de iarbă ivite în crăpăturile zidului vecin şi un soi. de linişte, ca un dar îndelung aşteptat, începu săi

i se strecoare în suflet. Se gîndi că va trebui să-şi facă odată timp să contemple mult zidul acela, să-i cunoască fiecare ieşitură, fiecare pată.

— Interesant, mormăi maiorul revenind la birou. Foarte interesant.

Scoase un teanc de coli albe şi verifică pe colţul uneia din ele peniţa stiloului. Peniţa trasă cîteva căpătîie de linii de toată frumuseţea, dar la ultima se împiedică într-un obstacol nevăzut, scoase un fel de sunet scurt şi scrîşnit şi foaia se împestriţă cu sumedenie de puncte albastre. După ce se desfătă un timp cu imaginea obţinută, maiorul strînse hîrtia în palmă şi o aruncă la coş. Se aşeză şi-şi privi cu tandreţe camera. Să îndrăznească numai să-i mute careva vreun lucru de la locul lui ! Să îndrăznească numai să-i bage zugravii aici. Gîn- dindu-se cu satisfacţie la tărăboiul pe care urma să-l facă cu ocazia unei eventuale campanii de curăţenie în secţia lui. Ghiţă lonescu îşi aranja lucrurile ne birou. Ca deobicei cînd trebuia să scrie un text de o importanţă excepţională. Teancul de foi albe ocupa cu reproş mijlocul biroului. Nemaiavînd nimic de aranjat, scrise pe prima filă. sus. în stînga, cifra 1. Iar în dreaptul ei, propoziţiunea : Faptele sínt următoarele.

După aceasta, Ghiţă lonescu privi lung la cele scrise mormăind :

— Care dracu or fi faptele ?

Tăie atLmci cifra, sublime p.ropoziţiunea $i trecu la riadul următor. ■

1. în casa lui Foca (lonescu), la ora cînd e chemat taxiul se găseau : a) Foca şi încă o persoană ; b) Foca şi mai multe persoane ; c) Foca singur ; d) Foca lipsea de acasă.,

Reciti cele scrise, întunecîndu-se la chip în momentul în care ajunse la numele lonescu. 11 caligrafiase ca pe prppria-i semnătură. îl şterse apăsat, cu mai multe linii groase, şi lăsă numai Foca. Aşa era mai bine. Scrise cifra 2 şi după ea următoarele propoziţiuni : a) În taxi-ul incendiat se afla numitul Foca ; b) se afla o altă persoană, X. Avem, prin urmare, un X ?

Toate păreau să fie în regulă, atîta doar că la uşa biroului său bătea cineva şi încă destul de tare, Scriind cifra 3 în fruntea unui nou paragraf, maiorul adăugă şi întrebarea : Cine este Foca ? După care, întrucîtva convins că toate celelalte întrebări trebuiau să fie formulate în relaţie cu aceasta, notă : Cu ce se îndeletnicea ? Cît cîştiga ? Ce făcea cu banii ? 4, Cine-l cunoaşte 'n oraş ?

Persoana din spatele uşii continua să bată. Ghiţă lonescu îl pofti, cu un glas lipsit de orice urmă de amabilitate, să intre.

— Locotenent Vasile Popescu ! spuse conform dispoziţiilor regulamentare cel intrat.

— Am băgat de seamă, făcu indiferent maiorul.

— Am verificat declaraţiile şoferului.

— Ia loc.

Locotenentul se aşeză, cu pieptul scog, lomşt falnie înainte, ca la fotograf. Aerul absent ai maiorului îl

făcea să sufere. Acesta scria mai departe : 5. De mărit totografia lui Foca. De încercai. îmbăt finirea, eventual- cu 15—20 de ani. Şi către Vasile Popescu :

— Ei, cum e ?

Locotenentul, sigur că nu va fi ascultai cu a’.enpa cuvenită, tăcu în-dîrjil. Maiorul se opră din scris.

— Zi-i băiatule, te ascult.

— Şoferul taximetrului a primit comanda la ora 1,20. Se găsea pe strada Mihai Bravu. De aici piuă în Fraţi-Epitropi. o cursă durează cam 7—8 minute. I .a ora 1.80 se încheie programul de noapte la radio. Ultima melodie transmisă se numeşte ..Inima mea e permanent lingă inima ta” şi e compusă de Vasile Poalei ungi. ?’• refren se spune că dînsul i-a cîntat dinsei de trei ori după care urmează de mai multe ori la-la-la.

Maiorul scria inspirat : 6. De luat legătura cu loco-tenent-co Ionelul Mîrza, la fişierul persoane lor dispărute.

— Mă urmăriţi ?

— Bineînţeles. Melodia îi aparţine iui Vasile Poaielungi şi conţine preţioasa informaţie ca un tip se ţine după o femeie şi-i zice la-la-la.

— Am executat ordinul, spuse atins locotenentul.

— Bine ai făcut. Să-mi spui acum şi ce ştie dispecerul staţiei de taxiuri.

Maiorul scria : 7. La poştă. Lista telefoanelor cu iw-**vincia,**

Oarecum resemnat, locotenentul spuse ;

•— Nimic special la dispecerat. Cel care a cerut taxiul era un bărbat. Dispecerul, însă, nu e prea sigur. Comanda **a** fost foarte precisă. Scurtă, clară, fără discuţii lămuritoare. Dealtfel, strada e bine cunoscută şoferilor.

— Cam puţin, făcu maiorul, fără să-şi ridice privirea din hîrtii.

— Poştaşul mi-a dat o seamă do informaţii utile.

Maiorul ridică încet capul. înviorat, locotenentul relată :

•— L-a văzut de mai multe ori, îndeosebi către orele zece dimineaţa. Pleca de acasă tîrziu, revenea seara. Un domn bine îmbrăcat, fără ceva deosebit în înfăţişare. Dealtfel, la o confruntare, cred că l-ar recunoaşte numai îmbrăcat, cu cravata la gît şi pălăria pe cap. Un singuratic. O persoană fără prieteni. Cel puţin, fără prieteni în vecini. Ştiţi, genul pleacă de-acasă, se-ntoarce acasă.

Maiorul dădea aprobator din cap şi scria : 8) Unde-i geamantanul ? A existat oare un geamantan ?

— Ce spuneţi de asta ? întrebă locotenentul.

— Poftim ?

— Totul se potriveşte. Camera lui, vreau să spun, cu portretul poştaşului.

— Poate, conveni maiorul.. Dar e încă puţin. **Mai** ai ceva ?

Şi, evident, încă o întrebare : 9) Ce ştie poştaşul ?

— Mă urmăriţi ? ţinu să se asigure locotenentul. Eu **•/ic c-ar merita. Poştaşul îşi aminteşte ea a fost oprit, eu** o zi înainte, de un necunoscut. S-a interesat de programul

T i

zilnic al chiriaşului de la numărul 10. L-a întrebat la ce oră pleacă, adică, şi la ce oră se-ntoarce acasă.

Maiorul ridică din nou privirea. în ochii lui se putea citi un dram de* curiozitate.

— Se răceşte cafeaua, zise locotenentul satisfăcut. **O** observaţie personală pe care şi-o putea permite.

— Cafeaua...

Sorbi precaut. Era rece. Duse cu nădejde cana la gură şi o turnă ca într-o pîlnie. Se înecă, se sufocă şi căscă ochii. Un spectacol în toată legea. Locotenentul sări în picioare.

— Şezi, îl îndemnă gîjîit maiorul. Cine întreba *de Foca?

— Un tip cam de cincizeci de ani, cu părul alb şi ochelari fumurii. Poştaşul e convins că persoana aducea a profesor.

— Profesor de ce ?

Locotenentul întîrzia răspunsiil. 10) – scria iarăşi maiorul – ce semnificaţie ar putea să aibă explozia ? Trebuia să fie, neapărat, o explozie ! Era nevoie să fie fixat un tip al acţiunii ? A fost provocată, sau a fost **o** mtîmplare ?

— Ar trebui să mă urmăriţi cu atenţie.

— Desigur. Cineva se interesează de Foca. Prefer să-i spunem Foca. îmi vine mai uşor. Acest cineva seamănă cu un profesor. Poate o chiar profesor. Poştaşii aştia se

pricep la o groază de lucruri.

T
i

— Zicea că vă cunoaşte.

— Cine ?

— Postásul.

) »

— Aha. E posibil. Lumea e mică. Un profesor ziceai...

— Cu un mers care se ţine minte. Adus de spate şi un mers săltat. Un lucru clar.

— Ar fi cam singurul, locotenente. Fiindcă lucruri neclare sínt o mulţime. Cine ar putea să ne spună cum arată, de fapt, Foca ? Un om bine îmbrăcat, nu ? Curat. Liniştit. Nu primeşte scrisori, nu are- fotografii. Dar se îndoapă cu. vodcă, piper, boia şi alte delicatesuri. Un om cuminte şi rezervat, care are mare grijă de doi bătrîni, dar uită să-şi facă mutaţia în oraş şi. ca să fie sigur ce anume trebuie să uite, ţine cartea de imobil la el. Un domn distins, un domn ca pe timpuri. Nu tulbură liniştea nimănui, nu-l vede nimeni fără pălărie pe cap şi cravată spînzurată la gît. Un singur obicei prost ; se mută des. Sau poate meseria îi cere să se mute. Şi să călătorească. Un călător cu multe bagaje, dar fără geamantane. Cine ucide un astfel de om ? Şi de ce ? Seamănă cumva cu o fugăreală. Foca, vreau să spun, parcă ar fi un om fugărit. Din ce trăieşte ? Bani are, cum am văzut. De unde ?

— Sínt multe chestiuni care cer un răspuns. Au trecut abia cîteva ore.

— Douăsprezece, dacă luăm în discuţie ora unu noap-tea. Sau vrei să începem cu două şi paisprezece minute ? Ai altă idee ?

— Dacă vă referiţi la ora Ia care a murit persoana din maşină, cred că e mai bine să aşteptăm. Doctorul are să ne lămurească.

Maiorul scrisese de-acum şi cifra 11. Puse punct şi adăugă-: Ce spune doctorul? 12) Ce spune expertiza maşinii ? 13) Raportul echipei tehnice. 14) O discuţie cu-**le».** 15) Dar dacă are viză de flotant ? De verificat . la-seeţia de miliţie a sectorului.

Locotenentul îşi adresa întrebări eu voce tare. Maiorul în scris. Se înţelegeau de minune. Curînd, maiorul umplu foaia. În total vreo douăzeci şi cinci de puncte. Le reciti şi începu să schimbe unele lucruri. Trecu întrebarea numărul 9 în locul celei cu numărul 7, Inversă numerele 2, 3 şi 4 şi transformă cîteva întrebări independente în subpuncte. Continuă să facă acest schimb de locuri încă o bună bucată de vreme. Foaia se înnegrea văzînd eu ochii şi numai un om foarte perseverent ar mai fi fost în stare să găsească un fir conducător în harababura aceea de însemnări ajutătoare, ştersături şi săgeţi. Cînd socoti. <’ă- a ajuns la un rezultat mulţumitor, luă hîrtia în mină şi o privi printre gene expert. Vasile Popescu spusese cam tot ce avea de spus şi-i urmărea atent mişcările.

— în concluzie ? îl provocă maiorul, mototolind zgomotos hîrtia. la care pusese a-tî-ta sufim şi aru-neind-e la cos.

Şi răspunse toi o) j

— în -concluzie, iei matale la bani mărunţi toaiă strada. Scoate ce poţi din asta, deşi mă îndoiesc că vei găsi mare lucru.

— Pînă una, alta..., se grăbi să-l ajute loc-otenentut.

Ca nou venit, nu putea spera mare lucru. Interoga loriul -urnii martor, treburile mărunte ale unui dosar mare, tre- buri de cancelarie şi de azi pe mîine. ÎI tulburau ezitările maiorului, obiceiul de a relua o frază tocmai rostită, toruri antipatic cu care îşi comunica dispoziţiile. Ştia că, în aşteptarea rapoartelor de expertiză, cel mai bun lucru era să cerceteze ce zic vecinii. Clar şi sigur, ca bună ziua ! O treabă concretă. O muncă de bărbat. De asta avea nevoie locotenentul : o muncă de bărbat. Privi cu tină condescendenţă la mina molatecă a şefului, La umerii lui girboviii.

Ceva nu merge, gindi locotenentul. Vine o vîrstâ cînd ar fi cazul să stingi lumina la nouă seara şi să te urci în pal. Nu-i. în orice caz, o chestie de care să-ţi fie ruşine. Te-ai dus. Ei şi ? Asta-i viata.

. Ce viaţă, Popescule, ce viaţă ! exclamă ca un rezo- nator maiorul.

I .ocot e ne ni u 1 tra nspi t a.

— Mă giîndeam la doctorul nostru, îl lămuri maiomli' ţ.mlindu-l drept în ochi. Ar fi în stare să ne ţină o săptă-* mină. E un tip sucit.

Loco!enentul respiră uşurat;

— Pot să plec ?

— Da. Cînd descoperi ceva, mă suni acasă. Nu orice fleac, se înţelege.

— Se înţelege, răspunse sec vlăjganul, din nou stăpîn pe sine.

— Se înţelege..., făcu ecoul.

Putea să fie chiar glasul maiorului, dar nu trebuia să fii foarte sigur de asta. Fiindcă buzele îi rămăseseră perfect nemişcate.

Medicul strivi ţigara pe calorifer cu o mină atît de preocupată, incit ai fi putut crede că operaţiunea deschidea o foarte importantă iniţiativă ştiinţifică. După numărul petelor negre de pe vechiul şi dolofanul calorifer, cit şi după mulţimea de mucuri aruncate peste tot, era neîndoios că trecuse de faza primelor tatonări şi se găsea **în** pragul unor concluzii excepţionale. în fiecare dimineaţă, femeia de serviciu deschidea larg uşa laboratoru**lui,** primea drept în faţă mirosul sufocant al scrumului **de** tutun prost şi-şi spunea concluziile ei :

— Ce porcărie. Şi se mai cred oameni cu şcoală 1 Medicul legist nu avea cum să ia cunoştinţă de punctul **de** vedere al femeii şi chiar dacă ar fi ajuns cîndva să-l ,ştie, nu mai era nimic de făcut. în douăzeci şi cinci de ani, de cînd împrăştia pe unde se nimerea rămăşiţele celor trei pachete de ţigări consumate zilnic, căpătase o anume detaşare faţă de toate sfaturile, cîte i se dădeau. **Şi,** slavă domnului, oamenii erau tare darnici cu sfaturile. Deci, stinse ţigara fumată pînă la filtru şi apoi duse mecanic mina la buzunarul de la piept al cămăşii. Scoase un

pachet mototolit, pe jumătate gol. Cu aceleaşi gesturi automate aprinse altă ţigară şi, aruncînd primui fum la mari depărtări, privi distrat în zare, eu ochii abia între-deschişi. Ce vedea el acolo, greu de ştiut, dar că vedea ceva, era mai presus de orice îndoială. Ţinînd cu străşni**cie** privirea în acelaşi punct, se dezlipi de calorifer şi şe apropie de masa cotropită de hîrtii. Ridică receptorul telefonului şi formă un număr :

— Telefonista doi, cîntă o voce subţire de fetiţă.

— Cu maiorul lonescu, zise.

— Bine, confirmă şovăielnic vocea, dar nu cred să mai fie în secţie. E cinci şi. jumătate.

-- Mersi, duduie, o tempera el, ecrcetîndu-şi fără voie ceasul, încearcă totuşi.

— Aveţi legătura !

Un glas firav şi impersonal, ca al unui ţîrcovuiu în exerciţiu religios. Telefonul hîrîi în gol vreme îndelungată. Medicul aştepta. S-ar fi zis că era dispus să aştepte pînă ce maiorul se va fi întrupat din neant, fiindcă pentru orice om era mai mult decît evident că telefonul suna într-o cameră goală. Pentru oricare, dar nu pentru el. Şi mira-colul se petrecu. Maiorul răspunse urîcios :

lonescu.

— Vă salut, făcu jovial medicul, turtind ţigara abia începută pe unul din picioarele mesei. Pariam că sînteţi **la datorie.**

— Şi pierdeai. Întîmplător, am **o** şedinţă la şase.

~
s

— N-aţi mincat, nu [7]

— Pe dracu. Tocmai vroiam *¡-ti* plec.

— Ceva important, se pare. "■

— Sínt cam prost dispus, doctore, spuse maiorul. Zi ce-ai de zis .

O precizare care putea să lipsească înlrucîi oricine şi-ar fi dat seama că maiorul urma să explodeze în următoarele minute. Oricine, cu excepţia medicului legist. Insistă :

— Ce fel de şedinţă ?

Un timp în aparat se distinse un soi de respiraţie agitată, prevestitoare de lucruri mari. Totuşi, maiorul răspunse calm :

— Activităţi intelectuale sau cam aşa ceva. Tn legătură cu inaugurarea casei de cultură. Nu mi s-a spus precis.

—Uh loc în echipa de dansuri, sugeră perfid medicul.

Maiorul aprobă :

-— în. chestii dc-astea se pricep iVI-i-tş ocupa o vreme de echipa de dansuri. Să descurce altcineva treburile mele.

— Am unele noutăţi, zise în sfîrşit Altele, pe miine.

— Dă-i drumul.

— Vă amintiţi, ce-am spus azi-rioaplc [7]

— Parcă.

— Şi-a dat toată silinţa, ziceam. Ala care i-a fácui-o. adică. Pe dinafară l-a aranjat, frumos. Arsuri de gradul pătru. Dacă-i SiC'Otf'ă şi pani,of u, ma dădeam baltit.

:— Dar nu i-a scos

— Din fericire, nu. în fine, iată, deocamdată, ce ştim: e cadavrul unui bărbat, înalt de unu şaptezeci şi doi, unu şaptezeci şi patru. A servit masa între orele unsprezece şi douăsprezece. Aş spune, mai degrabă, că s-a îndopat. Vodcă, să îmbeţi un taur, şuncă, peşte, salam, numai bunătăţi. Un stomac îndesat. Cina unui om care se pregătea pentru un post lung. Sau a unui înfometat. Mă ascultaţi ?

— Sigur, sigur, răspunse precipitat maiorul. Chiar foarte atent. Vîrsta ?

— Cam patruzeci şi opt. Dantura complet ruinată. Alcoolic. E căptuşit de reumatisme ca un ocnaş. Totul pe dinăuntru e îmbătrînit înainte de vreme.. Un tip hăit, aş zice. Mîine vă dau detalii.

— Mulţumesc, zise ursuz maiorul.

— Nu e suficient.

— Ce ?

— Mi-a ieşit sufletul tăind şi despicînd. Mai mulţumiţi-mi o dată.

— E-n regulă. îţi mai mulţumesc o dată. Pe mîine.

— O clipă, făcu, uitasem ceva.

Maiorul zise „aha” şi adăugă :

— N-ai uitat, doctore. Vorbeai de pantofi, dar **ai** schimbat deodată foaia.

— Da ? zise cu naivitate, se poate. Pantoful a protejat oarecum laba piciorului. N-aş fi prea sigur, dar tipul nu se spăla cu lunile. Asta, ca simplă impresie. **E** şi prăjeală, dar şi rapăn. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi.

Maiorul nu răspunse. Medicul, obişnuit cu felul lui de a fi, aştepta. Cum pauza dură cam multişor, exclamă :

— Mai sînteţi la aparat ?

— Da, spuse maiorul în şoaptă, cu un glas cotropit de tristeţe. E foarte interesant, doctore, absolut totul. Absolut totul. Altceva ?

— Pentru astăzi ajunge.

— într-adevăr, aprecie maiorul, şi închise.

Medicul privi nemulţumit la receptorul din care ieşeau felurite păcănituri. şi scrîşnete, ridică din umeri şi aprinse o ţigară. Pescui din mers un trenci, spînzurat singuratic pe un cuier plin de curbe şi volute şi, fluierînd, sîsîind mai bine zis, cu ţigara între dinţi, părăsi imobilul.

Părea foarte decis să ajungă undeva anume, astfel că sări, din trei în trei, treptele monumentalei scări, de marmură din faţa Institutului. Coti, la fel de hotărît, pe prima stradă la dreapta, dar’ odată aflat în mijlocul mulţimii de pe bulevard, încetini pasul şi chiar se opri.. Se întuneca şi pe acoperişul unor magazine sticleau re-clamele luminoase. Se apropie de o vitrină încărcată cu stilouri, trecu apoi la următoarea, cu rufărie fină de damă, apoi la alta, cu rechizite şcolare. îşi fixa privirea pe cîte un obiect, aceeaşi privire ascuţită cu care scruta depărtarea prin pînzele subţiri de fum în biroul său. Trecînd prin faţa unui restaurant, simţi în nări un abur dulceag de carne friptă la grătar. Un moment ezită.

Dar numai un moment.

Marc Lucru locotenentul nu afla. Foca fusese realmente ΗΑ -tip retras. Ce ştiau vecinii ? Mai rémié. Pălăria cenuşie. cravata de culoare închisă, albul-strălucitor al cămăşii, ¡ţfi mers egal, niciodată grăbit, pantofii lustrui ti. Un om curat, elegant, de o elegantă discretă. Detalii care, la o adică, spun o mulţime de lucruri despre persoana în chestiune, dar care nu ajung să stîrnească interesul vecinilor. Chipul ? Nimic deosebit. Un obraz rotund, cărnos, bine ras, obrazul unuia mai degrabă sănătos. Ochii ? Cine se uită la culoarea ochitor, dacii nu are prilejul să discute cu persoana respectivă, să o privească în faţă ?

Vasile Popescu apăsa din nou pe bulonul unei sonerii. Mult mai puţin nerăbdător decit în primele ore alo după-amiezii. O casă veche, tip vagon, oarecum peste* drum de locuinţa lui Foca. Deşi într-una din came ¡-ele d e ia mi j -loc era lumină, încă nu se grăbea nimeni să deschidă. Locotenentul reuşea să distingă o alee cimentuită. pierdută în întunericul profund de sub salcîmi, auzea clipocitul apei la o cişmea şi. înăbuşit, minitől imul

«
s

cii< ie..

«

s

După ce apăsă de c:tcva ari pe- butonul soneriei, uită acolo degetul mare şi nu-l mai dezhpi. Tîrziu, desluşi un mers Ursii-, de om bătrîn. Se recomanda .şi propuse umbrei care-l cerceta primr-o deschizătură a porţii să- fie poftii în casă.

— Mă rog zise aceasta, dacă e neapărată nevoie.

O batrînă cu voce groasă d-e bărbat, un glas de fumător inveterat. Dealtfel, bătrina mirosea zdravăn a tabac.

Locuiţi, singură ? deschise stângaci şi plictisit dis-cuţia locotenentul ctnd fu invitat în casă.

— Singură, răspunse neprietenos bătrina. Şi filosofă: E mai bine.

- Vă solicităm ajutorul în.tr-o problemă.

—- Să spun ce ştiu despre dumnealui, de vizavi, care s-a cărăbănit, traduse prompt şi ireverenţios femeia;

--- Sînteţi la curent, prin urmare.

— Mata vrei să ştii dacă am tras cu ochiul ? Păi asta am făcut. Te-arn văzut şi pe matale cum te-ai învîr- tit de la o poartă la alta.

-- Atunci, conchise eu diplomaţie locotenentul, putem vorbi.

— Numai să avem despre ce.

—- Nu vă pun nişte întrebări speciale. Dacă spuneţ* că ştiţi, înseamnă că v-aţi interesat despre ce am discutat cu vecinii.

Bătrina îl asculta eu îngăduinţă. Parcă ar fi zis : dacă w te ajut, n-ai să înveţi niciodată să mişti limba omului.

Eşti prea tînăr. Şi, la. urma urmei, de ce să te ajut ? Ce-mi iese mie la asta ?

— începem ? bîjbîi locotenentul.

Bătrîna se ridică în picioare.

— N-am ce să spun. Ce-am văzut eu, au văzut şi alţii. Nu-mi bag nasul în treburile nimănui. Mă culc devreme, completă ea băţoasă.

Ultima lovitură fusese calculată greşit. Locotenentul era pe punctul să părăsească încăperea, dar tonul'ei plin de gîlceavă îl îndemnă să stăruie. Spuse :

— Dumneavoastră sînteţi proprietara caselor.

Bătrîna îl urmărea cu circumspecţie, fără să zică nici da, nici nu.

— Dumneavoastră daţi camere cu chirie fără să anunţaţi întotdeauna fiscul.

O mică răutate cu multe şanse de a fi întemeiată pe un adevăr. Bătrîna o merita.

— Cine spune asta ? Madam Ghenoiu, nu ?

Vasile Popescu o privea în ochi. Nu-i răspunse. O privire care putea să însemne orice. Pentru bătrîna. s-ar fi zis, ea avea un înţeles precis.

— Madam Ghenoiu crapă de invidie, asta e. Dacă vrei 'maia, uite cartea de imobil, zise cu o vădită dorinţă de revanşă femeia.

Se ridică şi, foindu-şi nenumăratele fuste negre, urît mirositoare, se îndreptă spre un dulap ţărănesc, gîrbovit de. vreme, din care scoase un dosar cu filele roase la colţuri. I-l tanti locotenentului în faţă. Acesta, obosit de

toată discuţia, parcurse placid ultimele însemnări şi zise într-o doară :

— Dar ultimul chiriaş nu e trecut.

Bătrîna renunţă la aerul trufaş de pînă atunci şi recunoscu :

— A stat doar două zile. Mă gîndeam s-o fac, dar uite **c-a** plecat la fel cum a venit.

— Puteţi să-l reclamaţi. O să vă ajutăm să vi se achite chiria pînă la ultimul bănuţ. E de datoria noastră să vă ajutăm.

Greu de spus cu ce se îndeletnicea bătrîna, cu ce-şi ţinea zilele. Un fapt era însă limpede : nu-i plăcea să converseze cu miliţia. Mai avusese, probabil, prilejul, şi ieşise în pierdere. Iar discuţia despre chiriaşi o stînjenea vădit. Se grăbi să-l asigure pe locotenent că primise banii care i se cuveneau. Ba mai mult : persoana plătise pe o săptămînă înainte.

— E bun plătit. Nu-i vina mea că a şters-o.

— Cînd ?

— Astăzi.

Vasile Popescu simţi pentru a doua oară în ziua aceea că-l scaldă un val de transpiraţie. Zise rar şi cu emoţie 2

— Un bărbat la cincizeci de ani, cărunt, cu ochelari fumurii, înalt şi cu un mers săltat ?

— îl cunoaşteţi ?

Privirea cruntă **a** locotenentului îi **băga** frig **în oase»** îşi aprinse o ţigară scuturată şi bîjbîi cu degetele tremu-

rînde să şi-o vire în gură. Locotenentul îi **puse pachetul** său cu ţigări în faţă şi încercă s-o liniştească :

— Staţi jos şi s-o luăm pe îndelete. N-o să păţiţi -nimic. Omul acesta ne interesează. Cum îl cheamă ?

— Nu ştiu, behăi bătrîna înecîndu-se cu fum.

Categoric, discuţiile cu miliţienii nu-i priau.

— Uite ce e, mămiţo, cu dumneata n-am nimic. Indiferent ce-nvîrţi, de data asta te las uşor. Trebuie să-mi spui numele lui. De unde vine, unde a plecat. Tot ce ştii.

Bătrîna îl privi* neîncrezătoare, cu ochii umezi şi tulburi. Locotenentul aprinse încă o ţigară şi i-o oferi

— Mi l-a trimis madam Ghenoiu. Întîi a întrebat-o **pe** ea dacă nu are o cameră pentru cîteva zile. Nu mi-a ispas cum îl cheamă. O persoană atît de serioasă, de ce **mi-aş** fi făcut griji ? Mîine îi făceam mutaţia de flotant **şi** aflam şi cum se numeşte. Ştiţi, eu sínt cam bisericoasă „Ştiu un oraş pentru matale”, mi-a zis. M-a văzul ru- gîndu-imă. „La fiecare colţ de stradă e o biserică”, a zis. Un om tare cumsecade.

— Nu s-a recomandat în nici un fel ?

Bătrîna nu răspunse imediat.

— Zicea, nu ştiu, de, de o întîtnire.

— Cînd ?

— Nu ştiu. Nu mi-a spus. Nu prea a ieşit dm casă. Alaltăieri, către seară, mi l-a adus madam Ghcnom **azi Ia prînz s-a dus.**

r- Nu a ieşit niciodată ?

— Ba cred- că da. Ieri- seara a lipsit vreo trei eeaswi

— în ce direcţie a apucat-o ?

— N-am văzut. Nu mă interesa.

-- Ce bagaje avea ?

- O geantă. Sau, cum să spun, un fel de geamantă-naş negru. Dai’ uite, numai atîtica. Chiar mă miram ee poale şti intre înăuntru.

— Ce făcea acasă ?

—- De unde să ştiu ?

— Ba ştii. Zi-i repede. Dacă-mi vinzi numai gogoşi; i-amîn aici pînă m-îine.

— Pentru numele lui dumnezeu, miorlăi bătrîna fără prea multă convingere, de ce te-aş minţi eu pe matale < Stătea şi el ca omul cu carte şi citea. M-am. dus la apă şi mi-am aruncat privirea. Se înfunda într-un scaun şj citea gazetele.

— Vino să-mi arăţi, unde şi cum.

Fu condus în camera de la faţă. Se intra, ca mai în toate casele de pe strada aceea, printr-o odaie tampon;, ■ u două, trei scări de ciment sub uşă. Camera avea două ferestre spre stradă, acoperite cu perdele grele. Unul din fotolii fusese deplasat din mijlocul odăii aproape de fe-reastră. Locotenentul se aşeză, şi întoarse capul spre stingă. Nici nu era. nevoie de mai. mult'. Doi din ciucurii perdelei, fuseseră legaţi şi prin deschizătura astfel ob-ţinută aveai o bună vedere asupra unei, anume porţiuni a străzii, mai exact asupra casei ocupaţi» pînă de c-uvind

de Foca. La lumina piezişă a felinarului din colţul străzii se conturau desluşit coloanele albe ale terasei şi chiar ferestrele mai mici de la încăperile locuite de profesor şi soţia sa. în odaia lui Foca, omul lăsat de maior să vegheze Lingă telefon se slujea doar de veioză. Lumina ei răzbea vag prin hîrtia groasă pusă-n geam.

— Pe la ce oră s-a întors ?

— Nu mă culcasem încă. Să fi fost zece.

— Şi. după asta, n-a mai ieşit ?

— M-am culcat. Dar noaptea, zic eu, de ce să fi ieşit?

Eu pun întrebările. Adu-ţi aminte : n-ai auzit nici un zgomot azi-noapte ? Paşi, o uşă deschisă, voci ?

Eram foarte obosită., altfel dorm uşor. Eu gîndesc că nu.

- Madam Ghenoiu de unde-l cunoaşte ?

— Nu-i cunoaşte, păcatele mele. A venit omul la dinsa şi i-a zis • c-ar căuta'o gazdă liniştită pentru vreo săptămînă.. Eu camere libere n-am, i-a răspuns femeia, dar mergi matale cu mine la madam Wilhelmina. Adică la mine. Au venit şi ea mi-a zis : uite-l, vecină, pe dumnealui Aşa ,şi pe dincolo. Discuţii ca între femei. Dînsu, om civilizat, ce mai încolo-ncoace, n-a- scos un cuvînt.

— Ce fel de ochi avea ?

— Păi, nu ştiu, că nu şi-a scos ochelarii. Zicea că-l supără lumina. De-atît citii, zic eu.

— Şi el ce-a zis ? •

— Nimic. Zece vorbe, dac-a scos, e mult.

•— Deocamdată e bine, madam, spuse locotenentul şi se ridică. Mîine o să dai o declaraţie. Noaptea e lungă, poate-ţi mai aminteşti cîte ceva. Ai telefon ?

O întrebare care putea foarte bine să lipsească. Locotenentul se ridică şi ieşi în curte. Traversă strada şi se-ndreptă spre camera lui Foca. Un plutonier în vîrstă se instalase foarte comod în pat şi, bătrîneşte, cu ochelarii lăsaţi pe vîrful nasului, moţăia pe paginile unei cărţi. Cizmele şi le lăsase deoparte, astfel că, grăbindu-se să ajungă la telefon, locotenentul se împiedică şi aproape se lungi pe pat.

— Mă cam strîng, se scuză plutonierul, aşteptînd să fie făcut de două parale.

— Vezi-ţi de treabă, îl sfătui preocupat locotenentul. A sunat cineva ?

Plutonierul se ridică, străduindu-se să ia o atitudine cît de cit cuviincioasă. Avea mutra unuia prins în flagrant delict de adulter. Scutură hotărît din cap şi vî.rî stingaci cartea sub pernă.

Locotenentul forma un număr. întrebă : -

— Ce citeai ?

— Habar n-am, spuse zîmbind încurcat plutonierul. Am găsit-o pe-aici. Şi se uită la titlu. Pentru că titlul nu-i spunea nimic, întinse cartea locotenentului. Acesta silabisi :

— ..Dicţionar de stiluri” ? Şi merge ?

O aiureală. Mai trece timpul,

Locotenentul formă din nou numărul. Şi aşteptă. Telefonul suna zglobiu, la nesfîrşit. Locotenentul închise şi formă din nou numărul. Părea dispus s-o ţie aşa pînă în zori. Plutonierul îşi privi discret ceasul şi căscă. Zise mai în apele sale :

— E unsprezece. Ce să-i faci, vîrsta...

într-un tîrziu răspunse un glas de femeie. Vasile Popescu spuse „bună seara[1]’ şi-şi declină gradul şi numele. Vroia să vorbească neapărat eu tovarăşul maior. Femeia îl ascultă pînă la capăt şi răspunse foarte încet.

— Reveniţi mîine. Soţul meu doarme.

Insistă. Spuse că era extrem de important să-i vorbească.

— Vă cred. Dacă o cere şeful cel mare îl trezesc, altfel nu.

—- Asta a ordonat tovarăşul maior ?

— Mie nu-mi dă ordine, tovarăşe 1 Asta am hotărît-o eu. Lăsaţi-l să doarmă o noapte, o singură noapte. în- tr-o zi, o să adoarmă pe stradă. Nici n-a mîncat, înţelegi dumneata ?

— înţeleg, o acompanie locotenentul, dar trebuie să-î comunic un lucru de cea mai mare însemnătate.

— Mîine, zise abia şoptit femeia şi închise.

îşi muşcă buza de jos, stătu o clipă la îndoială., apoi înfipse repezit degetul în rozeta telefonului.

-- Soţia şefului ? făcu politicos plutonierul,

— Da.

,— Renunţaţi E o muiere. J

Locotenentul se burzului..

— Nu-i după voia ei.

— Ei, sigur, aprobă sceptic dar politicos plutonierul»’ Atunci mai‘sunaţi.

Şi scoa.se ,,Dicţionarul”. Lucra cu maiorul de douăzeci de am. Locotenentul, numai de două zile. Mai bine zis, de-o zi şi jumătate.

10

Printr-una din acele bizare potriviri, ale căror **meca-** nisme vor rămîne de-a pururi ascunse, sfada dintre **în-** ţeleptul familist, plutonierul Paraschivescu şi **locotenentul** burlac Vasile Popescu se încheie exact în clipa în **care,** la celălalt capăt al oraşului, în gospodăria maiorului, **se** pregătea terenul pentru o importantă înfruntare de principii. Se întîlneau, într-o împrejurare decisivă, principiile foarte viguroase, deşi întrucîtva cam rigide, ale **doamnei** Icnescu şi acelea, categoric mai firave, ale soţului **ei,** cetăţeanul Ghită lonescu.

- 9

Erau ceasurile unsprezece, maiorul, prin urmare, **nu** dormea, abia intrase şi se dezbrăca în hol, oftînd cu mult ternei. Nevastă-sa rezema pragul uşii dinspre camera de zi şi, dat fiind că apartamentul era cufundat înte-un semi-întuneric călduţ, confortabil, favorabil îndeosebi unor întrevederi scurte şi tăinuite, nici unul nu se îndemna la vorbă. în ce-l privea pe maior, cu siguranţă că s-ar fi suit direct în pat şi ar fi închis ochii pe loc, fără să scoată un cuvînh

— Ei, zise intr-un tîrziu doamna lonescu, **ai** făcut ceva ?

întrebarea trebuia neapărat pusă. Acesta era tonul.

— Ei, repetă în şoaptă femeia, nu-mi răspunzi ? Ai vorbit ? El ce părere are ? Nu se poate s-o mai ducem aşa. Cine ştie pînă unde au ajuns... Sînt doar o mamă, nu-i aşa ? Am dreptul să ştiu ce-au de gînd. Nu vrei să-mi răspunzi ? Prea bine. în cazul ăsta, ştiu ce am de făcut. Dac-ar fi după tine, băiatul trebuie lăsat să-şi facă de cap. Nu spui nimic ? Tu nu zici chiar nimic ? Ai vorbit cu generalul ? E tată şi el. E fiica lui. Fetele sînt întotdeauna mai nebune, ştii doar.

— De unde să ştiu, îngînă maiorul. Tu n-ai fost,

— Te rog să nu glumeşti. Ce vezi tu de glumă aici ?

Dacă cineva urmărea să obţină, pentru un studiu al caracterelor, masca unei profunde melancolii la care în-tr-un chip cu totul personal, se adăuga un sentiment de plictiseală cazonă, nu avea decît să-i ceară acordul lui Ghiţă lonescu în chiar clipele acelea. Un om care, în nici un caz, nu avea figura unuia pus pe şotii.

— Ţie-ţi arde de bancuri, insista inspirată soţia, iar eu mă tot frămînt : ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ?

— Şi ce-i de făcut ? zise maiorul, parcă trezindu-se din somn.

— Pe mine mă întrebi ? ! Eşti doar tatăl. Trebuia să te sfătuieşti cu generalul tău. Să lămuriţi povestea amîndoi. Ce-aştepţi de la mine ? Ce poate să facă o biată femeie ?

—- Am vorbii, zise abstras- maiorul. »■* vorbii-, am-vorbit.

... Şi ? ’

în loc de răspuns, maior ui se aph-ra >..ă-şi scoată pantofii.

Vorbise, e drept, cu şeful cel mare. Tăcuseră, mai bin*ᵛ zis, vreun sfert de ceas îm-preună, gindindu-se, fireşte, H aceeaşi, problemă. Era normal să creadă că şi- pe general il- frământa chestiunea copiilor, întrucât şi el avea o nevastă. Iar nevasta generalului era, la rîndu-i, convinsă că totul se poate clarifica în cursul unei discuţii tăioase, ca de la şef la subaltern. Stăteau, d-'ci, alături în primul rînd de scaune al sălii do festivităţi şᵣ ridicau- civilizat mîna dreaptă, în semn do aprobare, la veeare botărîre a adunării. în ziua aceea se înfiinţa echipa d- dansuri populare a sectorului, lucru plin de semniticaţii după spusa unui tovarăş care luase în mai multe «înduri- cu vin tul. Maiorul şi generalul său isi conrunicau, în pauzele scurte ale întrunirii, o seamă de consideraţii d> sei-viciu, majoritatea legate de ancheta abia deschisa-

--- O treabă complicată, lonescuie, zice generalul. Ăştia parcă se cam linişitiseră de-o vreme.

Spunea „ăştia", gindindu-se desigur ia treburile pe care le rezolvaseră cîndva, eu nişte ani în urmă, pe vremea cmd: o crimă săvârşită cu multă cruzime ori cu mare abilitate, ori cu abilitate şi cruzime deodată, era un fapt oarecum frecvent, De bună seamă că povestea nenonxTtă-

'care se ivise n-avea nici o legătura •■u cele vechi, cel

puţin cu istoriile ale căror fire le -descurcaseră odintoară, pe cînd erau mai tineri, pe cînd generalul cţ* «turnai maior şi maiorul plutonier.

—- Ce-ţi face- băiatul ? îl mai întrebase parcă înlrH» doară. şeful cei mare.

— învaţă, i-a răspuns maiorul. E de speria! ce pot să înveţe copiii de azi. Toată ziua stă cu nasul în cărţi. 'Te miri că se mai gîndesc şi la altele.

O spusese cu multă convingere. Nici n-a băgat de seamă că şeful lui a început să se scarpin?* slrimtoral în. bărbie.

— Dar tata dumneavoastră ?

— Bine, se grăbi să răspundă generalul. învaţă. Copiii de azi învaţă, înir-adevăr. foarte mult. Sini mulţumit de ea.

— Şi eu sînt mulţumit de băiat;

Poate că de aici ar fi urmat o conversaţie camaraderească pe teme privind educaţia copiilor, dacă, minat de nu ştiu ce veselie spontană, deşteptul de Spiridonescu nu ar fi ridicat mina ca să-l propună în comitetul de organizare al clubului.

— Tovarăşul maior Ghiţă lonescu. a zis, e un tovarăş de nădejde, îl cunoaştem cu toţii, a dat dovadă întotdeauna de sobrietate şi iniţiativă, ori noi de un tovarăş sobru şi întreprinzător avem nevoie, care să ducă la bun stîrşit ceea ce a promis, nu de unul bun de gură şi atît.

Sala a aplaudat, deşi, la drept vorbind, maiorul nu promisese să ducă la bufi sfîrşit încă nimic pe linie cui-

turală. A- aplaudat îndelung şi secretara, ridicîndu-se aproape în picioare, din rîndul al patrulea, de unde se găsea, ca să-l vadă la faţă pe cel ales de mase. Ca şi cum îl vedea pentru prima oară abia atunci, ca şi cum impresia pe care maiorul i-o făcea era atît de puternică, incit se simţea îndemnată să aplaude pînă ce i se înroşeau palmele. Rodul acestei agitaţii a fost că tovarăşa secretară a transpirat abundent şi, odată cu mirosul călduţ al trupului ei dolofan, s-a răspîndit suav, în toată sala, un miros de parfum de trandafiri de provenienţă orientală.

Cam asta a fost toată discuţia cu generalul.

Cum descălţatul pantofilor nu putea să dureze la ne- • sfîrşit, maiorul şi-i alinie lîngă aceia ai băiatului, altfel pur tind acelaşi număr şi încercă să se strecoare pe lîngă nevastă-sa în camera de zi.

— Şi ! ! ! repetă doamna lonescu imperativ. El ce-a zis ? ! Ce trebuie să facem ?

Maiorul se opri. După mutra pe care o avea, acră şl pe jumătate adormită, puteai fi sigur că spusese tot **ce** avea de spus. Găsi, totuşi, puteri să protesteze :

— De ce e nevoie să ne grăbim ? Poate că dracu **nu** e chiar at.it de negru. în definitiv, nici nu prea-mi dau seama eare-i problema. Mă înţelegi ? Nu văd esenţa problemei.

Şi trecu pragul.

Ce esenţa mai vrei ? bombăni în urmă-i soţia.' Copai î.şi fac de cap şi el, poftim ce vrea : esenţă.

Maiorul însă n-o mai auzea. Se găsea de-acum Ia biroul fiului său, unde acesta, cu totul indiferent la şuşoteala părinţilor, îşi vedea de treabă. O ocupaţie, ce-i drept, cam ciudată. împletise, dintr-o bandă de hîrtie albă, un fel de opt pe care-l contempla într-o stare de mare reverie. Maiorul văzu aceeaşi figură schiţată ;n caietul de geometrie al băiatului. îi trecu uşor mina grea peste păr, într-un gest de mîngîiere cam sfîngaci şi constată :

— Care va să zică, lucrezi.

Acesta îi întinse jucăria cu o expresie de satisfacţie pe chip. Avea fruntea masivă a tatălui său. Ridurile urmau să vină, desigur, cu vîrsta.

— O problemă fascinantă, spuse fiul. O figură simplă, care conţine un vestit paradox. Mă preocupă chestiile astea paradoxale. Mă-nnebunesc, pur şi simplu.

■^Era numai un fel de a vorbi, se înţelege, fiindcă tînărul părea croit întrutotul din materia viguroasă a tatălui. Un om fără complexe, dispus să găsească în toate cele cîte ceva pasionant. De aici pînă la nebunie era o cale lungă.

— Uite, zise tînărul ridicîndu-se în picioare, avem un fel de colac dublu. Se cheamă banda lui Môbius sau inelul lui Môbius. Aşa-i zice tipului care a descoperit şmecheria. Luăm o fîşie de hîrtie mai lungă – aici tînărul luă într-adevăr o fîşie de hîrtie – şi facem un Gère. Dâî*, în loc să obţinem o secţiune dintr-un cilindru, lipim cele două capete ale benzii invers. Ce vedem *ï*

'Maiorul, luat pe neaşteptate, • nu vedea nimic. Poate ckcii ceva care semana cu măcenicii frămmtaţi eîndva de maică-sa. Hotărî i lucru, măcenicii ăştia nu puteau săM. înnebunească- întv-atit -pe fiul sau. incit, în loc să se lungească în pat şi să ofteze după fiica generalulai. stătea aplecai, pe birou, cu spatele lui atletic mult curbat şt se holba ia o bucata de hîrtic.

— 'Vedem, continuă cu avînt -didactic ¡băiatul,-tinúl din cele mai senzaţionale paradoxuri ale geometriei/ O figură care esi.e, în acelaşi timp, şi interior şi exterior.

Maiorul se simţi oarecum depăşii de problemă.

—- Ce zici, lată ?

— O să zic ?

— Fii atent. Să considerăm, de exemplu, secţiunea simplă a cilindrului. Cercul acesta, banda aceasta, mai bine zis. are o falã exterioară, nu-i aşa ? Şi una interioară. Pînă aici totul e în regulă. Dacă lipim capetele invers, figura se stîlceşte. Obţinem un soi de opt, iar banda ne permite o circulaţie neîntreruptă, pe interior şi pe exterior. Practic, nu mai putem spune : acum e afară, acum e înăuntru. în natură, asta e o aberaţie. în geometrii-, iată că se poate.

Maiorul plimbă degetul arătător de-a lungul benzii, după s-fa Iul fiului, se convinse că. într-adevăr, nu putea spune cînd degetul îi luneca pe suprafaţa exterioară şi când -pe aceea interioară, fiindcă faţa era deopotrivă şi twers..- Intrigat/ luă jucăria din- -mina băiatul ui şi- -o cercetă

•
W
C

îndelung-. Nu pricepea deloc în ce constă trucul. Pentru că,, do bună seamă, era un truc. Zise :

Nu mă duci. Geometriei negeomeirie, e la mintea-oricui că spatele e spate şi faţa faţă.

Nu-:j chiar atit de sigur.

.Maiorul îl privi abătut.

Auzi, mă pu.ştime, am cincizeci şi ceva de ani. llă-mi voie măcar să ştiu atîta lucru. Ori e albă, ori e neagră. Cînd nu e nici albă, nici neagră, e cenuşie. Dar albă-neagră nu există.

— Există. ! .Făcu glacial fiul. E o problemă filosofică. Nu o treabă prea uşoară, desigur, dar eu anume efort poţi pătrunde. Eilosofia >■’ salvarea omului.

Maiorul îl privi bănuitor. Cum putea veni salvarea omulm de la măcenicu) ăla, iată un lucru asupra căruia trebuia să mai mediteze. Nu de alta, dar ca să-i facă plăcere băiatului. Oricum, nu în seara aceea. Era ora unsprezece şi jmnătat«\ urma o noapte scurtă, urma o zi i ungă.

Dacă există, spuse concesiv maiorul, atunci o să ne ghidi m şi noi la drăcia matale.

Şi căscă.

Băiatul se aşeză, îşi. vîri nasul în caiet şi zise profetic: Ţi se pare o bagatelă. în realitate, cuprinde totul, Faţă şi revers, interior şi exterior, stînga şi dreapta, sus ŞJ jos, esenţă şi aparenţă. Numai bagatele. Dacă am sta mai mult do vorbă, ţi-.i.ş arăta cum toate pe lume sfat interior-exterior. Depinde <'um consideri problema.

Maiorul îl mîngîie pe creştet şi-şi puse pijamaua. în clipa următoare dormea. Abia spre dimineaţă trupul său masiv ieşi cumva din somnul de moarte în care căzuse, în starea de semitrezie în care aştepta întotdeauna zbîrnîiaia îndrăcită a ceasului, avu un vis scurt, dar foarte clar. Se făcea că-l avea pe Foca în biroul său. Arăta ca în fotografie, doar că ceva mai bătrînicios. Stătea picior peste picior şi nu părea deloc impresionat de cele ce se petreceau cu ei. Maiorul i-a comunicat să-şi scoată şireturile, cureaua şi să predea tot ce avea asupra-i. Foca s-a executat fără grabă, iar cînd a fost să dea cureaua, o curea lată, soldăţească, i-a potri vit capetele invers. Inculpatul Foca se încingea cu banda lui Mobius.

11

Tropăiala frenetică ce răzbătea prin tavan, zorul dezlănţuit al familiei ce ocupa apartamentul de la etaj. îi dădeau maiorului, în fiecare dimineaţă, şi asta de douăzeci de ani neîntrerupt, sentimentul penibil că orice grabă era inutilă, că oricît de bine şi-ar fi calculat timpul, tot în întârziere era. Deşi – cum se şi cuvenea, dealtfel, ceasul îşi vedea de treburile lui şi arăta ora şase fix.

Ghiţă lonescu se îmbrăcă pe întuneric, iute, ca la alarmele de noapte. îşi prepară cafeaua bîjbîind la lumina albăstruie a flăcării de aragaz, sorbi zgomotos din licoarea clocotită, fără să-i simtă gustul, iar în hol, se opri, preţ de cîteva minute, încercînd să-şi amintească dacă nu cumva uitase ceva. Nu uitase nimic, putea să plece fără grijă, nu avea cum să uite nimic. Tot ee-i era de trebuinţă se găsea prin buzunare, nu căra niciodată hîrtii după el.

Cu mîinile vîrîte băieţeşte în buzunarele paltonului, Ghiţă lonescu îşi acorda, în sfîrşit, o jumătate de **ceas de libertate. Mergea la slujbă întotdeauna pe jos, singuf eu** gîndurile lui şi era fericit. Nu trebuia să asculte pălăvră

geala nimănui, nu lua în seamă decât gândurile care-i făceau plăcere. Prea multe lucruri ia care să .se gândească eu drag nu avea. Dar .fiinţa prematur înţeleaptă a fiului său o simţea mereu prin preajmă, zîmbelul lui deschis şi blind îi ieşea pretutindeni în cale, oriunde s-ar fi aflat, în orice dispoziţie sufletească, şi asta era. ceva. Era, du fapt, lotul. Era salvarea lui şi. probabil, a omenirii. Ei, băieţii ăştia bum şi drepţi. incapabili să mintă. îndrăgostiţi parcă din pruncie cie cîto-o fată, erau şansa lumii-ce avea să vină, o lume mai domoală docil cea în care-şi cheltuise tinereţea maiorul Ghîlă lonoscu. Din păcate, bătrinul soldat avea o părere destui de proastă despre* lume. îşi propunea să judece totul fără patima, să pună, pe cit. era posibil, balanţă cinstita între bine şi râu şi. socotind după rele lăsate în urmă, uneori, reuşea. Fiindcă îşi cunoştea ătît de bine firea, fiindcă se străduia să -nu-ş* amestece simpatiile şi antipatiile în afacerile pe care le
avea de rezolva!, se socotea■oawum minluit.

Dar mîntuirea era una şi părerea lui despre mizeriile lumii alta..

în fiecare dimineaţă – chiar şi dimineţile* în care zăcea ţintuit de reumatisme în aşternut —- maiorul îşi făcea bilanţul vieţi;. Era ca antrenamentul sportivilor profesionişti. 'O zi fără antrenament putea -sa însemne o .şansă mai puţin în arenă.

■Partea proastă era că în dlmineaîa aceea jumătatea -dp oră de -libertate se cam ducea .pe apa simbetei, -Lingă

«i

şe ivise, ca din pămmt, locotenentul. O umbră înahă< r e-ocupată să-şi potrivească pasul cu al său.

— Ce-i, băiatule ? se burzului maiorul.

— Am găsit un fir. Întîi am vrut să vă telefonez, **dar** m-am gîndit să las pentru astăzi.

Maiorul îl asculta atent. Cînd Fu să vorbească: zise oarecum distrat ;

— Ai dormit bine, locotenente ?

Vasile Popescu nu răspunse.

— E foarte important, continuă maiorul, sa ai yn somn bun. Uite, eu cred că dumneata n-ai închis un ochi toată noaptea. Ai un fir şi eşti, nerăbdător să mergi pe el: în principiu nu-i rău, atîta doar că noaptea trebuie să dormi.

— înţeleg, zise locotenentul afectat.

--- Nu, nu înţelegi. Dumneata pleci de)a ideea- <ă trebuie neapărat să prindem făptaşul. La mine treburile stau întrucîtva altfel. Eu '.ştiu că oricum el va ajung«? ia noi şi că pe urmă îşi va primi pedeapsa. Acum te grăbeşti să mă aprobi, însă nu sesizezi nuanţa. Mai tîrziu.. ai să vezi care-i diferenţa.

— Am vrut să fie toiul bine.

— Dacă socoteai că important, trebuia să-mi- dai un telefon. Dacă povestea putea să mai dureze, trebuia să mă aştepţi la- birou. Ori una, ori alta. Şi una, şi al tain-acelaşi timp nu se poate. Ori alb ori negru, ori sus ori jos. Ori inimor, ori oxlorioj'. în .1)10 ordinu ,1<- dd auzit de-un oarecare Mbhius ?

— Un caz în secţia noastră ?

Maiorul se opri brusc, privi melancolic în gol preţ **de o** secundă fără sfîrşit şi îşi reluă greoi mersul. Părea să fi obosit dintr-o dată,

— Te interesează geometria ? întrebă maiorul,

— Nu prea. Mai bine zis. deloc.

Făcură cîţiva paşi împreună. în tăcere. Cel care vorbi primul fu maiorul :

— Ziceai că ai un fir.

Locotenentul se învioră.

— Vă spusesem de poştaş. Şi de un om care s-a **inte-**resat de Foca.

Maiorul aprecie delicateţea subalternului. Dar preciză :

— Adică, de lonescu, zis Foca. Sau de Foca, zis Icnesc u.

Dormise bine, nu voia să înceapă ziua cu o minciună. Din păcate, pe individ îl mai chema şi lonescu.

— Deocamdată ştim, două nume. lonescu şi Foca. Nu-i exclus să aibă mai multe. Pricepi cum e : trebuie doar sa-i dai de gust. Pe Foca, deci, îl căuta un necunoscut, îl urmărea sau vroia să afle numai unele lucrări despre **el.** Cum vezi, două chestiuni diferite. **Un** tip **cu** ochelari fumurii, înalt, adus de spate, cu un mers ieşit din comun. De fapt, toţi avem un mers ieşit din comun. Dacă ar sta cineva să ne spună cum sîntem, cum apărem în ochii **oamenilor, am fi do bună seamă surprinşi. Prin urmare,**

ştii ceva despre omul ăsta. Dă-i drumub

— A locuit trei zile la o femeie, vizavi de casa lui lonescu-Foca. Ieri, nu se ştie cam pe la cc oră, a şters-o. **E** posibil să fi plecat de cu noapte. Femeia la care a locuit nu-i ştie numele. Nu ştie nici de unde vine. Nu ştie nimic. I-a luat piuitul, plătindu-i pe o săptămînă înainte,

— Cine-i femeia ?

— O babă. Cam hoaţă. Dă camere cu chirie şi trage clapa fiscului. Ea zice că urma să-i facă mutaţia de flotant, dar nu o cred.

— Cum îl găsim pe individ ?

Cu obidă, cu un glas de mare comandant de oşti obligat să predea steagul după o bătălie pierdută, locotenen**tul** spuse :

— Nu ştiu, tovarăşe maior. Am o idee, aş vrea s-o încerc, dar m-aţi descurajat,

Ghiţă lonescu păru lovii în moalele capului :

— Cum naiba te-am descurajat ? Unii îmi zic că ţip, alţii că le tai tot curajul. Poftim, să mai lucrezi cu ei.

Şi, absolut senin, ca şi cum între lucrurile astea există întotdeauna o legătură, maiorul întrebă :

— Eşti însurat, locotenente ?

Vasile Popescu nu răspunse. Prin întuneric, maiorul încercă să-i ghicească expresia. Nu reuşi. Tînărul păşea apăsat şi demn.

— Ai dreptate, oftă maiorul, e o treabă care te priveşte. îţi par, de bună seamă, un bătrîn lipsit de tact. Zi-mi mai departe aia a dimii tale şi să vedem ee-i de făcut.

Locotenentul se- refăcea, repede. Reluă, grăbii firul povestirii •

Anumite indicii mă fac să cred că persoana locuieşte în..¡focşani. Sau în Iaşi.. Oricum, intr-un oraş din Moldova cu multe biserici.. Nu ştiu dacă informaţia este adevărată, am numai cîteva indicii, cîteva .semne mai degraba, dar simt că merită să fac o deplasare. Mă înţelegeţi. ? Simt.

Glasul. îi suna plin de mândrie. Vroia să spună, de fapt.; că o sigur. Vroia să-l convingă de valoarea intuiţie» sale, convins că intuiţia e totul. Dacă maiorul îi cerea argumente, le-ar fi găsii, pe loc. îşi. făcuse, de-acum. imaginea omului pe eare-l căuta. Nu dormise deloc toata noaptea, stătuse doar lungit în pat, cu ochii deschişi,- pj-oiectind acolo, pe albul stins al. tavanului, o mulţimi[4] de scene şi se putea spune, fără ezitare, că era eu 'oală fiinţa lui în stare încă -de veghe. Ca un. copoi înainte de a . fi lansat pe urmele vinatului. îl vedea,* pur şi simplu, pe omul acela. îşi închipuia, eu anume preciza', rasa. ia. tare locuia, avea în minte, compuse din neant, din ij.’îm tuii de imagini desperecheate, din lecturi, din filme chipul străzilor pe care acesta le batea, imaginea persoanelor-cu care avea de-a face.

- – Pînă una-alta, zise maiorul, ar fi bine să-l chemi la dumneata pe Ion. Negriciosul. Poate l-ai cunoscut. Să mergeii din nou ia. babă şi s-o luaţi la întrebări. Dacă, înşală fiscul, poţi fi sigur că ştie o mulţime de inc; uri despre chiriaşul d. Le păstrează pentru aha ocazie. Cînd o să fio sirinsă eu uşa. Muierile astea bătnne. şi

singure se pricep să se apere. Ion e mare'meşter. L^am pus să iacă o treabă ieri şi cred că acum e la birou. Ia-l şi-ai să vezi că găsiţi un fir ceva mai groscior. Mai bine tors, vreau să zic. Dacă nu cumva chiar firul care ne face trebuinţă.

Locotenentul nu-l auzea. Gîndul îi umbla pe străzile înguste aleunui oraş vechi, unde la fiecare colţ îi răsărea în cale o: biserica. Grăbea pasul, dar omul lui cotea mereu, se pierdea printre clădiri. Era la el acasă, era prudent. Locotenentul executa un filaj ca lâ carte, însă tipul se dovedea deosebit de inteligent. Ai fi putut crede, cum mergea aşa grăbit, cu umerii lasaţi, săltînd din calci ie, că e un cetăţean oarecare plecat după treburi, nu un răufăcător uns cu toate alifiile, un om perseverent, în stare să-şi urmărească victima pînă ce aceasta se preda, epuizata.

— Ar f i mai bine, zise maiorul, să vedem ce-i cu tele-fonul lui Foca; Cît îl costa lunar, dacă vorbea cu provincia, convorbirile vechi. Mă rog, să dăm de-o urmă. Am cunoscut oameni pe care telefonul i-a dat de gol. Ei sîm prudenţi, au grijă să fit' âcoperiţi, îşi croiesc alibiuri de loatti frumuseţea, dar cînd e vorba de telefon, formează numărul reflex şi cer cutare şi cutare lucru. O localitate, un nurne. Iar acolo, la poştă, toate sînt scrise în caiet un nume, costul convorbirii, durata, localitatea. Mă rog, aşa cum spune legea..

Vâjâie Poposcu ccmltrttia **urmărirea. ■ Pentru moment** indi viciul reuşise să-i scape. Avea, totuşi, controlul situ-

aţiei. Nu-i rămînea decît să meargă la inspectoratul şcolar al oraşului, să afle tot ce-l interesa despre persoana în chestiune. Simplu şi' eficace. Societatea te ajută să trăieşti în siguranţă, dar păstrează un control permanent asupra tuturor faptelor care te privesc : situaţia profesională, situaţia familială, trecutul şi prezentul, totul.

— Trebuie să ne vină raportul medico-legal, continuă maiorul. Apoi, rezultatele de la laborator. Mecanicul auto o să ne spună şi el ceva. Să comparăm măsura hainelor Iui Foca şi înălţimea persoanei care a ars în maşină. Să vedem ce se potriveşte şi ce nu. Aşa am făcut întotdeauna şi a fost bine. Cine-mi garantează că omul care a murit e tot una cu cel care a dispărut ? Poate Foca are chef să apară mîine, poimâine şi să spună : „Bună ziua, am auzit că m-aţi căutat. îmi pare rău că v-aţi pierdut timpul. Am fost să contractez nişte fulgi pentru cooperativa Avîntul gîştelor”. Dacă firul matale e bun, crede-mă, o să fie tot atît de bun şi în zilele următoare. în privinţa asta, nici o îndoială.

Ajunseseră, în sfîrşit, Ia slujbă. Locotenentul se opri înaintea scărilor şi-l privi întrebător. Avea un chip uscat de febră, îndîrjit. Nu-i priau nopţile nedormite şi nu o ştia.

— Ce-i, băiatule ? zise maiorul cu o neaşteptată undă de blîndeţe în glas. Un glas răguşit, ca al oamenilor chinuiţi toată viaţa de amigdalite. Prin răguşeala asta permanentă atît blîndeţea, cît şi iritarea apăreau cam la fel. Puţini ştiau să facă deosebirea.

— Vă rog foarte mult ! spuse Vasile Popescu.

— Ce mă rogi ?

— Să-mi permiteţi să fac o deplasare.

— Unde ?! '

Mirarea maiorului era sinceră.

— Unde vrei să te duci ? Avem treabă. Nici nu ştii cită treabă avem.

— Pe firul meu. Simt că am dreptate.. Omul acela e cheia.

Maiorul se frecă la ochi. Se frecă după ceafă. îşi masă bărbia.

— Dacă zici că simţi, du-te. Simţurile mele nu prea mi-au vorbit astfel. Nici intuiţii n-am avut. în fine... Să vii să-ţi semnez ordinul de serviciu.

— Vă mulţumesc. Am să vă ţin la curent telefonic. Dacă e ceva important, vă rog să-mi daţi voie să sun acasă.

— Cum crezi, cum crezi, zise maiorul apatic şi urcă scările, t.îrîndu-şi picioarele. în urma lui, locotenentul sărea treptele din trei în trei.

Răcoare, miros de praf umed, uşi. date de pereţi, linoleumul care alunecă şi Maria trebăluind grăbită, zdrăngănind ca întotdeauna două găleţi mari de tablă, Acesta era sediul secţiei criminale la orele şapte fără douăzeci. Ofiţerul de serviciu stătea în pragul uşii, stingherit vizibil de atmosfera generală, atît de neprimitoare. Cinci minute mai tîrziu toate vor fi în jegul ă, chiar şi linoleumul va arăta curat şi proaspăt, numai că uite, acesta era obiceiul maiorului, să se înfiinţeze la slujbă mai devreme, nu cu mult, cu douăzeci sau douăzeci şi cinci de minute, destul însă ca să găsească totul vraişte, să te facă să te simţi vinovat. Maria ridică ostenită capul şi-şi şterse fruntea transpirată cu dosul mîinii. Maiorul zise respectuos „Bună dimineaţa”. E singurul care-i vorbeşte atît de frumos, gîndeşte Maria. Cît a fost bolnav, femeia a simţit că-i lipseşte ceva. Acum, că-i aude glasul, se întreabă de ce-o face, de ce îi dă bineţe, ce gîndeşte el, în fapt, despre oamenii umili, -ore ***ii'udc^e*** din greu pcn* tru o pîine.

Ghiţă louescu închise- cu grijă usa biroul o i în tivmă-i. şi se dezbrăcă de palton. în clipa în care se pregătea să stea jos, se auziră mai multe bătăi în clanţă..

— Intră, Ioane, strigă maiorul..

Negriciosul, care binemerita la un Ion mai mult ciocît familiar din partea şefului, se strecură, în cameră, uşor ca un paj. Un om agil şi uscat, ai cărui ochi negri-vineţii, ca magiunul de prune, te priveau întotdeauna zlmbitori. Genul de bărbat în fala căruia se înfioară toate cucoemt-le, indiferent, de poziţia tor socială. „Simpatic tip, dragă. N-are cine ştie -ce carte, dar e simpatie foc. Cu ochii ăia ai lui U

— Să trăi ţi ! zise Ion.

— 'Să trăim, prietene. Chestia este cum ?

Ultimele cuvinte maiorul le rostise- în şoaptă.

— De unde ştiţi că eram tocmai eu ? întrebă Halat şi totodată neliniştit Ion.

■Maiorul îl privi cu şi mpatie şi spuse :

— Ştiu.

-Nici un miracol. Toţi ceilalţi băteau eu ind..rpro în tăblia uşii capitonate, pină reuşeau să distingă mor-măiala şefului. Ion proceda întotdeauna mai isteţ. . zdrăn-gănea clanţa. Mai exista încă un motiv : singurul om care, cu excepţia maiorului, venea la serviciu mai devreme, adesea cu o jumătate de ceas, era Ion. Stătea pe undeva, în marginea oraşului, înlr-o căsuţă ponosită ; în ceasurile .libere o făcea pe grădinarul, ţicneala lui -era

aerul curat. Seara deci mai devreme, ca să nu călătorească înghesuit, să respire aer curat.

—■ Ei ? îl îndemnă maiorul.

înainte de a răspunde, Ion mai chibzui puţin. Zise :

— Nimic.

Maiorul se ridică în picioare şi se îndreptă spre fereastră. După un timp, rnestecîndu-şi preocupat buzele, îl privi pe Ion cel ochios.

— Nimic, repetă acesta. Chiar nimic.

— E bine. Poate-i mai bine asa.

— M-am orientat, îl însoţi nesigur Ion. La două-trei noaptea, puţini călători prin tramvaie. La ora asta, oamenii moţăie. Unul treaz sare imediat în ochi. Taxatoarele, ehei, văd multe, ţin minte multe. Dacă era ceva, aflam cu siguranţă. Tipul a mers, probabil, cîteva staţii pe jos şi a luat vreo cursă spre gară. M-am interesat şi la taxi- metrişti. Nimic.

— Şi aşa e bine, zise maiorul. Cînd nu e albă, înseamnă că e neagră. Ori pe interior, ori pe exterior. Altfel nu se poate.

— Ordonaţi ? 1 1

— Aş ordona ceva, dacă n-ai nimic împotrivă. Te-aş ruga să mergi la oficiul telefonic de care aparţineau dumnealor, profesorii ăia bătrînei. Adresa e Fraţi Epitropi, 10. Telefonul figurează mai mult ca sigur pe numele proprietarilor casei, oricum, verifică. Vezi cît s-a plătit în ultimele zece-douăsprezece luni. Apoi, ia situaţia pe un an înainte. Să-ţi dea şi lista convorbirilor cu provincia.

De cine au fost chemaţi, pe cine au chemai. Tot ce scrie acolo.

— Am înţeles ! făcu mîndru Ion. Onoarea firmei! în două ceasuri sînt înapoi.

— Aşa să fie, hotărî mesianic maiorul, şi-l conduse de umeri pînă la uşă.

Cînd o deschise, băgă de seamă că în clădire era de-acum alt aer. Mirosul de umezeală, de curăţenie matinală fusese luat de un parfum gingaş de mosc. Secretara îl privea cu recunoştinţă. De ce ? Acesta era secretul ei. Maiorul nu ţinea să-l cunoască. în consecinţă, reveni urgent în faţa biroului. Ridică receptorul telefonului, secretara zise „da”, maiorul întîrzie cîteva clipe, apoi zise :

— Vreau laboratorul foto. Şi să vedeţi dacă e gata raportul mecanicului auto în cazul Foca. Dacă nu, să-i dea bătaie. Pe urmă, sunaţi-l, vă rog, pe procuror.

Drept răspuns, secretara îl informă :

— V-a chemat soţia. O să revină.

— Ştiu, îngînă cu alean maiorul. Sînt absolut convins că o să revină.

Exact cum ar fi spus : pămîntul se învîrteşte în jurul axei sale, soarele răsare dimineaţa şi apune seara, pătratul ipotenuzei este egal cu suma pătratelor celor două catete. Numai adevăruri veşnice.

— Aveţi laboratorul.

O voce de om prezent oricînd la datorie. Fotograful cel rotofei avea proprietatea de a trage zdravăn chiulul,

fiind, totuşi; prezent 'acolo unde era musai nevoie de dînsul. Toţi ştiau asta, dar nimeni nu i-o reproşa, întrucît nimeni nu reuşise "să dovedească clar că în ziua cutare, la ora cutare, lipsise nemotivat. -Grasul era omul celor mai rotunde alibiuri.

—- Să trăiţi, şi să înfloriţi, tovarăşe maior. Vă aduc pozele. C) plăcere.

--- Ai mărit portretul lui Foca ?

— Se poate ?!

— Spuneai şi de un pictor.

— S-a făcut, tovarăşe meilor. Am tm neam pictor. A executat trei variante : cu pălărie, Tării pălărie şi Cu chelie.

— Cum naiba vine asta ? Cine ţi-a zis de chelie ?

— Mai gîndim şi noi, tovarăşe maior. Omul în douăzeci de ani se schimbă. Unii se-ngraşă, alţii chelesc. A zis văru-meu că, la dorinţă, vi-l face mai plinuţ ori mai tras la faţă. Să-i daţi numai comanda. Un băiat foarte talentat. O speranţă a artei noastre socialiste, am putea zice...

— Să văd, i-o reteză maiorul.

’TelefonaI ţirîi uşor.

■— 'Maior lonescu.

— Bună dimineaţa, drăguţă, spuse plin de solicitudine procurorul. Cum te mai simţi ?

—■ Merge, răspunse tărăgănai -maiorul. Am pUŞ Wr menii «în priza. Spre sfirşitul zilei am putea discuta unele lucruri.

— Prea bine. în altă o)ᵛdine de idei. : am vorbit cu doctorul. Mă necăjeşte. Drăguţul dc* el Lşi. eam face de '-'ap.-

— Lucrează corect, i.) apără maiorul.

— Dar merge greu.

-- Mi-a telefonat aseară». zise cam fără chef maiorul; Mi-a spus ceva, nu prea mult, atît cît să-mi fac o idee: O.- chestie care complică întreaga poveste. Ca şi cum nu era de-ajuns; de complicată.

— Să vin pînă la tine, drăguţă, făcu nerăbdător procurorul.

— Deocamdată nu, îl temperă maiorul. Nu-i nimic clar. Să văd scris. Deocamdată e numai o impresie a doctorului. Crede că Foca se spăla rar pe picioare. Mai bine zis, deloc. O treabă care nu se potriveşte. Pantofii au protejat oarecum laba piciorului. Cînd vom citi raportul doctorului, vom şti precis ce şi cum. Să coroborăm toate informaţiile.

— Cum zici tu, drăguţă, cedă cu un glas plin de rezervă procurorul. Dacă e vorba de vreo substituire, istoria într-adevăr se complică. înseamnă că o să dureze, nu-i aşa ?

îl îndemna să-şi asume, chiar vag, un termen. Ca mai pe urmă să se refere mereu la el, să insiste, în felul său, diplomatic, aparent detaşat de problemă : Poate am putea să încheiem mai degrabă, drăguţă. Ai lucrat repede întotdeauna, drăguţă. Simţeam eu că am dat de dracu, dar mă bi^ui, ea de obhw. pe line. dră^’DUt Şi ***altoie*** asemănătoare.

— N-o să dureze, spuse Ghiţă lonescu. Şi, după un timp : Sau poate că da. Ori una. ori alta. îmi trebuie o fotografie bună. Cum o am, îi dau drumul la multiplicat. Trebuie să vedem, totodată, ce persoane sínt date dispărute în ultimele zile. în toată ţara. Va trebui să mă ajutaţi. Ultimele fraze le rostise cu atenţia împărţită. Fotograful cel corpolent revenise, ceru din priviri aprobarea să se apropie de birou şi, cu un aer mai mult decît triumfător. îi puse maiorului în faţă trei imagini prelucrate ale chipului cam absent al lui Foca. Ghiţă **lo**nescu lăsă receptorul pe bîjbîite în furcă şi fluieră admirativ. Grasul se făcu stacojiu de plăcere.

— Minunat, zise maiorul, minunat, prietene.

Pictorul intervenise direct pe copii. Pe una adăugase o pălărie, de forma celei găsite în casa din Fraţi Epitropi. **în** alta îl îmbrăcase pe Foca într-un frumos costum de ginere la două rînduri. Se distrase, pur şi simplu, pe seama celui dispărut, dar efectul era teribil. Lucrase cu plăcere, cu multă fineţe, iar cea de a treia imagine, înzestrata cu o chelie lucioasă, foarte şic, îi încununa munca.

— Talentat amicul, zise admirativ maiorul. Cîştigă, sínt sigur, o groază de bani. Pictorii ăştia. întotdeauna i-am invidiat.

— Trage mîţa de coadă, îl întrerupse respectuos fotograful. Genul realist nu se mai caută.

:— Zău ? făcu vag maiorul.

Evita, s-ar fi zis, o confruntare pe terenul delicat al esteticii. Vocea lui spunea că faptul îl surprinde şi că are pentru talentatul pictor realist toată consideraţia.

— Astăzi, îl lămuri cu tact grăsunul, trebuie să **te** dai cu moda.

Ghiţă lonescu clătina fără chef din cap. O chestiune care-l depăşea. în ce-l privea, găsea talentul pictorului deosebit de util. Maiorul avea o admiraţie fără margini pentru toate treburile care duceau la un rezultat evident, palpabil, iar rezultatul, în cazul celor trei fotografii, era pur şi simplu deasupra aşteptărilor.-

Pînă spre ora nouă rezolvă o seamă de probleme curente ale secţiei. Dădu telefoane, semnă hîrtii, împărţi sarcinile pe oameni, dar în tot acest timp nu-şi luă ochii de la triplul Foca, îndeosebi de la cel cu chelie. Puţin timp după nouă se înfăţişă Ion cu=- lista convorbirilor telefonice. O coală de hîrtie, nu mai mare de o palmă, pe care notase cîteva cifre.

— Nu-mi merge nimic, zise cu vădită stinghereală. De la o vreme, nu-mi mai iese nimic.

Maiorul nu-l încuraja.

— Am fost la telefoane. îmi pare rău. Nici o convorbire cu provincia, nici un ban pe convorbiri adiţionale. Omul ăsta, degeaba avea telefon.

Vorbea cu privirea în pămînt.

— îţi mulţumesc, Ioane, spuse maiorul înviorat. Mi-ai dat o veste bună.

Ghiţă lonescu veni lîngă el şi-l bătu uşurel pe umăr.

— înseamnă-c-a vorbit din oraş.’înseamnă-că era preocupat să nu lase urme.'Ceva îl obliga să se ascundă, să-şi schimbe numele, să procedeze cu discreţie în toate. Omul dispare, se-topeşte, poate că e mort, poate nu. dar uite că în casa lui nu găsim nimic, că nu-i cunoaşte nimeni, că n-a existat. Or.-noi ştim că a existat.

Luă fotografiile şi le puse frumos, cu un gest plin de gingăşie într-un plic. Iar plicul îl vîrî în buzunarul de la-piept al paltonului. Se îmbrăcă şi, însoţit de Ion, ieşi din birou. Secretara se sculă în picioare, îmbujorată. Intr-un colţ, dispus parcă să aştepte oricît, stătea Vasile : Popescu

•— Deci, zise maiorul, pleci.

Locotenentul pocni zelos din călcîie.

- Cu • permisiunea dumneavoastră. Am un t ren peste trei sferturi de ceas. Maiorul îi semnă ordinul de serviciu, intirz’« lud intrucîtva asupra lui.

— M-am mai .gîndit la ideea dumitale, spuse. Eşt i sigur că e vorba de Focşani ? Biserici multe sini, şi h Suceava. La Iaşi, Ia Brăila. Apoi, mai e Tîrgovişte. Şi Alba .(utia. Şi tot Ardealul.

Nu ştiu cum să vă explic, zise surescitat”locotenentul, e ceva care-mi spune să încerc.

— Fie, zise nelămurit maiorul. Dar aş fi preferat să ştii.-Avem tot timpul să discutăm cînd te întorci. îţi dau trei zile. Atxt,

■Unul-,dm telefoaneprinse să zbîrnxie isteric.

-r- Soţia, zise secretara acoperind discret receptorul.;*

— Sînt în şedinţă la general, decise maiorul. Apoi,, către locotenent : dă-i lui Ion adresa babei ăleia şi povesteşte-! scurt tot ce ştii. Nu strică să-i mai dea puţină presiune. Specialitatea, ta, Ioane.

— Să I răi ţi 1 strigă acesta mişcat.

- – Să trăim şi. să ne bucurăm de viaţă.

Dar fraza n-o mai spuse. O gîndi numai, în vreme ce privirea i se plimba buimacă pe chipurile ecJoi din.jur,

Era ora unsprezece, cerul se luminase puţin şi prin pînzele gălbui ale unor nori agitaţi răzbatea în răstimpuri cile o rază de soare. Strada Fraţi Epitropi arăta pustie.

Ca un bun militar ce era, maiorul purta placheuri la toate încălţările, astfel că fiecare pas însemna, totodată, un fapt foarte zgomotos. în general, bocăneala trecea neobservată. Părea destul de firesc ca un om de nouăzeci ele kilograme să calce viguros şi mersul lui să fie însoţit de nişte zgomote tot atît de viguroase. Numai că, iată, pe stradă nu se găsea ţipenie de om, cartierul era cuprins de o somnolenţă fără sfîrşit, iar placheurile ofiţerului clănţăneau. Avea senzaţia că era aşteptat, că oamenii îl auzeau sosind şi. fiindcă n-aveau chef să ia cunoştinţă direct cu starea lui de spirit, preferau să stea ascunşi în spatele perdelelor şi să-l privească de acolo bănuitori.

Acestea precum şi alte gînduri la fel de plicticoase umblau prin capul maiorului şi cauza lor era una singură : nu-i făcea deloc plăcere să stea de vorbă cu soţia

bătrânului dascăl de istorie, proprietar al casei cu numă rul 10.

Cum toate păreau să concure la accentuarea sentimentului de inutilitate, ce se iveşte ori de cîte ori urmează să discuţi o anume chestiune cu nişte persoane în vîrstă, profund detaşate de interesele efemere ale zilei, poarta de fier scîrţîi lung. Un sunet trist, ca strigătul gîtuit al gîştelor sălbatice toamna. Maiorul rămase nemişcat lingă poartă pînă ce sunetul se stinse complet. Străbătu curtea fără grabă şi, odată ajuns în preajma uşii ultimei cămăruţe, mai umilă şi mai tăcută decît oricare alta. din. cele ale căror praguri le trecuse în cursul carierei sale, se opri şi umerii îi căzură neputincioşi. Cine î-ar fi văzut stînd astfel nemişcat, mai bine de un sfert de ceas, cu ochii stinşi, l-ar fi putut lua drept un om care tocmai a primit o veste cruntă. într-un tîrziu, maiorul scoase mîna dreaptă din buzunarul paltonului şi ciocăni de cîteva ori, încet, în tocul uşii. Deşi dinăuntru nu se auzea nici o mişcare, uşa prinse să se mişte imperceptibil. Cînd crăpătura se mări la aproape lăţimea unei palme, el distinse în spaţiul întunecat un chip zbîrcit şi pămîntiu. De sub o bonetă vişinie cădeau c-îteva plete de un alb murdar. Capul unei femei sau poate capul unui bărbat, O mină bănuitoare, ostilă chiar.

Maiorul dădu din cap în semn de bineţe. Spuse :

— Să stăm de vorbă, mămico. Pun cîteva întrebări^ iar dumneata răspunzi,

'Arătarea ÎL asculta fără să clipească; Că un animal hăituit, surprins în bîrlogul său umed şi întunecat.

— O să fie bine, mămico, zise maiorul plecîhd privirea. Domnul Foca al dumitale a şters-o. Dar dacă ne ajuţi puţin, îl găsim. Nu-i frumos, am să-i zic. Unde-i. onoarea ta, stimabile ? Ai aici doi oameni bătrîni- şi bolnavi- şi-j laşi aşa ?

— Şi laptele..., făcu slab umbra.

Ghiţă lonescu aprobă.

—• Şi laptele, desigur. O femeie frumoasă, am fost cîndva şi cîte inimi nu am frint. Dar am îmbătrînitj dinţii ne-au căzut, sîngele curge mai încet prin vine, stomacul a obosit şi mai mult doarme. Ce ne facem noi'fără lăp- ticul de fiecare zi ?

Fiinţa fără sex îl fixa îndatoritor şi cînd reuşi să-i întâlnească privirea .mişcă.-uşor din buze.

-- Domnul Foca...

— Chiar despre el e vorba.

Scoase din buzunarul de la piept al haini.n un plic, îl desfăcu şi, cu mare grijă, trase din el trei fotografii.

— Te uiţi, matale frumos la fiecare poză, mormăi maiorul, dindu-şi osteneala să aibă un glas amabil; şi cînd ţi. se pare că îl recunoşti pe chiriaş, tragi un chiot- Să zicem asta.

Fotografia îl înfăţişa pe Foca *uni pălării*.* Wrînă rămase nemişcată.

— Uită-te bine, -mamién. zise- îngîndurat maiorul. ’EI trebuie să fie. E capul iui. .Privirea lui. Obrajii ăştia teşiţi sínt ai lui.

Femeia nu reacţiona. Maiorul .prezentă a doua = fotografie.

Acelaşi om, dar tară pălărie. Ştim că e o -persoană elegantă. Un bărbat care se respectă. Un om care, pe ploaie ori pe timp însorit, are veşnic ne căpăţînă o ■pălărie de fetru eu boruri întoarse. Un t icru absolut sigur.

’Bătrina îl asculta supusă, l raguid cj ochiul la cea. de a treia poză. -Ghiţa lonescu remarcă oarecum tîrziu direcţia privirii ei. Bătrina întinse taina după fotografie. O mină albă şi tremurătoare.

— Pe naiba, zise maiorul.

Chelia strălucitoare a celui de ai treilea Foca o emoţiona vădit, pe proprietăreasă. O mişca, s-ar fi zis, pinâ la’lacrimi.

•Maiorul întinse braţul prin • deschizătura uşii. îurer--cînd s-o mîngîie încurajator pe frunte. Bătrina retrase speriată capul.

— -Nu-i nimic, făcu înţelept maiorul. Vine curînd primăvara. O să apară un alt chiriaş. Un tip îndatoritor şi discret. Ce-a fost, o să mai fie. Ce ne e scris, se întâmplă întotdeauna. Coasa ţăranului taie iarba şi-n locu-i creşte iarăşi iarbă. Deşertăciunea deşertăciunilor. Şi -ţoale simt deşertăciuni.

Femeia, retrasă aproape. în întregime În întunericul camerei, îl asculta cu speranţă. Maiorul se înclină, ***-în***

semn de salut, ridică un deget la frunte şi se-ndreptă spre poartă. Ajuns aici, se opri. Se uită la sacoşa de plastic îngreunată cu trei pungi de lapte **pe** care-o tîra **de un** ceas după el, ridică posac din sprîncene şi se întoarse. 'Bătu în uşă. O dată, de două ori, de trei ori. Nici **o** mişcare. Strigă întocmai ca precupeţii :

— A sosit’ laptele !

Lăsă sacoşa pe pragul uşii şi se grăbi să ajungă **în** stradă. Aici se opri. îşi cercetă ceasul. Privi peste umăr spre camera lui Foca. Se urni greoi, împinse poarta **de** fier, care-i scîrţîi îndelung, ca la o veche cunoştinţă, **urcă** cele cîteva trepte ce duceau la cerdacul mărginit de **co-**loane şi apăsă pe clanţa uşii înalte, cu vopseaua **scoro**jită. Uşa era, bineînţeles, încuiată. Maiorul o ştia prea bine. Scoase din buzunarul lăbărţat al paltonului o cheie şi, aparent detaşat de toată întîmplarea, o potrivi în broasca veche, scîlciată de multă folosinţă. Cheia îşi făcu datoria, fapt care nu-l surprinse deloc pe maior. O băgă în buzunar şi intră.

Prin hîrtia decolorată, care acoperea ferestrele, lumina palidă a dimineţii abia reuşea să răzbată. Maiorul bîjbîi după un scaun şi îl trase în mijlocul camerei. Scaunul gemu sub greutatea sa. Preţ de cîteva minute maiorul stătu absolut nemişcat. Cînd. în sfîrşit, reuşi să deosebească forma unor lucruri, cînd întunericul violaceu păru să cedeze, oftă şi-şi frecă mîinilc ca un meseriaş înainte de a se apuca de lucru.

■— Şmechere î zise într-un tîrziu maiorul. Şmecherul ăsta....

Se ridică, se apropie de şifonier, deschise uşile larg. Hainele lui Foca răspîndeau un parfum fin de tabac. Nările maiorului, cu experienţa bogată a- tuturor parfumurilor din lume, ci te folosea pătimaşa lui secretară, se sensibilizaseră de ajuns ca militarul să-şi dea seama de calitatea deosebită a esenţelor folosite aici.

— Şmechere ! repetă cu amărăciune maiorul. Cui îi e dat să moară de ştreang, cugetă el din ce în ce mal trist, nu arde niciodată ca un fraier într-un taxi de furat. Iar dumneata, stimabile, trebuie să treci mai întîi prin faţa unui tribunal. Aşa se cuvine. Poate nu azi, poate nu mîine. Dar, într-o bună zi. prinde bătrânul Ghiţă lonescu un fir, şi, cu niţel noroc, ţî-l leagă de gît,.

Intră în baie, de asemenea, fără să aprindă lumina. Mirosea a stătut şi a săpun de calitate. Toate dovedeau că persoana atît de discretă a lui Foca avea multe gusturi subţiri şi bani să le cultive.. Din păcate, ceva îl împiedica să-şi cheltuie banii în văzul tuturor. Din păcate, ceva îl împiedica să umble prin ţară fără griji. Un an, poate doi într-un loc şi apoi valea. Nu are nume, nu are chip, nu lasă urme. Nu vorbeşte la telefon, nu primeşte scrisori. Nu stă de vorbă cu nimeni, nu are nevoie de cărţi, **nu** are cunoştinţe în vecini, nu salută şi nu e salutat, **nu *i*** se aud paşii nici ziua, nici noaptea, **nu bea, nu fliHieflZâ.** domnul NU. Şit totuşi, domnul ăsta a existat şi mai există

incă. E urmărit -sau urmăreşte pe cmeva. E . speriat-sau sperie pe cineva. Din toată treaba se alege un mori. Dar-un-ul fără identitate. Un mort care nu are chip. Caro nu are-nume. Care stă chircit pe banca din spate a unui taxi. incendiat şi n-are chei’ să se ştie nimic despre dinsuti Un NU în toate privinţele asemănător ¡ui Foca. O singură deosebire : nu prea se spală pe picioare. Doctoral zice, dacă nu cumva se înşeală – şi doctorul nu se înşeală că piciorul oarecum întreg ai. cadavrului prezintă un strat remarcabil de rapăn. Or. distinsul, preadistinsui Foca se spală cu mare dichis pe iot corpul. El • miroase A'osebit de ales. în afacerea asta încap doi.de NU.

. . Mult ! hotărî cu voce tare maiorul, conform obicei«-? lui pe care-i deprinsese de o bună, bucată de vreme. P) ivea ţintă î.n gol şi deodată, spre surprinderea celot din-jpr, rostea un cu vini oarecare.

Părăsi camera. închise uşa eu cheia. Alura degajată i unui cetăţean care îşi părăseşte pentru cîteva •‘easuri-casa, preocupai, de o anume situaţie.

— Ori sus. ori jos, gîndea maiorul ieşind' în stradă. Ori înăuntru, ori înafară. Ori interior, ori exterior. Altfel- nu se poate.

îi apăru, ca pe un ecran, chipul drag al- fiului, -'plecai asupra caietelor de geometrie.

— Sini situaţii, explica acesta, foarte sigui de adevărul-- ştiinţei sale abia trasă din buchea cărţii, eînd-unele Ju« cruri pot fi deopotrivă şr ele şj opusul IOT;. în fond,- o simplu. Trebuie numai să renunţăm .la. prejudecăţile, ptf

oare[1] m le^a dat'Viaţa de fiecare zi.şi să privim Hveshtmea de pe o poziţie superioară.

— Pe dracti, zise Ghiţă lonescu.

Urcase de-acum intr-un autobuz, vinase un loc m- tr-un colţ şi, adine cufundat în sine, conversa ev băiatul

-.. Aţi spus ceva ? ii întrebă taxatoarea.

— Eu ? ? ?

•— Mi s-a părut.

— Se mtîmplă.

Coborî la Poştă, urcă în grabă treptele de piatră, fapt ce-l făcu sa întîrzie cî'leva minute • înaintea uşii capitonate a dirigintelui, să-şi tragă răsuflarea. Secretara îi cunoştea. Cînd intră, fata se ridică în picioare :şiH; surise. Ştia, adică, ce treburi îi aduceau pe acolo.

— Pu teţi să intra ţi, îl îndemnă ea, tovarăşul diriginte e singur.

Dirigintele era intr-adevăr singur şi. dacă erai omul dispus să ici de bune tot ce vedea, puteai să crezi că ardea de nerăbdare să te întilnească ; or, cum se ştie, maiorul nu e ra un astfel de om. Refuză, cu o mină abătută, fotoliul un aş unde domnia-sa. maimuţele poştei, îl invita stărui tor să se afunde şi. scotocindu-se prin buzunarul de la piept al ^hainei, scoase plicul cu cele trei fotografii ale hri •Foca..- Cu. două degete, ca şi cum mînuia un lucru de preţ, culese poza cu chelie şi o puse pe birou,

— Aş vrea să stau de vorbă cu fetele dumitaîe, zise; Poa;ie~l ştiu cumva ■ pe dînsttl [1] Poate l-au văzut şi tşi aduc aminte cîte ceva.

Diriginte]«, croit numai dintr-un. zâmbet, 51 asigură, **cu** întreaga lui ființă parcă, de tot sprijinul.

— Prea bine, mormăi maiorul evident stînjenit **de** atmosferă, de eleganța exagerată a gesturilor gazdei, **de** luciul proaspăt al mobilierului, de tot ce-i amintea **de** biroul său, în toate privințele altfel.

— La ora unu, mai zise maiorul., dacă nu mă înşel,' telefonistele se schimbă.

— Dumneavoastră nu vă înşelaţi niciodată.

Maiorul primi complimentul ca **c** găleată de apă **reci** vărsată drept în cap.

— Atunci, zise în loc de rămas bun, am să aştept **în** hol. Discut cu schimbul de dimineață şi apoi cu celălalt.

— Se poate ? făcu şeful poştei. Vă însoțesc.

Neavînd de ales, Ghiță lonescú o luă înainte într-o tăcere întărîtată. Se îndreptă spre ghişeele convorbirilor interurbane, ţinînd în mînă fotografia lui Foca cel chel. Ca un petiționar cu hîrtia lui.

Fotografia trecu prin mai multe mîini. Fetele o examinară cu mare atenție, pătrunse evident de situație, speriate că nu puteau să-i ofere bărbatului acela, masiv **şi** posac, un răspuns cât de cît mulțumitor. Prezența dirigintelui le stingherea. Simțeau nevoia să vorbească între **ele,** să-şi dezlege memoria.

— E-n regulă, zise maiorul primind fotografia. **Mâ** aşez pe o bancă şi aştept schimbul.

— Vai, zise dirigintele, se poate ? Vă ofer o cafea la mine în birou. Sînt convins că pînâ la urmă veţi pleca mulţumit.

— Rămîn aici, stărui maiorul. Vocea lui spunea cît se poate de clar că era absolut de prisos să mai fie invitat.

—* Mă rog, cedă, ofensat, dirigintele. Cum. credeţi de cuviinţă. Să t căiţi şi la revedere.

— Să trăim, zise în urmă-i maiorul. Atîta doar ca, uneori, e foarte greu.

La ce anume se referea, greu de zis. Cert este că urmărea mersul plin de importanţă al dirigintelui şi privirea i se îngreuna vizibil.

Să fi stat un sfert de ceas, poate mai mult. Timpul trecea uşurel, gîndurile maiorului umblau la întîmplare, ca maşinile într-o piaţă fără nici o regulă de circulaţie. Atît de liber încît abia într-un tîrziu pricepu că cele două fete dinaintea lui, în uniforma albastră a angajatelor poştei, aşteptau să fie luate în seamă.

— Ei, zise, care-i treaba ?

— Ştiţi, se scuză aceea care părea să fi avut iniţiativa, nu sîntem chiar foarte sigure. Colega mea spune că l-a văzut uneori la raionul de filatelie. Poate era acesta, poate altul.

Spunea „acesta" cu vădită sfială. Voia să dea o mînă de ajutor şi, cum se întîmplă în unele situaţii după un prim avînt, se intimidase şi era gata să renunţe.

— Atunci, o ajută maiorul, şă vorbească prietena ma-tale. Cum. te cheamă, domnişoară ?

— G;na

— Desigur, Gina. Cum ie cheamă însă pe numele de familie.

— Barbu Anghetina. spuse fata cu ¡urnă ta te de gură.

— Acum, Gina. să discutăm. Deci, crezi că l-ai văzut pe amicul nostru la raionul de timbre filatelice. Umbla aşa. cu capul gol sau purta ceva ? O şapcă, de pildă, sau o pălărie.

— Cum să- vă spun... Avea o pălărie, dar era cald 'şi şi-a scos-o. Şi-a şters chelia cu batista. Am ris puţin. Eu nu rîd de clienţi. numai că dânsul nu se mai oprea d'Ct şters.

— îl dădea lustru, interveni prietena. Aşa mi-a spus : Matilda. uită-te la ăla cum îi dă histru. Oferă-i tu nişte cremă.

Maiorul zîmbi.

— E bine, fetelor. Un tip îngrijit. Ţinea să nu i se îmbîcsească borul pălăriei cu transpiraţie. Oare fata de Ia raionul filatelic îşi aminteşte de'el ?

Maiorul ic mulţumi şi traversă holul cu paşi rari. Ca şi cum se temea să nu tulbure astfel bunăvoinţa persoanei pe care urma să o solicite,. Aşteptă un timp, pînă ce ghi-şeul rămase liber, şi abia atunci se apropie. Gestionara tocmai se aşezase.

Bună ziua, duduie, zise- maiorul îmi pare rău că va deranjez,

— Nu mă’deranjaţi.

— Am nevoie de ajutorul duroihde.

— Ştiu, .spuse femeia şi făcu un gest cam vulgar. Cunoaştem, noi trucurile' astea, voia să zică.

Maiorul holbă ochii. Fruntea i se acoperi de cute groase.

— Nu dau col.iţe decît la abonaţi, zise femeia. Cme v-a trimis, să-şi vadă de treabă. Mare pisălog şi domnul Stelică ăsta al dumneavoastră. l-am spus de z.eci de ori ca n-am coliţe şi el, poftim, te trimite din nou.

— Pardon, o întrerupse lămurit maiorul. Asî.a-i altă poveste. Eu vreau să mă ajutaţi în alt chip. Să vă uitaţi, la fotografia pe care am să v-o arăt. Şi să-mi spuneţi dacă persoana vă este sau nu cunoscută.

— Nu înţeleg...

— Maiorul Ghiţa Popescu.

Scoase legitimaţia, apoi fotografia lui Foca, în varianta ou.

— A-a-a. se scuză femeia, fără să pară realmente impresionată de legitimaţia maiorului. Tot ce-ii mai simplu. Domnul Gheorghiu este clientul meu. De aproape un an. E tot ce ştiu.

— Poate mai ştii rîte ceva. De pildă, Gheorghiu şi mai cum.

— Şi Gheorghe. Poftim fişa !

Scoase dintr-un dulap un dosar cu foile zdrenţuite **la** margini şi îl deschise fără să clipească **la** foaia cu pricina. Numele era cel spus de femeie. Şi, ^i cum atîţia

Gheorghe nu erau de ajuns, între ei se mai găsea o iniţială. Un G. Fişa era întocmită cu un an în urmă, pe data de 5 mai.

— N-am făcut încă noile fişe. îl lămuri gestionara cu un glas indolent. Puteai să crezi că avea zilnic de-a face cu ofiţeri în anchetă. Unii abonaţi sínt punctuali, alţii mai mtirzie» De obicei, trec aceleaşi date. Domnul Gheorghiu e un client mai nou. De fapt, cumpără puţin şi rar. Foarte rar. E un om mai aparte.

— Ce acte trebuie să aducă un cetăţean ca să se aboneze la dumneavoastră ?

—- Nici un act. Taxa de înscriere şi cîte cinci lei pentru fiecare serie sau emisiune. Un om, adică, poate să ia cîte abonamente pofteşte, Nu sînteţi colecţionar ?

Tonul ei era mai degrabă mustrător. Cei de vîrsta dumitale, părea să zică, au cam trecut la timbre.

— Există o asociaţie a filateliştilor ? Ceva în genul ăsta, vreau să spun.

— Desigur, zise femeia plină de condescendenţă. Cine mai stă astăzi neasociat ?

Maiorul ceru adresa instituţiei şi salută rece. Femeia îl -irita. Informaţiile ei. însă, îl interesau. Cu o singură excepţie : numele de pe fişă. Era, probabil, la fel de fals ca. celelalte două : Foca şi lonescu.

Dădu un telefon la birou..

— V-a căutat soţia, zise secretara.

— Ştiu, bombăni maiorul. De douăzeci de ori. Din sfert în sfert de ceas, apoi din ce în ce mai des. Altceva ?

— Ion. A întrebat de dumneavoastră. I-am. spus să revină.

— Mda.

—■ Atît.

Maiorul puse receptorul în furcă după ce un tirnp privi în gol, meditativ.

11

— Aveţi vreo pasiune ? Colecţionaţi, vreau să spun, ceva ? Tablouri, de pildă. Sau cutii de chibrituri. Sau ceramică veche. Azi toată lumea colecţionează.

Cel care punea întrebarea era un bat rinei cu o înfăţişare rasată, pe care ţt-l puteai imagina, la fel de bine, ambasador, proprietar de anticarii, croitor de lux ori universitar la pensie. Soarta lui, însă, fusese să ajungă şeful secţiei locale a Asociaţiei filatelişIilor. Avea un secretar, cam de aceeaşi vîrstă. căruia i se adresa cu blîndeţea ce-o manifestă unii oameni pentru'semenii lor mai puţin dotaţi în treburile subţiri ale existenţei, avea un birou mare şi lucios, ca un vapor pentru călătorii de plăcere, avea un fotoliu pe măsura biroului şi, ca o încununare a voinţei sale de măreţie şi stil, un seif uriaş, ce~şi mărturisea emfatic numele firmei producătoare, precum şi ale celor care-l înzestraseră cu un sistem de încuietori perfecte.

— Colecţionez criminali, zise parcă fără nici un chef maiorul. Unii caută tablouri şi cutii de chibrituri. Eu

caut criminali. Cred că dumnealui are pe conştiinţă unele afaceri murdare, iar eu mă străduiesc să-l găsesc şi să-d fac să mărturisească. Asta e pasiunea mea. Pe urmă, vin alţii şi-l bagă într-un fel de colecţie.

împinse fotografia lui Foca cel chel sub ochii bătnnelu-Jui. Acesta îşi plimbă, oarecum în treacăt, ochii pe fotografie şi o dădu uşor la o parte.

•— Dragă tovarăşe lonescu. zise bătrînelul fără să pară impresionat de torul apăsat al maiorului, datoria noastră este să vă ajutăm. Din păcate, nu ştiu ce anume vă interesează.

— O nimica toată, zise. Vreau să ştiu cum îl cheamă. Ştiu trei nume de-acum. Unul e Foca. Altul lonescu. Altul Gheorghiu. Şi nu* un Gheorghiu pur şi simplu, ei însoţit de vreo câţiva de Gheorghe. Mi s-a spus că e membru al asociaţiei dumneavoastră. Bun ' Mai 'departe ?

Bătrînul ambasador în retragere făcu un semn atoateştiutor omului din dreapta sa. Secretarul dădu din cap. plin de importanţă. Aduse, cu ceremonie, un dosar masiv şi.bine întreţinut, împodobit cu felurite însemne şi antete de uz strict filatelic. îl cîntari în mîini, încintat, s-ar fi zis, **de** onoarea ce-i revenea. Ochelarii îi curgeau pe nas, ochii îi lăcrimau., mîinile pipăiau cu dragoste .indexul alfabetic. Imaginea tipică a unui arhivar profund marcat de slujba lui. Numai că. secretarul asociaţiei nu fusese niciodată arhivar. Fină a ieşi la pensie fusese un vajnic **director** dp întreprindere. îşi dăruise ***îmivaga*** viaţă **bricării** a tot soiul de sticle şi pahare. Cum nimeni nu

i-a reproşat vreodată calitatea sticlelor şi paharelor ieşite din halele fabricii sale, nimeni nu lua în tragic plăcerea ce-o vădea ori de cîte ori venea vorba de timbre. Directorul era un colecţionar foarte priceput, iar actualul său şef, omul faţă de care mărturisea un respect sfînt, îi fusese, nici mai mult, nici mai puţin, decît subaltern. Viaţa îi purta pe valurile ei legaţi printr-o unică şi mis- tuitoarea pasiune. Dacă în ce priveşte producţia de sticle de lapte şi bere, actualul şef al secţiei locale a filateliş- tilor nu-şi putea mărturisi cine ştie ce competenţă, el fiind, în fapt, unul din funcţionarii mărunţi ai serviciului administrativ, în materie de timbre era ceea ce se cheamă un cap. în timpul orelor de program, pe vremea cînd slujeau interesele industriei sticlăriei, directorul se purta cu subalternul lui mai degrabă rece, cu distanţa pe care trebuie să o arate faţă de toţi angajaţii săi un conducător de instituţie model. După orele de serviciu însă, directorul se îndrepta spre căsuţa administratorului aproape umil. Era, pur şi simplu, copleşit de vastitatea cunoştinţelor acestuia, asculta cu sufletul la gură, în atitudinea pe care o au studenţii silitori la prelegerile unui mare dascăl, veritabila dizertaţie a administratorului în chestiunea nu ştiu cărui timbrişor emis pe la începutul veacului de un stat sud-american cu o istorie ce n-a apucat să numere mai mult de cîţiva ani tulburi. Pe toate le ştia modestul administrator şi ca un semn că există o dreptate pe lume, ***cu*** ocazia ultimei adunări generale a membrilor secţiei locale. geniul său filatelic a fost recompensat.

I s-a atribuit, cu unanimitate de voturi, funcţia de preşedinte. Fostului director, omului care dădea, una după alta, cu infinită grijă, foile dosarului cu numele şi situaţia la zi a membrilor, revenindu-i, în chip tot atît de firesc, funcţia de secretar, ca unuia marcat prin voia sorţii, de prezenţa luminată a geniului.

Maiorul, prea puţin sensibil la subtila aşezare a ierarhiilor filatelice nu aprecia deloc bunăvoinţa tacticoasa a celor doi. Se simţea îndemnat să le ia dosarul din mină şi să afle, în cîteva secunde, tot ce era de aflat.

— Vedeţi, zise cu infinită amabilitate bătrînelul aşezat tacticos în fotoliul său, dacă aţi fi colecţionar, o serie de lucruri s-ar lămuri de la sine.

— De pildă ? zise sîcîit maiorul.

— De pildă multe, răspunse fără grabă bătrînelul. Ceea ce scrie în actele noastre despre tovarăşul Gheorghiu G. Gheorghe s-ar putea să nu prezinte nici o importanţă pentru dumneavoastră.

Şi-i întinse fişa acestuia, după ce avusese răbdarea **să o** scoată frumos din maşinăria metalică a dosarului.

— E pensionar. Pe motiv de boală. Dacă-i adevărat sau nu, asta numai el o ştie. Altfel, o persoană foarte **retrasă. Vine, se** uită, mai vinde cîte ceva... Cum să vă **spun,** în principiu toate tranzacţiile care se efectuează **Ia sediul** nostru sînt controlate şi conform cu cele legale. **În principiu numai. în** fapt, e greu să ştii precis ce face **fiecare. Veniţi, vă rog.**

Se ridică plin de prestanţă din fotoliul său princiar şi-J luă uşor de braţ pe Ghiţă lonescu, ca să-! conducă, aşa cum îşi conduc ambasadorii oaspeţii către o uşă, bine mascată de o perdea.

Priveliştea ce-o văzu maiorul îl făcu să rămînâ cu gura căscată. Intr-o sală cu tavanul jos, lungă şi prost luminată, mai multe zeci de cetăţeni de toate vîrstele stăteau la taifas; Pe nişte mese lungi, întîlnite de obicei prin cantinele unor şantiere de construcţii, zăceau într-o aparentă dezordine mulţime de genii şi clasoare şi. pe lingă ele, forfoteau proprietarii. Discuţiile se purtau peste masă, adesea cu glas ridicat. Lumina tulbure a am iezii, abia pătrundea prin ferestrele mici şi murdare şi, la raza moartă a cîtorva becuri, spectacolul, avea un aer de-a dreptul misterios. Afară, oamenii bateau strada în- tr-vn sens şi în altul, automobilele vîjîiau, miliţienii îşi foloseau cu mare destoinicie fluierul, ori de cîte ori un cetăţean se repezea în calea unei maşini, iar aici, departe de viaţa oraşului, aşa cum o cunoştea maiorul, SP desfăşura un ritual bizar. Mirosea greu a fum de ţigară, a petrol, a haine vechi. Un cetăţean impozant, burtos şi cu o barbă neagră şi mare, se tîrguia aprins, cu ochii scăpărînd de viclenie cu un puştan. Băiatul, deloc impresionat de locvacitatea virilă a matahalei, scutura mereu din cap în semn de refuz. Cu cît se înverşuna mai mult bărbosul, cu atît puştiul părea mai calm şi **mai** hotărît să-i reziste. Ceva mai încolo, complet absenţi.

doi bărbaţi între două vîrste contemptau o bucăţică de hîrtie. Un timbru, desigur, şi. după cile se părea, de preţ.

Bătrînelul, care în tot acest timp nu încetase să-l strîngă de cot pe maior, ca unui ce ţinea să-şi asigure încă un partizan la cauză, îi atrăgea atenţia asupra cîtorva din enoriaşii săi :

— Cel de colo, tovarăşe lonescu, mărunţelul ăia care se uită în jur cu atita indiferenţă e un mare pişicher Se spune că ar avea toate emisiunile coloniilor olandeze din anii douăzeci, dar de văzut nu le-a văzut încă nimeni. Cînd o să moară, o să iasă la iveală cîte ceva. Dacă nu cumva le plasează vreunui hoţ de talia lui. Pe urmă, moşul ăla cu trei rînduri de ochelari, Uitaţi-vă bine la ci. Numai zdrenţe. Nici n-ai zice că doarme pe un munte de bani. Timbrele astea, dragă tovarăşe ofiţer, înseamnă bani. Uneori bani mulţi. Uneori ath de mulţi, că te is. ameţeala.

Secretarul filialei, numai ochi şi urechi, aprobă vădii emoţionat. Fiecare cuvînt al şefului îl umplea de admiraţie.

— Vorbiţi-i de madam Cîrţu, îndrăzni destul de timid secretarul.

— Madam Cîrţu.ă, zise bătrînelul dîndu-şi ochii peste cap. ehei ! Madama n-a fost niciodată un colecţionar •serios. Se ocupa mai ales de furtişaguri. Momea elevi?, din clasele mici şi pe ceva pestriţeală – aşa numim noi timbrele disparate. în general cu valoare foarte mică căpăta tot ce-i lipsea ca să încheie seriile. Apoi revindea

elevilor seriile şi aşa mai departe. Avea limba dulce, fie-i ţărîna uşoară, că nici nu ştiai cînd te-a păcălit. Umbla cu geanta doldora de timbre proaste şi, uite-aşa, cînd ţi-era lumea mai dragă, te trezeai că-ţi oferă c raritate. Pe mulţi a fericit madam Cîrţu. De unde naiba scotea ea minunăţiile alea, greu de spus. Eu sînt om cu experienţă, tovarăşe ofiţer, dar pot spune că existenţa în geanta ei a unor mărci nemţeşti, deosebit de rare, din secolul trecut, îmi pare şi acum drept un mare, foarte mare mister.

— înţeleg, zise copleşit, dar încă precaut maiorul.

— Nu prea înţelegeţi, făcu bătrînelul, bătîndu-l cordial pe spate şi invitîndu-l să se reîntoarcă în birou. Dacă mă mai ascultaţi puţin, o să pricepeţi unele lucruri. Măcar atît cit să vă spună ceva despre omul pe care-l căutaţi.

în birou, servite cu anume gingăşie, pe nişte şerveţele de hîrtie cu desene, abureau trei cafele. Lîngă ele, dulceţuri şi apă rece. Lucruri care dovedeau nu numai obiceiurile tihnite ale celor doi şefi, ci şi o anume dare de mînă.

Maiorul plimbă încet cafeaua pe sub nas, să-i simtă fierbinţeala şi, asigurîndu-se că totul e în regulă, o sorbi dintr-o înghiţitură. Caimacul gros îi făcuse figura. Cafeaua fusese mult mai fierbinte decît se aştepta. Gît- lejul îi ardea. Se înecă, tuşi, se ridică în picioare să poată tuşi cu tot corpul şi, cînd, în sfîrşit, se mai linişti, aruncă în jur nişte priviri crîncene.

— La noi se bea o cafea minunată, aprecie bătrînelal, însoţit de acordul plin de supunere al secretarului.

Maiorul dădu din cap. j

— Timbrele, iubite tovarăşe lonescu, zise inspirat bătrînelul, sînt valori. Dacă un om are un milion de lei, se spune despre el că e foarte avut. Or. să siringi un milion de timbre, nu e o treabă prea grea. Dealtfel, nici nu e nevoie de un milion de timbrişoare, ca să ai în mină milionul de lei, E nevoie de mult mai puţine. Şi de răbdare. Le cumperi azi, aştepţi să treacă anii, aştepţi o viaţă, iar valoarea lor sporeşte. Cu cit numărul unor anume categorii de timbre scade, cu atît valoarea celor rămase în stare bună creşte. Un timbru, nu-i aşa. e ceva fără importanţă. Iar de distrus, se mai distrug. Uite aşa, ca toate lucrurile ce par fără importanţă. Colecţionarii sînt nişte oameni cu multe, multe cunoştinţe.

Secretarul aproba în răstimpuri într-o stare de beatitudine.

— Pot să vă spun că atît fineţea, cit şi întinderea acestor cunoştinţe. în ce priveşte circulaţia, calitatea, starea şi, mă rog, tot ce se poate zice despre timbre, ajung cu timpul să fie valoare pură, cu un preţ foarte pipărat,. Eu, spre exemplu, pot spune cu precizie dacă un timbru merită să fie luat în seamă sau nu. Practic, ştiu tot. Sînt un expert. Arătaţi-mi dumneavoastră orice timbru emis în. lume, indiferent unde, indiferent tind şi eu vă poveMesc o istorie de-a dreptul minunată despre el, O istorie pa

sionantă, plină de momente dramatice, de mari pasiuni şi, poate, de mari crime. Ca” întotdeauna eînd e vorba de valori. Ei, bine, daţi-mi un timbru şi. sínt gata sa vorbesc !

Elocvenţa bătrânelului atinsese cote extrem de înalte. Maiorul, neavînd nici un timbru asupră-i, că ta acru în părnînt.

O să credeţi, poate, că s'înt un om bogat ? zi-se bătrinelul. ridicînd un deget, în ce] mai curat spirit al retoriiii socratice.

Maiorul clătină cu îndărătnicie din cap. N-avea nici un motiv să facă astfel de aprecieri.

Vă înşelaţi ! îşi răspunse emoţionat bătrineiul. Din fericire sau poate din nefericire eu am rămas un simbol al colecţionarului desavîrşit. Eu nu privesc chestiunea din punct de vedere financiar.. Eu, iubite tovarăşe ofiţer, sínt interesat numai de frumos. De frumosul în sine Aşa cred cu că trebuie să fie un colecţionar veritabil ! Dixit 1 Secretarul îşi plimba stingherit privirea do pe un lucru pe altul. El, s-ar fi zis, nu avea chiar stofă de co- h'oiionar veritabil. Pe el îl interesa problema şi din punct, de vedere financiar. Se simţea ruşinat, se simţea pus la punct de către chiar iubitul său magistru, dar în adîncul sufletului. mai găsea puteri să reziste umilinţei. La urma înrnei, banii sínt bani, iar iubirea pură cu tot.u] altceva, încercă ăă afle opinia maiorului în âcoâsiă privinţă $i îl fixă candid. Maiorul era, încă o dată, depăşit de dia-

lectica subtilă a vieţii colecţionarilor de timbre. Ca dovadă, se foi în scaun şi zise ursuz :

— Şi cu Gheorghiu asta al nostru, care-i chestia ?

— Ajungem şi aici. îl asigură mustrător bătrînelu'L Colecţionarii, stimate tovarăşe lonescu, v-am mai spus, sînt nişte oameni ci ud aţi. Pasiunea îi face să se mişte-prin lume altfel decît semenii lor. să procedeze straniu în situaţii obişnuite., să se manifeste ciudat, de neînţeles. Aş îndrăzni să afirm că acest tovarăş de care vă interesaţi dumneavoastră, e unul din cei mai ascunşi oameni din ci ţi cunosc. ŞL vă asigur, am întilnit cev-.i smintiţi la viaţa mea. Suceaia lui e. în fapt, una singură refuză orice fel de colaborare. Vedeţi, plăcerea noastră cea mai mare e să conversăm, să facem schimb de timbre, să ne arătăm piesele mai de soi. Astfel se stabilesc ţa unele ierarhii : cutare stă -bine cu emisiunile dintre ceh' două războaie mondiale, cutare e mare specialist în timbre cu tematică sportivă. Fiecare are' cîte o moşie, în car- e un fel de dumnezeu. După un număr bunicel de ani. desigur. După treizeci de ani, patruzeci. în fond, ce înseamnă treizeci de ani ? Pasiunile adevărate dureaz-. toată viaţa. Eu colecţionez timbre de copil. Să fie şaptezeci de ani de atunci ?

O nouă probă de retorică elină. Maiorul ridică dir. umeri

— Sa tot fie, îşi răspunse bătrînelul cu glasul înmuiat de nostalgie. închise ochii încet, cu gîridui la cine ştie ce moment unic al vieţii sale de colecţionar.

— Şi Gheorghiu ? făcu maiorul impacientat.

— V-am spus : un izolat. Părerea mea este că omul ştie o mulţime de treburi, dar care e domeniul în care se simte în apele lui, greu de zis. Pe la noi, să fim drepţi, venea destul de rar. Se plimba printre mese, asculta discuţiile. Nu spunea nici un cuvînt. Pe unul îl interesa o serie, pe altul nu ştiu care alta. Un colecţionar pasionat e în stare să aştepte timbrul sau seria care-i lipseşte din colecţie toată viaţa. în privinţa asta, sîntem neobosiţi. Nu se ştie niciodată de unde sare iepurele. Acum vine partea interesantă : tovarăşul care vă interesează pe dumneavoastră se adresa într-o bună zi unuia din oamenii noştri şi-i punea în faţă exact timbTele care-l interesau. Spunea un preţ. Nu se tocmea niciodată. Dacă nu-i dădeai preţul cerut, nu insista. Dar, vă daţi seama ce se petrecea în sufletul omului ăluia, care vedea deodată, timp de cîteva secunde mari, timbrele după care-i tînjea sufletul ? Vă daţi seama ce dramă ?

Maiorul, categoric, nu-şi dădea seama. Se holba complet buimac la bătrînel frecîndu-şi nervos bărbia.

— Ei, dragă tovarăşe, omul ăla nu mai avea linişte. Nu mai avea somn, nu-i mai pria nimic. Ce să o mai lungim : pînă la urmă, prindea o zi cînd apărea Gheorghiu al dumneavoastră şi plătea. Ofta şi plătea.

Bătrînelul spunea „Gheorghiu al dumneavoastră” cu nedisimulată satisfacţie. Se simţea, s-ar fi zis, răzbunat pentru umilinţele ¿oferite de el şi de toţi colecţionarii puri, robi ai unei pasiuni pure, cu mari revelaţii estetice,

umilinţe provocate de ciudatul' domn Foca-Ionescu-Gheorghiu.

— Părerea mea, spuse bătrînelul, e că dînsul călătorea mult prin toată ţara. Mergea prin cluburi, trăgea cu urechea, cumpăra aici, revindea dincolo. în cîteva ¡■înduri s-a întîmplat să cumpere şi de la ai noştri. De asemenea, nu se tocmea. Ştia cit face seria sau marca ce-l interesa, venea într-o bună zi înaintea ta şi spunea : ofer atît. Vedeţi, colecţionarii mai cumpără, mai vînd. E tot un fel de schimb. Cineva trebuie să piardă la afacerea asta: V-am spus cine : pierd cei care sínt la începutul carierei, care n-au destule cunoştinţe în domeniu, care n-au răbdare să aştepte ocazia. E ca într-un joc de şah : unii pot să joace cu zece mutări înainte, alţii abia ştiu pune piesele pe tablă. Ştiinţa are şi ea un preţ.

— Dar tot ce era mai important, zise mîhnit maiorul, încă nu mi-aţi povestit.

Bătrînelul surise măgulit.

— Sînteţi un om deştept, tovarăşe lonescu. Există, bineînţeles, un lucru pe care încă nu vi l-am spus. De fapt, v-am vorbit în treacăt despre el. Ştiţi ce este acela un om pasionat ?

Maiorul îl privi fără expresie.

— Aţi avut vreodată o mare iubire, de pildă ? insistă bătrînelul.

Maiorul se încruntă,

— Ceva, care să vină ca un pir joi, care să te mistuie să te facă să nu dormi şi să nu mănînci zile întregi. Un uragan, tovarăşe maior, o boală.

Maiorul, hotărît lucru, nu avusese încă parte de e astfel de patimă. Elocvenţa furtunoasă a bătrânelului îl mişca şi îl făcea, totodată, să fie încercat de o veche melancolie. Urma încă neştearsă a unui sentiment care păruse să devină cîndva uragan dar care, din cine ştie care dracu motiv, se pierduse pe drum, ca un vînticel răcoros de aprilie.

Bătrînelul îl privea grav, ca înaintea unei mărturisiri capitale. Maiorul, şi el îl privea grav. Doi oameni care se uit.au unul în ochii celuilalt, adine, adine de tot.

— Vedeţi, dară, iubitul meu tovarăş maior, că nu toii oamenii ştiu să-şi poarte cu răbdare şi demnitate pasiunile neîmplinite. Pe unii, acest om al dumneavoastră i-a rănit de moarte. Le-a arătat un anume lucru pe care ei nu-l vor avea niciodată. Stiti, aici nu e vorba de o suta sau o mie de lei, ci de o sumă cu multe zerouri. Uneori, cit preţul unei întregi colecţii. Ce să-i faci, sînt şi timbre care costă tare mult.

— Şi mai departe ? îl. grăbi maiorul.

— Mai departe... mai departe. Un om întărîtat. jignit; rănit în orgoliul său e în stare de multe, Unii oameni ajung să se lege între ei prin nevoie ori prin ură ca fraţii siamezi. Să vă explic : tu ai un timbru, eu unul. Fiecare timbru, în parte, nu înseamnă cine ştie ce, dar împreună, ehei. împreună sini, o valoare. E vorba, fireşte, de unele

M
î

rarităţi.. Nici unul din cei doi nu vrea să renunţe ia timbrul. sau. Se pîndesc, >e linguşesc, se curtează. ■■ căiesc cu ’speranţa şi îndoiala, cu spaima şi. adesea, cu crima în suflet. Au cîte un cuţit în inimă pe care, din cînd în cînd, şi-l răsucesc. Aşteaptă să cedeze cumva celălalt. Trebüie să ştiţi că o serie întregită poate să coste de mii de ori mai mult, deeît timbrele ce-o compun, plătite în parte. Omul dumneavoastră, Gheorghiu ăsta, a rupt inima la mulţi din prietenii noştri, de aici, de la club, trecin- du-le pe sub nas cîte ur. timbrişor valoros. Cum vă spuneam, el nu vorbea niciodată, nu se tocmea. Atît şi la revedere. Părerea mea c că mulţi l-ar sfîşia dacă le-ar fi la îndemînă. Apoi, gmdiţi-vă că dumnealui era azi aici, mîine în alt oraş. N-aş vrea să fiu un oracol funebru, dar tare mă tem să nu-i facă felul careva • Mă-nţelegeţi ?

— Vă înţeleg, zise ursuz maiorul.

E foarte posibil, stărui bătrînelul şi, ca semn că lucrurile n-aveau cum să .se sfîrşească altfel, ridică sentenţios roîinile în sus. Adică : eu v-am spus tot ce trebuia, acesta e adevărul, procedaţi cum credeţi de cuviinţa.

— Nu-i posibil, zise maiorul. Pasiunea duce uneori la crimă, dar, în cazul nostru, situaţia e alia. Avem unele indicii care ne spun exact contrariul celor presupuse de dumneavoastră. Foca, sau lonescu. sau Gheorghiu sau cum naiba l-o mai fi chemând. nu a fost ucis. Dimpotrivă, el a -ucis pe ■cineva. Gheorghiu ăsta al dumneavoastră, sublinie maiorul DU fără satisfacţie, are. probabil, o viaţă complicată. Ai<i nu este exclus să fie vorba de

banii lui. Numai că situaţia pe care o cercetăm ne mai arată şi altceva.

— Pricep, zise fără convingere bătrinelul.

— Nu pricepeţi nimic, i-o plăti maiorul. Şi, socotind că a fost, cam aspru, adăugă : Pentru că nici noi nu ştim, deocamdată, mare lucru. Dacii aţi vrea să ne ajutaţi, atunci multe treburi se vor clarifica.

Bătrinelul se ridică din fotoliu, ca în faţa unui moment încărcat de semnificaţii grave.

— Nu vă cer prea mult, zise maiorul, ridicîndu-se la rîndu-i din scaun. Am să multiplic fotografia persoanei şi am să vă trimit cîteva zeci de copii. Cu o adresă oficială, bineînţeles. Vom preciza în adresă cîteva chestiuni între care şi numărul de telefon unde mă găsiţi. Ceea ce vă rog eu e să trimiteţi fotografia însoţită de textul nostru la şefii celorlalte secţii din ţară ale Asociaţiei. Totul, însă, cu o mare discreţie. V-aş ruga să vă adresaţi prieteneşte colegilor dumneavoastră, pe care sper că-i cunoaşteţi bine.

Bătrinelul zîmbi superior, măgulit profund :

— E absolut firesc.

— Tocmai de aceea insist să le scrieţi personal. Am vrea să ştim dacă persoana a apărut în ultima vreme în alte locuri. Cînd a fost văzută şi unde. Să ni se telefoneze imediat ce va apărea undeva. Dealtfel, oamenii noştri îi vor contacta şi ei pe prietenii dumneavoastră. Am ţinut, totuşi, să vă obţinem acordul. O colaborare prietenească, dacă mă pot exprima astiejr-

M
î

— Puteţi, îl asigură pătruns bătrînelul.

— Trebuie acţionat cu multă inteligenţă, cu. răbdare. S-ar putea să treacă ceva timp. Poate numai cîteva zile. Poate o lună.

— Poate mai mult, zise bătrînelul.

Maiorul se încruntă. Şi fu de acord.

— Totul e posibil. Trebuie să colaborăm şi să avem răbdare.

— Răbdare, iubite tovarăşe ofiţer, noi avem din belşug. De asta să fiţi sigur. Vă promitem tot sprijinul nostru, o lungi bătrînelul, căutînd aprobarea secretarului său.

Lucru care se petrecu în chipul cel mai spontan cu putinţă. Secretarul, cu privirea radiind de încredere şi devotament, era perfect de acord cu şeful său pe linie filatelică.

Călătoria ' ambiţiosului locotenent Vasile Popescu Ia Focşani începu sub cele mai frumoase auspicii. Trenul plecă din gară la orele unsprezece şi patruzeci şi opt de minute. Cinci minute mai tîrziu, pe cînd se pregătea să deschidă un ziar, locotenentul zări un suspect. Omul privea pe fereastră. Era înalt, uşor adus de spate şi purta ochelari f umurii.

Locotenentul avu. fireşte, o tresărire. Toţi oamenii au o tresărire nervoasă, ori de cîte ori se întîmplă să li se împlinească o presimţire. Mai ales cînd presimţirea se împlineşte mai devreme decît s-ar aştepta. Mai ales cînd presimţirea se realizează în exces. Fiindcă, exact un minut mai tîrziu, pe cînd locotenentul hotăra să-şi păstreze calmul şi să nu mai vadă în preajmă-i numai suspecţi, la celălalt capăt al vagonului se ivi un al doilea. Avea, bineînţeles, ochelari fumurii, stătea, ca toţi cetăţenii înalţi, uşor cocoşat şi fuma rezemat de uşa compartimentului. Cercetîndu-i cu atenţie, locotenentul constată că între cei doi existau unele deosebiri, iar între ei $i omul pe care-l căuta, mai multe, Suspectul din dreapta

nu avea mai mult de treizeci de ani dar părea, ca toţi ţăranii. mai bătrîn. Celălalt putea să fi împlinit vreo cincizeci de ani. Cînd apucă să se întoarcă, locotenentul văzu că ochelarii de culoare închisă nu aveau alt rost decît să-i mascheze bandajul de la ochiul stîng. Dealtfel, o femeie, care după toate probabilităţile era nevastă-sa, îi atrase atenţia să intre în compartiment. Curentul, zicea ea, putea să-i pricinuiască necazuri.

— Omule, îl cicălea femeia, intră, pentru numele lui dumnezeu, înăuntru. Am dat o groază de btmi pe operaţia asta. Lasă naibii ţigara-şi stai şi matale pe scaun.

Omul deschise fereastra, mai trase un fum. .aruncă ţigara şi dispăru. Iar Vasile Popeseu fu încercai, de un sentiment nelămurit, ceva amărui şi apăsător, care ii făcu să întîrzie, mai bine de un ceas, cu nasul în gazetă, •deşi chiar în faţa lui se găsea o duduie care ardea de nerăbdare să discute despre starea timpului. Femeiuşcă, măruntă, brunetă, plinuţă, lucrată parcă numai din compas, ştia cum c vremea în Austria, era informată de faptul că în Anglia ninsese pentru prima oară în sud. manifesta o foarte simţită simpatie pentru locuitorii unui grup de insule din Pacific, peste care se abătuse de curînd un uragan cu nume de fecioară şi singura curiozitate care o mai încerca era dacă la Focşani avea să plouă. Un domn între două vî.rste, şi anume între penultima şi cea din urmă, plimba stăruitor ochii pe urma compasului şi **îi dădea toate asigurările că la** n-avea cum să plouă.

— Se îniîmplă să mai nin^ă în cîte un an, zicea el cu tonul celui pentru care starea timpului în estul ţării nu mai are de mult nici un secret, dar de plouat, nu văd de ce ar ploua.

Argumentele lui vădeau un bun simţ remarcabil !

— Ieri a plouat în Capitală. Săptămîna trecută, cînd m-am întors de la Filiaşi, dăduse şi pe acolo un strop de ploaie. Eu zic că ajunge,

Duduia asculta cu mare seriozitate spusa tovarăşului ei de bancă şl arunca în răstimpuri cîte o privire tăioasă spre ziarul în spatele căruia ambiţiosul locotenent Vasile Popescu îşi completa cunoştinţele privitoare la campania de pnmăvară m agricultură. Citise tot ce găsise în pagini'.e jurnalului, de la prima la ultima, şi fiindcă nu-şi luase nici c> carte pentru drum se pregătea să înghită cel din urmă şi cel mai pasionant articol din seria celor care umpleau tipăritura. Scria acolo că un oarecare cetăţean din Tărtăşeşti cioplea în cartofi chipul unor personaje Literare cunoscute. Faptul îl îndreptăţea pe redactorul ştirii să laude dorinţa de frumos a oamenilor simpli, precum şi inventivitatea deosebită a tipului din Tărtăşeşti. Locotenentul se întreba ce putea ieşi din toată afacerea asta, dacă acesta, în loc de cartofi, ar fi folosit ceapă, şi cam unde urma să se oprească.

— Scrie ceva interesant ? zise cu un glas suav, dar plin dt o nimicitoare ironie, duduia brunetă, cînd locotenentul închise, în sfîrşit, ziarul.

Vasile Popescu vru să-i răspundă şi poate ar fi avut loc unul din acele spirituale dialoguri de călătorie. IEI sfîrşitul cărora călătorii îşi simt creierii uşor sleiţi, dacă n-ar fi zărit, exact pe banca din faţa lui, un bărbat sur, cu umerii lăsaţi, îmbrăcat într-un sacou cafeniu uzat. Bărbatul îşi ştergea o pereche de ochelari, cu lentilele întunecate. Sufla destul de hotărît în sticla ochelarilor şi poate că ar fi îndrăznit să-i şi umezească într-un fel oarecare, dacă n-ar fi avut alături pe femeiuşcă cea gureşă, foarte curioasă în acele momente să vadă cum avea să se încheie povestea cu ochelarii.

„Asta-i cam prea de tot, gîndi locotenentul Trei suspecţi într-un ceas este, totuşi, cam mult/[1]

Socotea că avea umor şi însuşi faptul că putea glumi pe seama ideilor ce-i trecuseră prin minte era o dovadă de umor. Adevărul era însă altul. Locotenentul n-avea deajuns umor pentru o călătorie de trei ore pînă la Focşani. Ieşi din compartiment şi, în drum spre vago- nul-restaurant, văzu sau crezu că vede o seamă de cetăţeni a căror înfăţişare se potrivea, mai mult sau mai puţin, cu aceea a omului descris de madam Wilhelmina, Oameni lungi şi deşiraţi, oameni înalţi, pur şi simplu, mai păroşi ori mai pleşuvi, cu mersul normal, dacă normal poate fi mersul unui călător în tren, sau cu un mers ciudat, săltat din călcâie. cetăţeni care aveau tot ce era necesar ca să pară nişte suspecţi de mina întîia. cu excepţia ochelarilor, a vîrstci. a părului cărunt sau a o ?c[r]ie de alte amănunte. Dacă locotenentul î-ar fi numărat, ar

fi avut surpriza să-i iasă la socoteală o duzină. O cifră deşi ui ele bună pentru începutul primei zile de anchetă la Focşani. Dar Vasile Pope,seu nu-i numără. Reveni în compartiment şi încercă să adoarmă. Lucru care, datorită nervilor săi sănătoşi, îi reuşi perfect.

La coborîrea în gara Focşani, după un ceas de somn bun. fu sigur că duduia brunetă are o părere mediocră despre o anume categorie de ofiţeri tineri, dar mai avu şi satisfacţia să nu zărească nici un suspect. în jurul lui forfoteau numai oameni avînd conştiinţa curată, care şi arătau în consecinţă : grăbiţi, cam şifonaţi după călătorie, roşii la faţă, încă încotoşmănaţi în blănuri şi paltoane. Şi, ce era absolut important, cu un mers obişnuit, chiar dacă unii purtau ochelari fumurii.

La ora trei şi jumătate, Vasile Popescu se găsea în biroul colonelului Popa.

— Am fost informat de sosirea dumitale, zise acesta preocupat. Vei sta la noi. dacă am priceput eu bine, trei zile,

--- Intr-adevăr.

Colonelul îl privi, abia acum, atent. Locotenentul rămăsese în pragul uşii, în cea mai impecabilă poziţie de drepţi. Cu puţină imaginaţie l-ai fi luat drept propria-i statuie, executată în cel mai optimist stil realist. Nu-i clipea n ici o pleoapă, nu-i mişca nici un muşchi.

- Am vorbit cu Ghiţă, zise colonelul nu prea dispus **la ceremonie. Ştiam ea o bolnav. Mi-a** zis că e mai bine.

— E mai bine.

— t’e toţi ne paşte asta, zise mginduiat colonelul. Plimbările în natură sint un lucru minunat. Să le faci însă cu iubita. Nu noaptea, pe ploaie şi zloată, ţinîndu-te ceasuri în şir după o umbră sau degerînd într-un gang cu ochii la o anume fereastră. Pe Ghiţă l-a ajuns mai devreme, săracul.

— Nu arată încă a mort, preciza locotenentul.

O remarcă, orice s-ar fi zis, cam tare, Colonelul se făcu a nu o fi auzit. Tinerii ăştia, la fiecare trei cuvinte, scăpau o obrăznicie. Nu le plăcea nimic. Ştiau ei o metodă să facă lumea mai bună. Cit ai bate din palme.

— Ţi-am reţinut o cameră la hotei, spuse colonela! Dacă vrei, poţi să iei masa la cantina noastră. Acum, despre treburile dumitale.

— Caut un om. Locotenentul îndrăzni să-şi lase greutatea pe un picior, dar înfăţişarea lui era încă rigidă Prea multe nu ştiu despre el. Are un 'metru optzeci, urm optzeci şi cinci. Slab, adus de spate, ca părul alb. An în jar de cincizeci de ani. Umblă cu paşi mari şi-şi salt.', călcîiele. Are ochelari de culoare închisă. Nu ştiu dacă sînt de vedere. E posibil să-i fi purtat numai în cele câteva zile în care a fost plecat. Mai exact, între întâi ş; trei martie. Deci, un om care a lipsit de acasă în perioada asta. Nu am reuşit să stabilesc dacă e căsătorit. Am unele motive să cred că e profesor.

Colonelul nu-l cruţa. Deşi în cameră se găseau cîtevr scaune, colonelul Popa îl pedepsea pentru aerul să:- fudul şi, s-ar fi zis, pentru tinereţea lui ţanţoşă.

— Atît ?

— Ar putea fi destul.

— Ar putea. Dar nu este. în fine, poate dumneata ştii mai multe şi nu crezi că e oportun să ne spui şi nouă.

— E tot ce ştiu, întări locotenentul.

— Atunci, nu-i de-ajuns. în trei zile, vreau să zic, nu »cred că ai să reuşeşti să dai de omul ăsta. Cum te-ai gîndit să procedezi ?

— Dacă pot conta pe colaborarea Inspectoratului şcolar al judeţului, lucrurile merg de la sine.

— Perfect, zise uşurat colonelul. în cazul acesta, te descurci singur. Şi trase telefonul lingă el. Formă un număr şi aşteptă.

— Colonelul Popa, zise. Cu tovarăşul Grădinaru.

Aşteptă cîteva secunde, apoi, bine dispus, zise :

— Cum o mai duci, Grădinarule ? Bine ? Atunci, să fie cum spui dumneata. Uite care-i chestia : o să vină Irr voi un tovarăş...

Acoperi receptorul cu mina şi întrebă :

— Cum spuneai că te cheamă, locotenente ?

— Vasile Popescu.

Colonelul repetă maliţios :

— Vasile Popescu. Să nu ne încurci : Popa Vasile sînt eu. Deci, aşa facem. Vine la voi Vasile Popescu, îţi arată care-i situaţia şi îl ajutaţi. Dar, ştiţi cum : să nu iasă nimic afară. Dat'ă degeaba, muncim. Discreţie şi rîvnâ, tovarăşe Grădinaru. Ca la armată.

Şi către locotenent :

— E-n regulă ?

Vasile Popescu aprobă scurt ;

— Bineînţeles !

Abia acum părea colonelul să-l privească atent şi, mai ales, să vadă ce era de văzut.

— Sănătate, frate Grădinarule, şi mai lasă-i şi pe -alţii să muncească. Avem un tineret de aur, care abia aşteaptă să ne dea un picior în fund.

Locotenentul era impenetrabil. Colonelul îi întinse **mina.** Vasile Popescu o strînse şi strînse şi din buze.

Inspectorul îl aştepta, înarmat cu un teanc de situaţii şî dosare. Era un »bărbat trecut bine de un met:u optzeci înălţime şi, ca toţi cei lungi şi slabi, încerca să intre în rîndul maselor umblînd uşor adus de spate. Nu putea să aibă mai mult de cincizeci de ani, părul îi albise la tîmple destul ca să intre în categoria bărbaţilor suri, iar pe nas avea, ce altceva putea să aibă decît o pereche de ochelari cenuşii cu ramă groasă ?

După ce locotenentul expuse datele problemei, inspectorul şef îl aprobă meditativ :

— înţeleg,

— Părerea mea, continuă locotenentul, este că trebuie să punem la punct un program de vizite în şcolile din oraş, astfel încît să nu întîrziem mai mult de un sfert de ceas în fiecare. Cred că e soluţia cea mai potrivită. **Cu obligaţia ca** oamenii dumneavoastră să convoace, sub un pretext oarecare, consiliile profesorale.

— Asta ar fi o posibilitate, zise respectuos şi deloc convins inspectorul, mtinzînd pe tot biroul hîrtiile ce le avea în faţă. Dar e cea mai puţin folositoare. Am o idee pe care, sînt sigur, o veţi aproba.

Ideea lui era următoarea ; a doua zi dimineaţa, secretara şefă a inspectoratului avea să întocmească o situaţie amănunţită cu profesorii de toate specialităţile născuţi intre anii 1920—1930. Asta, se înţelege, pe întreg judeţul. Dimineaţa, la ora opt fix, inspectorii de teren aveai! să fie cu toţii la sediu. Ei îi cunoşteau pe toţi dascăli: judeţului, atât pe cei în. funcţie, cit şi pe cei pensionaţi. L ştiau bine chiar şi pe profesorii care se strămutaseră prin alte locuri. Luau, prin urmare, fiecare nume înscris pe listă şi-l puneau vizavi de portretul verbal oferit de locotenent.

Inspectorul şef era un om serios, care-şi conducea cu mînă forte plutonul de subalterni. în primele ceasuri ale dimineţii următoare, locotenentul aflase de-a cum tot c<- se putea afla în legătură cu o serie de oameni care, prin voia soartei, semănau întrucîiva eu persoana căutată. Mai exact, era vorba de 157 de persoane. O discuţie mai nuanţată, purtată în a doua jumătate a întâlnirii, după ce se servi primul rînd de cafele şi inspectorii prinseră oarecare grai, operă o triere perfect întemeiată pe realităţi.

— Realitatea, îndrăzni unul din tovarăşi, care avea toatp datele suspectului âtît de plastic descris de locotenent şi care se vădi a fi chiar fratele geamăn ni şefului,

ne at«iă că o seama de profesori au buclă, din care pricină consider că ies cu totul din discuţie.

O a doua categorie, la care, cu **destulă** părere de rău, trebui să se renunţe, fu aceea a persoanelor atinse de calviţie. Numărul probabililor scăzu sensibil sub o sută, încă şapte din cei rămaşi în discuţie participaseră, exact în perioada încriminată, la. reciclarea periodică a directorilor. Vasile Popescu îi asculta cu un dublu sentiment, 'de speranţă şi de teamă. Inspectorii erau **din ce în** ce mai elocvenţi, mai plini de argumente cu fiecare nume adus în discuţie, astfel că pe la ceasurile zece lista mai cuprindea numai treizeci şi cinci de nume. Cerură atunci îngăduinţa să dea o serie de telefoane la şcoli, să se intereseze dacă profesorii rămaşi pe listă fuseseră sau nu în şcoală în zilele în discuţie. Toată treaba dură o oră. Una din cele mai fructuoase ore ale călătoriei locotenentului la Focşani. Era limpede că douăzeci şi cinci din numărul suspecţilor rămaşi pe listă fuseseră prezenţi la program.

Urma să se discute situaţia a zece tovarăşi. Ultimii nefilaţi.

— Acum, gîndi locotenentul, cei zece negii mititei **or** să dispară unul cîte unul.

Ceea ce se şi întîmplă. Atîta doar că povestea ceru **ceva** timp. Exact timpul ee-i mai rămăsese lui Vasile Popescu pînă la întoarcerea acasă. Bătu, aproape două zile, străzile oraşului, discută îndelung cu cei în cauză, cu multe alte persoane, puse cap la cap intîmp.lări şi idei

şi, după o muncă pur şi simplu istovitoare, la încheierea căreia inspectorul şef se declară vindecat de toate halucinaţiile poliţiste cîte-i umblaseră prin cap după lectura unor romane cu detectivi americani, ajunse faţă în faţă cu un om pe nume Haralambie Găină, dascăl la ciclul elementar, un om tăcut şi bănuitor care, la toate întrebările locotenentului, formulate cel mai adesea, tăios şi clar, răspundea ori fără chef, ori confuz. Tovarăşul Găină era căsătorit cu Magdalena Găină, profesoară de franceză, nu avea copii, era cunoscut ca o persoană irascibilă şi fără prieteni. Singurul individ, cu care avea oarecari afinităţi, întemeiate îndeosebi pe stima ce o arătau vinului roşu din împrejurimile urbei era un oarecare Crăciunică Mitu, paracliser la biserica Toţi Sfinţii. Haralambie răspundea oarecum în silă, dar răspundea, totuşi, la întrebările locotenentului. Bruma lui de bunăvoinţă sfîrşea ori de cîte ori. conversaţia ajungea la cele cîteva zile de la începutul lui martie. Aici, înăcritul învăţător p unea bărbia în piept şi tăcea cu îndărătnicie.

— Bine, omule, zicea Vasile Popescu, binevoitor, dar o bunăvoinţă plină de dedesubturi, nu te pricep deloc. Că ai lipsit de la lecţii, asta-i treaba dumitale şi rămîne să dai socoteală pentru ea în faţa directorului dumitale. Dar nouă, trebuie să ne oferi o explicaţie. Nu ştiu dacă ţi-e limpede faptul că noi căutăm un anume om care seamănă cu dumneata, Şi nu e numai asemănarea. E şi povestea asta, cu zilele absente.

Locotenentul se străduia să fie prietenos, uman,' cald, într-un cuvînt, generos. Juca, plin de talent, sfaturile cuprinse în capitolul al patrulea al unui îndreptar pentru anchetatori. Acum, cînd intuiţia lui părea să se fi realizat în întregime, simţea, începea să simtă, pentru nefericitul dinaintea lui, un soi de -simpatie. Aşa spunea şi îndreptarul. Mai cu seamă că Haralambie Găină nu avea deloc înfăţişarea unuia în stare să săvîrşească cu sînge rece c crimă oribilă. De fapt, dacă locotenentul ar fi avut mai multă experienţă, acest detaliu ar fi trebuit să-] neliniştească. Apatia numitului Găină putea fi pusă pe seama acelui sentiment de indiferenţă care-i încearcă adesea pe oamenii păcătoşi de îndată ce păcatul lor începe să fie dovedit. Dar aerul său ponosit trebuia trecut, neapărat, în contul unei vieţi de familie profund nerea-lizate. Haralambie Găină bea pentru că nu se înţelegea cu nevasta sau se avea prost cu femeia pentru că bea. Oricum, pantofii scîlciaţi şi jegoşi, cămaşa scorţoasă de atîta murdărie, hainele lustruite la poale şi roase în coate spuneau că ceva nu era în regulă în existenţa lui. Numai lucruri pe care locotenentul era obligat să le observe şi să le interpreteze. Locotenentul, însă, era prea prins de triumf ca să-şi mai facă griji din cauza anumitor detalii contradictorii, improprii ipotezei ce-o îndreptăţea asasinatul din strada Fraţi Epitropi, numărul 10.

— În cazul ăsta, zicea locotenentul purtat de muzica elocinţei, vă vom invita să mergeţi cu noi. E momentul

Să vă previn că acolo – şi sublinie cuvîntul acolo veţi fi obligat să vorbiţi. Pînă la urmă o să vorbiţi.. Este, dealtfel în interesul dumitale.

în sinea sa, Vasile Popescu zicea : nenorocitul, ştie ce urmează şi uiie-l că şi-a pierdut toată vlaga.

Colonelul Popa considera problema cu multă distanţă, îi înlesni locotenentului rezolvarea tuturor chestiunilor legate de transferul dintr-un oraş în altul sub pază al numitului Haralambie Găină, vorbi la telefon cu Ghiţă lonescu unde, odată cu întrebările de serviciu, îi adresă ş:> unele sfaturi, în legătură cu îngrijirea sănătăţii. Apoi, închizînd telefonul îi ură, mai bine zis le ură celor doi. ofiţer şi suspect, sănătate şi noroc în profesie. Locotenen-tului* i se păru că urările îi sínt adresate în exclusivitate lui Găină. Ceea ce, să recunoaştem, era cam straniu Unui om implicat $au, mă rog, pe cale de a fi implicat într-uu asasinat nu-î urezi succes în viaţă şi în profesie. Cu atît mai mult cu cît învăţătorul Găină nu fusese – se ştia bine – un as la catedra Iui.

Întoarcerea acasă se petrecu fără nici un incident, deşi în gară şi, mai ales, fin tren, Vasile Popescu avu prilejul să remarce o serie de cetăţeni înălţi, cu părui mai mult sau mai puţin colilia, purtînd ochelari, unii chiar fumurii, dintr-aceia recomandaţi persoanelor cu fobia luminii..

Erau orele şase după-amiază, trecuseră exact trei zile de Ia dala plecării, trenul îşi făcea datoria, âlergînd eu o sută de kilometri la oră, iar locotenentul$_2$ într~un corn-

partiment cu numitul Găină, se plictisea, deşi nu voia s-o recunoască. Ar fi vrut să schimbe cu el cîteva cuvinte. Acum, spre’ deosebire de drumul la ducere, avea chef de taifas. încercă, în vreo două rînduri, să-l provoace la vorbă, dar numitul Găină tăcea. Ochelarii întunecaţi îi ofereau posibilitatea să tragă cu ochiul în jur şi să nu răspundă nici unei priviri. în cîteva rînduri, Vasile Popescu se simţi fixat stăruitor.

— Bine-ai venit, drăguţă, zise procurorul hu fără o undă de maliţie. Te aşteptam cu veşti. Din cîte am fost informat, dumneata ai găsit exact omul de care aveam nevoie. Invită-l, rogu-te, înăuntru.

Vasile Popescu privi descumpănit spre maior. Nu-i scăpase ironia din glasul procurorului, nu-i pricepea rostul şi de aceea îşi căută, cu speranţă, şeful. Maiorul nu scoase un cuvînt.

Tocmai atunci prinse să zbîrnîie telefonul.

—- Soţia, îl anunţă rece secretara.

— Prea bine, îi mulţumi în felul său indirect şi tot atît de glacial maiorul.

— Te rog să-mi spui, glăsui doamna lonescu precipitat, dacă te aşteptăm diseară. Ştii foarte bine că avem de discutat. Te-am avertizat că lucrurile au să se complice şi iată că am avut dreptate.

— Bine, bine, zise maiorul. O să vorbim acasă.

—• Aşa promiţi mereu, dar n-ai luat încă o hotărîre. Fiu-tău stă cu nasul în cărţi şi se preface că nu s-a întîmplat nimic.. Dacă nu ţi-ar semăna atît !

— Nu-i nimic rău-în faptul ca stă cu nasul în cărţi, constată cu mare alean în glas Ghiţă lonescu. Părea să nu ţină seama de prezenţa celor doi, locotenentul şi procurorul. Cît timp toceşte, vreau să zic, nu e nevoie să te agiţi. Cît despre faptul că-mi. seamănă...

— Pentru toate ai un răspuns. Află de la mine că...

Maiorul nu avu tăria să-i asculte pînă la capăt ameninţarea. închise telefonul.

— Locotenente, zise, cheamă-l pe omul acela.

— Să trăiţi ! exclamă într-un acces de hipercorectitudine cazonă locotenentul.

— Să trăim, jngînă maiorul. întotdeauna aceeaşi problemă.

Procurorul îl auzise, dar, bine educat cum era, se făcu preocupat de întunericul negru ce se lăsase dincolo de fereastră.

La apariţia lui Găină, chipul maiorului se crispa. •Ghiţă lonescu avea expresia unuia care a înghiţit o lingură de unt de ricin şi se pregăteşte s-o dea pe gît pe cea de a doua.

întrebă gînditor :

— Prin urmare, dumnealui este ?'

— Dumnealui, confirmă băţos locotenentul.

Procurorul îşi muşcă buzele. Putea fi gestul unui om care se abţine să nu rîdă sau numai un tic oarecare.

— Acum, zise posac maiorul, dacă tot am dat drumul la moară, să vină şi celălalt. Şi apăsă pe butonul uneia din soneriile ascunse sub birou. Cînd secretara deschise

uşa, Ghiţă louescu îi ceru sa-l cheme pe Ion. De faptg zise doar atît :

— Ion.

Secretara **ieşi,**

Ceea ce era sortit, să se întâmple, se intîmplase. Odată cu ca, în cameră pătrunseseră bogat toate esenţele Văii Trandafirilor. Pereţii odăii dispărură ca prin farmec, o briză mîngîioasă atingea fruntea obosită a celor patru bărbaţi, văzduhul fremăta de gîze, iar pe dealurile din jur răzbateau cu jale sunetele moi ale unui caval, Era primăvară, toate grijile luaseră sfîrşit, venise momentul pe care-l aşteptau dintotdeauna. Din păcate, toate astea au puteau să dureze prea mult. Minutul de reverie se încheie odată cu intrarea lui Ion, Brunetul era atît de real, de viu, de nepoetic în toată alcătuirea lui. încît procurorul, care păstra o doză bună de proză ironică în toate împrejurările, se simţi dator să tuşească de cîteva ori. Nu oricum, ci discret, în batistă, aşa cum tuşesc melomanii în timp ce şeful de orchestră se pregăteşte pentru primele acorduri ale simfoniei.

Ion, întrucîtva descumpănit de atmosfera încărcată ce-o găsea în biroul maiorului, tuşi scurt şi el, mai bine zis îşi drese vocea şi totodată îl pofti pe omul care-l în soţea să facă doi, trei paşi, în mijlocul încăperii. C.< numai un ceas în urmă, madam Wilhelmina sosise într-tm suflet la secţie să spună copleşitoarea noutate : chiriaşul ei se întorsese !

— Cum vă numiţi ? întrebă procurorul.

— Antonache, răspunse omul. Paul Antonache.

— Iar dumneata ?

Şi arătă cu bărbia spre dascălul din Focşani*

— Haralambie Găină.

— Tovarăşe Găină, zise jalnic maiorul, s-a petrecut o încurcătură. Omul pe care-l căutăm o dînsul. îl cheamă Paul Antonache. Noi vă cerem scuze. O să trimitem o adresă la locul dumneavoastră de muncă, de unde să rezulte că ne-aţi ajutat într-o chestiune foarte importantă. Aşa, ca să fie totul în ordine. Pentru dumneavoastră, vreau să zic. O să vă plătim şi drumul de în! om cere. O să se ocupe de asta tovarăşul locotenent.

Vasile Popescu era prea uluit ca să mai încerce vreun sentiment. Asculta vorba monotonă a maiorului şj-şi spunea că toiul e o farsă.

— Uite, locotenente, îl ajută procurorul, dumnealui a sosit acum un ceas în oraş. îl cheamă Paul Antonache şi a locuit timp de trei zile la madam Wilhelmina. A plătit pe o săptămină înainte, dar o treabă urgentă l-a obligat să se întoarcă acasă. Unde anume, drăguţă ?

— La mine, zise Antonache, la Focşani.

Vasile Popescu continua să creadă că întreaga scenă e o mistificare.

— Deci, făcu concluziv procurorul, cu tonul unuî.0 Care, de fapt, nu crede încă nimic, la Focşani. Aşa spune dînsul şi noi nu-l contrazicem. După ce a terminat treaba acasă,

s-a reîntors ia madam Wilhelmina. Dumnealui a venit aici cu *o* treabă şi vrea s-o ducă pînă la capăt.

— Am plătit, sări Antonache, nu dau socoteală nimănui.

— Asta-i altă problemă, interveni fără entuziasm maiorul.

— Problema principală, spuse cu un glas de o amabilitate fără sfîrşit procurorul, o vom discuta imediat. Deocamdată, locotenente, cc>ndu-l pe tovarăşul Găină. Să se ocupe secretata de biletul de tren. Dumneata să te întorci.

Maiorul nu obiectă.

— Eu zic că ar trebui să fie de faţă, pară procurorul.

Maiorul ridică din umeri.

Vas iii? Popescu realiza că ceea ce se petrecea acolo, în faţa lui, era o treabă reală,. Uluiala de la început se transformase într-o veritabilă stare de transă.

— Tovarăşul Găină..., îngăimăel.

— Da, zise maiorul. tovarăşul Găină arată exact aşa cum mi-I descriai dumneata. Numai că nu e persoana în cauză. Persoana în cauză e tovarăşul Antonache. Dealtfel, n-avem nici un motiv să ne îndoim de asta. Chiar dumnealui e de acord că a locuit la Wilhelmina cîteva zile, iar acum s-a întors. Fără să mai punem la socoteală mărturia madamei propriu-zise..

Cei doi, Găină şi Antonache, 50 priviră pentru prima oară atent. Erau înalţi. cărunţi şi cam neîngrijiţi, cu părul căzut pe frunte. Un păr alb, plin de murdărie

veche. în timp ce Harâlambie Găină purta un sacou cenuşiu şi pantaloni maron, de stofă proastă. Paul Antonache **era îmbrăcat cu** o haină maron. boţită şi cu pantaloni cadrilaţi de culoare deschisă, bătînd în cenuşiu. în privinţa pantofilor, nici o deosebire : aceleaşi încălţări scâlciate şi pline de praf. în rest, toate cele cunoscute : oche**lari fumurii, un mers** săltat. Stăteau şi se priveau, **doi** oameni îmbătrîniţi înainte de vreme, aduşi uşor de spate,' intrucîtva indiferenţi la tot ce li se intîmpla. Cînd Găină părăsi încăperea, maiorul scoase unul din obişnuitele lut oftaturi grele, pornite din adîncul pieptului.

— Ia stai matale jos, zise procurorul către Antonache, şi să discutăm o seamă de lucruri. Să ne spui mai întîi cum te chearixă, unde locuieşti, cîţi ani ai şl unde; munceşti.

Un sergent-major, aşezat lingă fişetul verde al maiorului şi oarecum mascat de el, începu să ţăcăne grăbit la maşină. Fusese de faţă la tot ce se întîmplase în birou pînă atunci, dar nu-şi manifestase în nici un chip prezenţa. Un om între două vîrste, ascuns cu totul în spatele maşinii de scris.

Antonache locuia în Focşani de mai bine de douăzeci de ani şi era de profesie contabil. Nevastă-sa, Zinca Antonache, era profesoarir de istorie la un liceu din judeţ. „Contabilul cîştiga aproape trei mii de lei lunar, dar, cum **putea să** constate oricine, nu-i cheltuia pe haine. Era greu **de** spus pe ce dădea el banii, fiindcă nu părea să aibă nici unul din viciile mici sau mari ale oamenilor de riad,

*

Hefuză cafeaua pe care i-o oferise maiorul, refuză ţigările oferite de procuror. Era suferind de stomac, nu bea, iar de mîncat, mînca mai ales brînză de vaci degresată şi grătar slab de vacă.

— Mi-am închipuit mereu, zise visător procurorul, că un om care munceşte la un depozit de vinuri are bani. Nu insinuez că fură. Dar, oricum, vinul e vin şi cheamă banul repede. Am dreptate ?

Paul Antonache nu-l contrazise. Subofiţerul, obişnuit probabil cu multele divagaţii ale procurorului, încetase să bată.

— O întrebare mai delicată, drăguţă : cu ce treburi prin oraşul nostru ?

„La întrebarea tovarăşului procuror cum că de ce aţi venit în acest oraş", scria transpirînd sergentul-major, ineercînd să dea un ton oficial textului, „numitul Paul Antonache a răspuns că -<în vizită, am vrut să văd. ţara».

— Un lucru frumos, spuse procurorul. Atîta doar că pe fereastra de la care ai privit aproape tot timpul în stradă nu puteai să vezi, decît o parte foarte mică de ţară. Mai exact, puteai să priveşti doar casa în care locuia numitul Foca. îl cunoşti, prin urmare, pe Foca.

Antonache lăsă în jos capul.

— îl cunoşti, interveni acru maiorul. Am fost şi m-am aşezat şi eu în scaunul dumitale. E acolo **unde l-ai lăsat** Am ridicat perdeaua şi am mişcat hîrtia din geam, as cum obişnuiai dumneata. Din poziţia aceea se vedea

perfect casa de la numărul zece. La fel de bine se vedeau ferestrele dinspre curie ale camerei din faţă.

— Aveam o treabă cu domnul Dumitrescu, zise Paul Antonache.

:— Diţmitroscu ăsta nu e cumva un cetăţean elegant, **cu** pălărie de fetru şi nu prea înalt ? Să zicem, ceva mai mărunt ca mine ? Şi mai slab ?

Antonache aprobă.

— 11 cheamă Foca. Sau poate loneecu. »au Gheorghiu; **E** posibil să-l cheme chiar Dumitrescu. Dacă nu cumva are un nume în fiecare oraş.

Maiorul arăta obosit şi prost dispus. Antonache simţea că depinde de el să-i cîştige bunăvoinţa, dar nu ştia ce-l interesa.

— Aveam o afacere cu dom? Dumitrescu, zise. Afacerea noastră. Numai că nu ştiu cum să vă explic.

— încearcă să găseşti o explicaţie. Dar una care să ne facă să înţelegem cu ce treburi te găseai dumneata în. casa femeii numite Wilhelmina, îl îndemnă pe un ton lipsit acum de cordialitate procurorul. Şi apoi, să explici unde ai dispărut îit noaptea de *2* spre 3 martie. Sper că eşti la curent cu tot ce i s-a întîmplat camaradului dumi- **tale.**

— Cei s-a întîmplat. ? reluă zăpăcit Antonache.

— E mort, zise maiorul. Iar dumneata eşti omul care a văzut cum a fost scos din casă şi urcat intr-un taxi. Mai era în viaţă sau era mort încă de atunci ? Există

l'T
t

încă o posibilitate : să fii chiar dumneata cel care l-a **omorît. Eu** aşa socotesc.

— Dumnezeule ! zise topit Antonache.

Maiorul, care urmărea o idee ce-i umbla prin minte de vreo două zile, se ridică cu mare greutate din scaun şi veni lîngă el.

— O afacere cu nişte nmbro, nu-i aşa ? O afacere veche.

Chipul lui Antonache se lumină. îi era teamă, dar parcă începea să-l încerce şi speranţa,

— Mă chinuia, zise Antonache.

Procurorul asculta contrariat. îl privi pe maior, însă acesta ori nu băgă de seamă neliniştea procurorului, ori avea motive să-l lase să stea aşa, în marginea discuţiei.

— îţi arătase un timbru, zise maiorul. Ţl-a cerut un preţ prea mare pentru puterile dumitale.

Procurorul veni în preajma maiorului. Reuşi să strecoare o întrebare, fără a renunţa la aerul său distins şi atotştiutor :

— Fă-mă să pricep.

Maiorul ridică din umeri.

— E ceva mai complicat, zise Antonache. Eu n-am avut niciodată bani. Eu am prins damblaua asta de curînd. **De vreo** zece ani. Eu m-am specializat pe probleme de istorie. Ştiam să Dumitrescu are un cap de serie intere* sânt. Sînteţi filatelist ?

Maiorul dădu din cap în semn că da. La care procurorul, poate pentru prima oară în decursul distinsei sale cariere, pierdu controlul vocii şi se burzului :

‘— De cînd dracu eşti tu filatelist, lonescule ?

Impasibil, maiorul zise :

■— Sînt.

— Atunci, reluă Antonache explicaţia, cu un glas venind de departe, o să mă înţelegeţi. Capul de serie e tocmai vestitul Filip cel negru de trei pesos. Vă spune ceva ?

Maiorul îl asigură că-i spune.

— Vedeţi, eu nu-l cunosc pe Dumitrescu. Personal, adică. Am aflat ştirea la a treia mînă. Ştiu că n-am nici o şansă dacă-l abordez direct. în acelaşi timp, mai ştiu că n-a vîndut timbrul nimănui. Că e încă la el.

Se opri istovit. Maiorul îl îndemnă să continue pînă la capăt.

— N-o să mă credeţi..., făcu trist Antonache;

— Ba o să te cred.

— Ei nu, n-o să mă credeţi. N-o să mă creadă nimeni. Maiorul veni lînga el şi-l bătu uşor pe umărul drept. ■— Dă-i drumul, omule. N-ai altă şansă. O să te cred. Antonache, bătrîn de-acum, îmbătrînit cu o sută de ani, se înfundă adînc în scaun şi stătu astfel, tăcut, cîteva minute. Subofiţerul încetase, fireşte, să mai bată. Procurorul se străduia să joace rolul celui care a intuit firul întregii istorii, iar locotenentul, intrat în cameră de cîtva timp, făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să evite

privirea maiorului. Lucru dificil, întrucît maiorul pèree să-l caute, dar nu pentru a-l fixa, într-un chip **oarecare,** ei parcă pentru a ţinti prin el, undeva, la distanţă, **într-un** loc unde nu existau nici crime, nici filatelişti cu pasiuni pure, nici probleme de geometrie paradoxale, nici soţii prea grijuhi cu fiii.

N-o să mă credeţi. îşi făcea mai departe litania Anionacbe.

-- Încetează ! zise maiorul. Avea o voce rece şi dură.. Mai rece şi. mai dură ca niciodată. Vocea unui alt om. Cuvintele iau aerul ea o sabie încovoiata, mînvită de un haiduc cu mîini groase.

- Eu. tovarăşe comandant, zise Antonache scuturat dintr-un somn lung, sínt îndrăgostit de timbrul ăsta, îl urmăresc de mai mu lţi ani pe Dumitrescu. N-am bani să i propun, să-l cumpăr. N-aş avea destule parale, chiar dacă mi-aş vinde colecţia. Chiar de m-aş vinde pe mine. Cînd reuşesc sa aflu pe unde se mai mişcă Dumitrescu, mă iau după el. Să stau acolo, pe lingă el, asta vreau. Să ştiu că sínt în apropierea Timbrului aceluia. E o nebunie, nu-i aşa ?

— Este, îl asigură neîndurător maiorul. Mai departe.

— Acum, am dat iarăşi de urmei lui. Asta-i tot. îl pierd un an, doi, apoi îl descopăr. în alt oraş, sub un alt nume. Am venit aici, l-am pîndit. Nu ştiu ce pot să sper. Dar dacă sínt prin apropiere, parcă mă mai liniştesc. Nici o femeie nu m-a chinuit atît. Mă credeţi ?

— Şi atunci, completă antipat ic mtuorui, i--ai făcui felul !

— Eu?!!! Antonache *erh.* jignit. Şi arăta oa un c»vo. jignit. Vă bateţi joc de mine.

— Cînd ai plecat de la madam Wilbclrnma ?

— Cu trenul de ora douăzeci şi trei şi cinci minute.' Pe două martie, seara.

— Ai martori ?

— Ce martori ?

— N-o face pe prostul. Fată martori ie-a:t ars.

Antonache căta abătut spre pantofii maiorului.

— Adu-ţi aminte, îl ajută acesta fără prea mult entuziasm. Poate, la sosirea în Focşani te-ai întiimt. cu cineva.

— Cu cine ? zise prostit Antonache.

— Cu Dumnezeu. Sau cu unu! din adjuncţi.

Omul stătu gînditor şi îndrăzni.

— Cu şeful gării.

—■■ Te-a văzut şeful gării ?

— E filatelist. Ne cunoaştem bine. Şi el, iot cu istoria. îmi ştie necazul.

— Ajunge, omule. O să verificăm. Acum aşteaptă să citeşti procesul-verbal şi să semnezi. O să mai stai la noi puţin. Poate îţi dăm drumul curînd, poate mai tîrziu

Paul Antonache părea mîntuit. Vorbise şi se mîntuise. Ultimele cuvinte ale lui Ghiţă lonescu trecuseră pe lingă urechile sale fără să le audă. Maiorul mai zisese ;

— Sau poate niciodată.

— Cum staţi ?

Aceasta fusese prima întrebare a generalului. Nici n-apucase bine Ghiţă lonescu să închidă uşa, iar generalul spusese, practic, tot ce intenţiona să-i spună. Dacă n-o mai formula pe a doua, puteai fi sigur că răspunsul tău, oricît de amănunţit ar fi fost, oricît de temeinic pregătit, i se părea neconcludent. Ctinoscându-şi bine şeful, maiorul zise :

— Prost.

După care, urmă, fireşte, o tăcere lungă. Şi, cum spun poveştile, cei doi ar mai fi tăcut şi astăzi, stînd faţă în faţă, dacă maiorul n-ar fi găsit de cuviinţă să precizeze :

— Foarte prost.

Era supărat şi o arăta. Se găseau în 9 martie, alibiul lui Paul Antonache se dovedise solid, pe parcurs se iviră şi alte elemente care îl scoteau categoric din cauză. Dacă între el şi numitul Foca-Ionescu-Gheorghiu-Dumitrescu existau unele legături de natură să lămurească circumstanţele crimei, asta, deocamdată, nu se putea şti. Antonică se reîntorsese, bine mersi, la Focşani, ca să-şi în-

deplinească îndatoririle de contabil în administraţia vinului şi, în timpul liber – dacă nu cumva o făcea tot timpul – să-şi contemple colecţia de timbre şi să ţintească după capul lui Filip de trei pesos. Un timbru pentru care, de bună seamă, merita să faci o pasiune de-a dreptul bolnăvicioasă. Dealtfel, chiar să fi fost în situaţia de a da un răspuns pozitiv, maiorul tot acelaşi ton mohorît. ar fi folosit. Discutau chestiuni de serviciu, dar ştia ce gînduri îi treceau prin cap generalului. Cum, se înţelege, şi generalul le ştia pe ale Iui.

— Atunci, zise şeful într-un tîrziu. să vedem ce-i de făcut. Să nu mai stăm atît de prost.

Nu se dezminţea. Aceasta nu era o întrebare. Era numai jumătate de întrebare. Pluralul folosit de el echivala cu o figură de stil. Cel care urma să dea soluţia era tot maiorul.

—- Trebuie să aşteptăm, zise Ghiţă lonescu. Rolul lui Antonache nu-mi e foarte clar. Sînt convins că prezenţa lui în oraş a precipitat lucrurile. E posibil să nu fie conştient de asta. Cum însă am început să pricep niţel psihologia colecţionarului, înclin să-l las în pace.

Generalul nu făcu nici o apreciere. Pauza pe care maiorul o prilejuia era contribuţia sa specială la bunul mers al discuţiei. Mai avea o idee, o găsea perfect plauzibilă, dar încă nu se hotăra s-o comunice. Fiindcă generalul nu dădea nici un semn că s-ar grăbi să vorbească, maiorul oftă din rărunchi şi spuse ; ,

■— Contez pe cîţiva. oameni din Asociaţia filateliştilor. E cam complicat să vă expun motivele pentru care contez pe sprijinul lor. Sínt multe şi, pentru că nu ştiţi ce e aceea o colecţie de timbre, v-ar veni destul de greu să le ascultaţi pînă la capăt.

— în privinţa asta, spuse pe neaşteptate generalul, n-ar fi cazul să-ţi faci griji. Sínt şi eu, tovarăşe lonescu, un vechi colecţionar de timbre. N-am, e drept, vreme să mai bat magazinele ca înainte, cînd eram tînăr, de la uâ inrip am neglijat să-mi ţin la zi informaţia în domeniu, dar ceva, ceva tot aş înţelege. Desigur, dacă socoţi că-i nevoie, să-mi expui aceste motive.

Maiorul holba ochii la general simţind că tot ce încercase pînă atunci nu fusese decît pentru a apărea intr-o situaţie ridicolă.

— Dealtfel, multă lume se ocupă de filatelie, zise generos şeful. Privirea bulbucată a maiorului îl obliga să se considere satisfăcut. Chiar şi fiică-mea !

Maiorul înghiţi în sec.

— O fetiţă foarte silitoare la carte şi, în plus, interesată de colecţiile mele. Mare lucru să te înţelegi cu copiii.

Vocea generalului nu avea nici un subînţeles.

— Şi-acum, zise el, să trecem la ale noastre. Ce facem mai departe, cum facem să-i dăm de rost, unde intervenim ca să grăbim treaba ?

Hotărît lucru, nici aceste propoziţiuni nu erau nişte întrebări.

— Am studiat cu mare atenţie raportul. medico-lega), spuse maiorul. Apoi, am pus în paralel o serie de date pe care le avem asupra lui Foca cu cele rezultate din raport. Există unele mici nepotriviri. Medicul legist susţine *ea* persoana carbonizată din taxi avea, pe laba piciorului mai puţin atinsă de foc, urme de jeg.

— Deci ?

O întrebare şi încă una foarte precisă.

— Foca avea bani mulţi. Dacă nu avea bani lichizi asupra lui. e sigur că era proprietarul unei colecţii de mare valoare. Cred că nu o colecţie, în adevăratul înţeles al cuvîntului, cîl mai degrabă o sumă de rarităţi. Se ocupa cu un soi aparte de şantaj. El. şantaja pe unii oameni arşi de pasiunea lor, oferindu-le exact mărcile care le lipseau. Călătorea mult, se informa discret, era neînduplecat cînd se punea chestiunea preţului. Antonache era unul din cei prinşi în reţeaua de interese controlată d< Foca. Numai că Antonache, după opinia mea, un îndrăgostit platonic. în fine, iată ce ipoteză am : cineva, chinuit de Foca, a găsit prilejul să se răzbune.»

— Crezi ?

încă o întrebare Şi nu cuprindea nici un strop de ironie. Maiorul înţelese nuanţa şi ridică din umeri.

— Nu cred. E numai o ipoteză. Poate e vorba de un om sărăcit de Foca, adus, cum se spune. în sapă de lemn. De unde şi mizeria lui. A încercat să se răzbune, Foca s-a apărat, l-a omorît fără să vrea, a încercat să mascheze crima.

— Frumos, spuse şeful. Dar nu merge. Din mai multe motive.

— Le ştiu, bombăni maiorul, ca un şcolar prins cu fiţuici sub bancă. Foca are mai multe nume. Şi cîteva domicilii. încearcă să treacă neobservat, dar face o seamă de lucruri care îl scot în faţă. Numai chestiuni care se exclud. Şi albă, şi neagră. Şi faţă, şi revers, şi interior, şi exterior.

— Ce vrei să spui cu asta ?

Maiorul păru trezit dintr-un soi de incantaţie ritmică.

— Nimic. Chiar nimic. Mi-am amintit de-o discuţie cu băiatul meu.

— Un băiat bun, decise generalul. Fiică-mea mi-a vorbit foarte frumos de eh îl preocupă geometria, pare-mi-se.

—■ Şi geometria, zise năruit Ghiţă lonescu.

Ceea ce era inevitabil să se producă, lucrul de care se ferea, îată-l, lua chip. O discuţie de familie cu şeful, într-o problemă atît de complicată.

— Sínt copii minunaţi, zise visător generalul. Să fi fost noi ca ei, ajungeam departe.

Maiorul nu-l aproba, dar nici nu ţinea să-l contrazică, îl cunoştea pe general, îi ştia reacţiile într-o serie întreagă de treburi, în alte cîteva îi putea ghici chiar şi gindurile. Dar despre dragoste nu apucaseră încă să converseze. Toate întrevederile sale cu şeful aveau un obiect precis : rezolvarea problemelor de serviciu. întîlniri care se înche.iau stereotip, Generalul ii strîngea mîna şi-i

amintea că are încredere în capacităţile sale organizatorice. Ceea ce însemna : încheie povestea asta mai repede fiindcă riscăm s-o luăm pe coaje, şi tu şi eu, fără deose-, bire de grad şi funcţie.

— Am mare încredere în talentul dumitale organizatoric, încheie generalul. în două, trei zile...

Urmarea ideii maiorul o cunoştea. Spuse „Să trăiţi* şi ieşi.

— Să trăim, să trăim, glăsui cordial generalul.

Cuvinte care, rostite do şef, sunau ca salutul spicheru-].ui la ora de gimnastică la radio.

18

Locotenentul arăta emoţionat. Spre deosebire de alţi ambiţioşi de vîrsta lui, şi era. O mărturisi :

— Credeam că m-aţi uitat. Că mi-aţi dat de lucru mai mult ea să scăpaţi de mine.

Maiorul, ursuz ca mai întotdeauna, oricum ca întotdeauna cînd era întîmpinat cu semne de simpatie ori recunoştinţă, preferă să tacă. Răsfoia hârtiile adunate în mapa dinaintea sa şi, în răstimpuri, sorbea dintr-o cană mare de cafea. De fapt, e numai un fel de a spune că sorbea, întrucât turnase cana pe gît din două înghiţituri, fierbinte. cum îi era obiceiul şi, mai departe, tot ce-i mai •rămînea de făcut era să ronţăie zaţul gros şi amar. Şi Ghiţă lonescu lupta cu zaţul, oferindu-i astfel subalternului expresia misterioasă a unui om care, după ce a bătu o lingură de unt de ricin, e anunţat că trebuie neapărat s-o bea pe-a doua.

O atmosferă care în comunicatele de presă date, după o întâlnire diplomatică ratată, e caracterizată ca fiind cordială şi, uneori, de o caldă cordialitate.

Altfel, lumina argintie a lunii aprilie dădea buzna pe fereastră, zilele se făceau tot mai calde iar oamenii, din motive pe care nu prea şi ie puteau explica, simţeau mai des dorinţa de a se privi în ochi. Multe reuşea să schimbe luna aprilie. Un singur lucru nu-i stătea în puteri :: să primenească pereţii biroului secţiei criminale de feluritele esenţe şi parfum uri, cile purta cu ea blonda şi rumena secretară a maiorului.

— Credeam că am ratat prima şansă mare a vieţii mele, stăruia locotenentul. Vă daţi şi dumneavoastră seama : două săptămîni numai pe nimicuri. Am citit sut«’ de liste de nume şi adrese. Asta visez şi noaptea. Mii de Popeşti şi mii de loneşti. Unii iau avionul de la Bucureşti la Timişoara, alţii, dimpotrivă, de la Timişoara la Bucu-reşti. Şi rezultatul ?

Maiorul îşi ridică privirea din mapă şi zise ca pentru a-şi aduna gîndurile :

— Nu există lucruri importante.

— E ca şi cum ai citi cartea de telefon, monologa loco-tenentul.

— Şi nici nimicuri. Există numai lucruri ce trebuie făcute, indiferent dacă-ţi plac sau nu. Şi altele eare nici nu merită a fi luate în seamă.

—■ Oricum, se scuză cu stîngăcie locotenentul. două săptămîni sînt două săptămîni.

— Depinde, conveni maiorul.

Cuvîntul părea sinteza a tot ce cugetase maiorul din clipa sosirii lui Vasile Popescu. Multe, depind de multe.

e adevărat, dar era greu de crezut că Ghiţă îonescu va fi stat vreodată jumătate de lună cu nasul în nişte hîrţoage, indiferent **ce** urma să iasă **din** asta. Cum **locotenentul** nu îndrăznea să pună la îndoială înţelepciunea aforistică a şefului, sucea cuvîntul pe toate părţile şi încerca să-i afle taina.

— Aş mai avea ceva pentru dumneata, zise maiorul. O problemă de logică. Din nefericire – şi aici el scoase un fel de oftat ; un fel şi nu un oftat în toată legea, ca inspiraţia profundă a unui înotător care se pregăteşte să facă o scufundare îndelungată – noi procedăm cum spune cartea, dar toată logica se vădeşte uneori curată pierdere de vreme. în cazul Foca, spre exemplu. Ne-am pus bila la treabă, cît toată catedra de logică a Universităţii şi, uite-aşa, n-a ieşit nimic. Mă gîndeam să-ţi dau să te ocupi de următoarea problemă...

Nu apucă să-i comunice în ce consta treaba care urma să pună în valoare întreg talentul deductiv al tînărului Vasile Popescu, întrucît soneria telefonului interior începu să se zbuciume. Maiorul păru s-o ignore, un timp, dar soneria îşi făcea datoria cu multă ardoare. Ridică receptorul.

— Da ?

— Vă caută soţia, ii comunică pe un ton de-a dreptul îngheţat secretara. Iar pe celălalt fii) ţin tovarăş din **Afiad.** Filatelist sau ceva asemănător;

Maiorul holba la locotenent nişte ochi cît cepele. Privirea unui om care află că a primit o moştenire sau că. dimpotrivă, i-a fost prădată casa.

— Dă-mi-l imediat pe omul acela.

— Şi soţia ?

Ghiţă Ibnescu se făcu pămîntiu. Te-ai fi aşteptat să urle. Nu urlă. Zise cu un calm de oracol :

— Să telefoneze mai tîrziu. Să stea de vorbă cu fiu-meu. Să ia lecţii de geometria paradoxelor spaţiale. **Să-i** facă o vizită generalului. S-o peţească pe fiică-sa. **Să** tricoteze, Să conducă grupuri de tineri prin muzee. **Să** facă ocolul lumii pe jos. Acum, dă-mi-l urgent pe omul din Arad,

Cetăţeanul se numea Ferenc Sandu şi era gestionar principal la magazinul filatelic al urbei. Comunica, nici mai mult, nici mai puţin, că exact în clipele în care-i vorbea maiorului, numitul Lulu Vasilescu intenţiona să-i vîndă unui cunoscut colecţionar local o raritate din emisiunile coloniale engleze. După opinia preşedintelui clubului filatelic local, opinie pe care maiorul putea s-o asculte imediat, cetăţeanul semăna perfect cu persoana din fotografia ce leo punea la dispoziţie miliţia orăşenească. Tovarăşul Hegeduş – aşa se numea preşedintele – căpătase unele informaţii confidenţiale de la şeful asociaţiei naţionale a filateliştilor şi confirma aceasta cu toată seriozitatea.

— -DaiJ ordin Ia mine, zicea profund negramatica) şi tot atît de profund mişcat tovarăşul Ferenc Sandu, şi eu reţinut escroc patentat Vasilescu, care face Lulu.

- Domol, domol, îl tempera maiorul. încet, copilaşi, că speriem vînatul. Fiţi băieţi ascultători, şi urmaţi întocmai cele ce vă spun. Aveţi cumva numărul de telefon al ofiţerului care v-a adus fotografia ?

Ferenc Sandu ţinu un mic consiliu cu vocea ce-i îngîna precipitat spusa şi, însuşindu-şi eu multă gravitate plmarui rnajestăţii, zise în şoaptă :

Avem.

Atunci, băieţi, sunaţi-l pe tovarăşul, acasă sau la •slujbă. Să se ocupe de amicul nostru. Ştie ce are de făcut. Eu vă mulţumesc şi vă rog să nu întreprindeţi nimic din proprie iniţiativă.

Tovarăşul Ferenc Sandu, care în clipele de mare emoţie î.şi mărturisea vîrsta chiar şi la telefon, îl asigură, cu glasul voalat al bătrînilor soldaţi :

Eu şi tovarăş preşedinte înţeles. Vă rog contat pe băieţi. Scuzaţi deranj. închidem. Să trăiţi .’

Să trăim, zise maiorul punînd receptorul în furcă. Uneori, aproape că merită.

Cuni fraza nu părea deloc expresia unui moment de triumf, locotenentul tăcea respectuos.

Poţi să pleci, zise maiorul. Eu mai râmîn.

Locotenentul nu se mişcă din scaun.

— Sau poţi să rămîi.

Fireşte, rămase. Maiorul zăcea, strivit de propria-î greutate. în fotoliul de lîngă fereastră. Părea pregătit pentru mai multe ceasuri de tăcere.. De aşteptare împietrită.

Trecu un ceas, trecură două ceasuri.

Maiorul privea într-un singur punct, u.n punct în infinit, Vasile Popescu făcea mari eforturi să nu aţipească **Se** făcu noapte, veni ora zece, în cameră **nu era nici** prea cald, nici răcoare. Ardea numai un singur bec şi anume cel aţ lămpii ele birou.

Deodată, întunericul prietenos al încăperii fu săgetat, de zbîrmitul telefonului direct.

— Ridică ’ strigă frisonat maiorul.

Locotenentul sări în picioare şi se repezi în aparat,.

— Aradul !

— Ascult ! zise maiorul, care găsise în chip surprinzător forţa să-şi urnească într-o fracţiune de secundă trupul masiv şi să ajungă lîngă birou.

în receptor se distingea un ţiuit discret, sosit parcă **din** imensitatea mută a nopţii.

— Tovarăşul maior lonescu ?

— Chiar el. Maiorul Ghiţă lonescu.

— Vă ascult, zise vocea trecând cu nonşalanţă peste unele vocale. Ieşea un „vă slt”, înfipt şi sigur **de sine.** Am dat de omul dumneavoastră. Se numeşte Foca. Aşa scrie în buletin. Deşi, după **părerea noastră,** buletinul e faisificat. Va trebui să verificaţi- 0 să aveţi de lucru. Tipul nu-i prea vorbăreţ. De fapt» nu scoate un em-înt.

A opus oarecare rezistenţă, dar acum e cuminte ca un pisoi nou-născut. O să vi-l trimitem.

— Chiar acum, zise maiorul. Există un accelerat la miezul nopţii. E necesar să-l puneţi în primul tren.

— Dar ce-i acolo, la dumneavoastră ? zise fără entuziasm vocea. Arde ?

— Arde, confirmă glacial maiorul.

— O să-l aveţi. E cam complicat, dar...

— Ce-i simplu astăzi ? filozofă maiorul.

Suna ca o întrebare, dar omul de la capătul celălalt al firului n-o luă astfel. El ţinea să-şi spună fraza pînă la capăt, aşa că o repetă :

— E cam complicat, dar...

Vroia să spună ceva înţelept, cu siguranţă că asta vroia. Trebui să-şi consume singur înţelepciunea, fiindcă maiorul nu-l mai asculta.

19

— Numele şi pronumele. Vîrsta. profesia, domiciliul actual.

— Foca. Marius Foca. Am cincizeci şi unu de ani. Sînt pensionar. Sînt la pensie de zece ani. Am mari probleme eu stomacul. Stau în gazdă la o familie pe Fraţi Epitropi, la numărul zece. Necăsătorit. Aş putea să vă spun de ce nu m-am căsătorit, dar cred că nu vă interesează. **Aş** putea să vă povestesc cum m-am ales cu boala asta nenorocită de stomac, dar nici asta nu vă interesează. Dacă aş şti de ce sînt aici şi ce vreţi de la mine, poate că v-aş răspunde la unele întrebări. Dar numai la unele. Fiindcă sint lucruri despre care n-am chef să vorbesc cu nimeni. Este absolut regretabil.,.

Maiorul îl asculta privind abătut în pămînt. O privire atît de jalnică, încît lucrătorii secţiei moravuri, care aveau birourile la parter, simţeau de vreo jumătate de ceas plutind peste capetele lor un fel de abur greu. Afară era soare, cîteva raze călduţe intrau pieziş, încălzind duşumelele, o muscă mare făcea tot soiul de demon-

straţil, vizibil întărîtată de vremea dulce şi răscoaptă, **dar** cei cîţjva bărbaţi care-şi făceau meseria în imediata vecinătate a biroului lui Ghiţă lonescu se simţeau toţi ca după o beţie groasă cu rachiu de sfeclă.

Foca nu-şi duse ideea pînă la capăt. Care era faptul acela' absolut, regretabil, nu avea să se ştie, niciodată, probabil. Maiorul, cel puţin, nu părea deloc preocupat să-l afle. Dealtfel, nu părea grăbit să ia aminte la nici una din propoziţiile scurte şi flegmatice pe care Foca le avea, s-ar fi zis. pregătite din vreme. Ghiţă lonescu căta, pur şi simplu, în jos, intr-un punct care pentru nimeni altul, în afară de el. nu avea cum să prezinte interes. Pe covorul ros şi decolorat, se zărea o pată proaspătă, de culoare închisă. Nu putea fi decît o pată de cafea, însă maiorul nu~şi lua ochii de ia ea. Stingherit, Foca trase cu privirea, încercînd să afle pe ce-şi cheltuia maiorul atenţia. Din locul unde stătea el, zaţul de cafea nu era de văzut, aşa că Foca se strădui să-şi regăsească expresia pe jumătate ironică, pe jumătate ultragiată, pierdută cîteva clipe mai înainte. Întîlni privirea procurorului, în aparenţă tot atît de intrigată ca a sa. Procurorul stătea la locul lui favorit, ascuns după perdea. Fiind ora prânzului, soarele reuşea să strecoare o rază printre cele două clădiri, lipite ca feliile de pline ale unui sanviş sărac, numai că o rază atît de moale şi nehotărîtă, că bătrinul om al legii, abia reuşea să-i simtă mîngîierea. îşi scoase genunchii în bătaia soarelui, aşteptînd căldura binefăcătoare. în ce privea tăcerea maiorului, nu-şi făcea nici o grijă. **în**

asemenea momente, cel mai bun lucru era să-i faci jocul. Şi, cum nimeni n-ar fi putut spune în ce consta jocul lui Ghiţă lonescu, trebuia să improvizezi. Să te prefaci, de pildă, uimit. Să stabileşti un fel de complicitate cu persoana anchetată. Să ai aerul că devii martorul unei erori.

— Eu. stimate cetăţene, părea să zică întreaga fiinţă a procurorului, vă înţeleg şi vă aprob sentimentele. Dumneavoastră. prin urmare, vă găseaţi într-un club al filateliştiior, unde tocmai perfectaţi o afacere foarte delicată şi, pînă la un punct, fără un iemci prea limpede pentru restul lumii. Pentru acea parte a lumii, adică, ignorantă în ce priveşte filate!ia. Şi uite cum. din senin, vă treziţi între doi tovarăşi miliţieni. Eraţi întrutotul îndreptăţit să vă manifestaţi indignarea, să faceţi tărăboi, să profl – taţi de panica stîmită în rândurile prea stimabililor colecţionari de toate vîrstele ca s-o ştergeţi pe uşa ce ducea la WC. Indignarea şi numai indignarea v-a făcui să uitaţi că WC-ul clubului e tot atît de meschin ca însăşi clădirea pe care o slujeşte şi că pe fereastra lui n-aţi fi putut ieşi – chiar să fi fost cu douăzeci de ani mai tînăr, să fi cintăril chiar- cu douăzeci de kilograme mai puţin. Or, dumneavoastră, cetăţene Foca, şi aşa mai departe, na mai aveţi de mult timp vîrsta aceea cînd o fereastră cit două coli ministeriale puse alături- poate să fie <• soluţie pentru un om cuprins de o mare şi sinceră indignare. Dumneavoastră sînteţi un om bine împlinit

la trup, în ciuda bolii grave de care suferiţi. Este evident că faceţi parte din categoria celor binecuvîntaţi de **natură cărora** brînza de **vaci** degresată **le** prieşte cît altora, mai puţin suferinzi, cotletul de purcel rumenit la flacără mică. în plus, dumneavoastră aţi călătorit o noapte lungă cu trenul. Şi nu cu vagonul de dormit, cum s-ar fi cuvenit unui om de cea mai bună condiţie socială. Nu atît canapeaua tare de clasa a Il-a v-a neliniştit, cît mai ales prezenţa celor doi subofiţeri, unul aşezat exact lîngă dumneavoastră, celălalt vizavi. Circumstanţe în care puţini bărbaţi reuşesc să doarmă un somn întreg şi fără vise. Apoi, aţi petrecut mai mult de şase ore apăsătoare, sperînd să vi se ofere o explicaţie oarecare, mă rog, să stea cineva de voxbă cu dumneavoastră. Sînteţi un **om** prezentabil, curat, îmbrăcat cu anume pedanterie, în fine, un cetăţean serios care trebuie tratat ca atare. Faptul că vă aflaţi înaintea unui maior morocănos, care vă pune nişte întrebări banale, fără să pară cît de cît preocupat de răspunsurile pe care le daţi, nu face decît să vă **spo**rească sentimentul de nelinişte care vă încearcă. Sper că am intuit bine înţelesul privirii dumneavoastră. De aceea mă asociez şi spun : este absolut regretabil. Ce anume însă e regretabil, rămîne să stabilească maiorul. Din păcate, el conduce discuţia. Dacă în camera asta n-am fi decît noi doi, cu siguranţă că lucrurile ar decurge cu totul altfel.

—■ Gata, gîndi maiorul, s-a descărcat !

în situaţiile mai complicate, Ghiţâ lonescu îl lăsa pe interlocutor să răbufnească, iar în loc de răspuns, îi oferea doar chipul său şi uneori nici atît. Uneori pleca fruntea în pămînt şi-i dădea omului dinaintea sa posibilitatea să-i admire creştetul capului. O persoană interesată de curiozităţi avea ocazia să vadă cum arată un vîrtej dublu. Practic, maiorul avea două creştete. Pe vremea cînd intra soldat în primul an de militărie şi-şi lăsa părul ca ofrandă pe altarul ostăşiei, răcanii se puteau lăuda că în leatul lor s-a pripăşit un tip cu bila în colţuri. Tuns chilug, tînărul Ghiţă lonescu făcea o impresie stranie. Părul corecta în bună măsură cele două hopuri, dar vîrtejurilor nu aveai ce să le faci. Cînd, în toiul unei discuţii, maiorul punea capul în piept, însemna că omul dinaintea lui avea să facă destul de curînd „legătura cu pămîntul”. Maiorul îl lăsa să se descarce în gol, ca pe un acumulator, ceea ce se şi întîmpla. în cele cîteva minute de tăcere lungă şi încruntată, Marius Foca îşi irosise toată elocinţa. Acum plimba privirea de la maior la procuror şi înapoi, aşa cum unii îşi trec greutatea de pe un picior pe celălalt cînd şi-au epuizat argumentele.

— Dumneata ne-ai înţeles greşit, vorbi cu glas scăzut maiorul. Dacă ai cunoaşte problemele, atît cit le cunoaştem noi, sînt sigur că ne-ai ajuta să le descurcăm. Pe scurt, situaţia e următoarea : în noaptea de 2 spre 3 martie, în oraşul nostru s-a săvîrşit o crimă. Cum s-au desfăşurat **lucrurile, prea bine nu ştim. Ca să fiu sincer, ce ştim e** că un om a primit o lovitură puternică în cap şi apoi

omului ăstuia i s-a dat foc. Omul se găsea într-un taxi şi taxiul într-o rîpă, destul de departe de oraş. Omul a ars. S-a procedat la un examen foarte amănunţit al resturilor carbonizate, dar de unde nit[3]!, nici dumnezeu nu cere. Acum, vă rog să mă urmăriţi cu atenţie, ca să pricepeţi cum se cuvine poziţia noastră. Sîntem îndreptăţiţi să credem că s-a telefonat după taxi chiar din camera dumneavoastră. Ştim că şoferul taxiului a fost rănit chiar sub fereastra camerei dumneavoastră. A fost lovit zdravăn în cap cu un obiect dur. Tare, dar nu mortal. Cel care l-a lovit este, probabil, una şi aceeaşi persoană cu cel care l-a omorît pe nenorocitul din taxi. Ar fi posibil ca întreaga afacere să fi fost pusă la punct de doi sau mai mulţi oameni. Deocamdată, lucrul ăsta nu are mare importanţă. Mai tîrziu, v^m vedea. Cercetările noastre au stabilit că şoferul taxiului a fost atacat către ceasurile unu şi jumătate noaptea. Pe noi ne interesează să ştim unde vă aflaţi dumneavoastră în noaptea aceea şi la ora aceea. Vedeţi, stimate tovarăşe Foca, pînă mai zilele trecute noi aveam în vedere şi posibilitatea ca persoana carbonizată să fi fost chiar dumneavoastră. Aveam un mort şi încercam să-l găsim pe criminal. Acum vă bănuim pe dumneavoastră de crimă, urmind să stabilim cine-i victima. De iapt, m-am exprimat greşit : dacă nu aveţi un alibi foarte solid pentru noaptea de 2 spre 3 martie, sîntem nevoiţi să luăm foarte serios în considerare eventualitatea inculpării dumneavoastră. în acest moment sînteţi martor. Mai bine zis, singurul nostru martor.’

Desigur, dacă puteţi efectiv lumina ceva din povestea asta.

Vorbise ca la şedinţa de alegeri a unei grupe sindicali, fără succese mari, dar şi fără lipsuri sesizante. Monoton, fără nici o licărire de patimă. La fel de bine putea să spună : dragă tovarăşe, doi ori doi fac patru, patru ori patru fac şaisprezece. Vă rugăm pe dumneavoastră să continuaţi şi să ne spuneţi cît fac şaisprezece ori şaisprezece. Nu e nevoie să vă măcinaţi creierii socotind în gînd. Aveţi hîrtie şi creion şi cinci minute la dispoziţie. Dacă vă încadraţi în timp, primiţi ca premiu un dop de călimară. Ce să faceţi cu dopul, vă priveşte !

Foca se părea că îi găsise o întrebuinţare. Zîmbetul lui, abia schiţat, spunea că discursul maiorului, deşi făcea **o** bună impresie ca exerciţiu de oratorie, se sprijinea **pe o** seamă de premize greşite. Spuse :

— Trebuie să fie o confuzie. Eu locuiesc, într-adevăr. pe strada Fraţi Epitropi, la numărul 10. Am plecat de acasă de mai bine de o lună. N-am nici un chef să vă povestesc pe unde am umblat şi cu ce m-am îndeletnicit, dar un lucru e sigur : pe 2 martie nu mai eram pe-aici. Mai bine zis, sînt plecat din după-amiaza zilei de 2. Am aşteptat să primesc pensia, ca să pot pleca. Ştiţi, prea mulţi martori la treaba asta n-am. Dacă-mi bat niţel capul, am să găsesc, de bună-seamă, cîţiva. Dealtfel, aş vrea să vă întreb, aşa, pe nepregătite, dacă reuşiţi să vă **aduceţi aminte ce 'aţi făcut în urmă eu o lună de zile,** adică în dimineaţa zilei de 2 martie. Spre exemplu, între

orele cinci, cîrid probabil plecaţi de la slujbă şi şase. Vă asigur că vă va fi greu să găsiţi – dacă veţi găsi cumva – unul sau doi oameni să spună uite, tovarăşul maior a fost văzut în locul cutare, unde făcea aşa şi pe dincolo. Dealtfel, tot ce mi se întîmplă mie de ieri şi pînă azi mi se pare uşor fantastic. Ce înţeleg e că cineva mi-a întors casa cu fundu-n sus şi că – dacă-mi permiteţi să citez un cuvînt foarte miezos din expunerea dumneavoastră – *deocamdată* trebuie să plătesc nişte oale sparte de alţii. Aş vrea să vă rog să nu vă luaţi după tonul meu. Ar trebui să fiu negru de supărare, dar fac eforturi mari să-mi păstrez calmul. Sufăr de o boală de-a dreptul idioată. Am nervi la stomac. Cea mai mică supărare mă poate omorî. Or, dumneavoastră mă ajutaţi să am o supărare mare. Una foarte mare. Nu pot să vă spun cum se manifestă boala asta a mea. N-am voie nici măcar să mă gîndesc că sufăr de ceva. Nu ştiu dacă mă înţelegeţi.

— Vă înţeleg, zise maiorul. Cît timp îl ascultase pe Foca, nu-şi luase ochii de la pata de cafea din covor. Nu părea să-l inspire deloc. Continua s-o privească întocmai unui jucător ghinionist care mizează la nesfîrşit pe acelaşi număr.

— Un doctor bun, preciză Foca, v-ar ajuta să pricepeţi cu adevărat cum stau lucrurile.

Glasul lui avea o cadenţă foarte riguroasă. Dacă impertinenţa era un simptom al bolii, cu siguranţă că în clipa aceea era foarte aproape de o criză.

Ghiţă lonescu îşi muşcă limba. Nu suferea de nimic şi îşi putea permite să fie nervos. Afară de reumatism, nu avea nimic. Dacă sciatica lui nenorocită se putea numi nimic. Pata de cafea rămînea mai departe mută, aşa că fu obligat să se gîndească un timp la frazele pe care urma să le rostească. Cugetă, prin urmare, preţ de cîteva minute. Prin firul pus la pămînt, vlaga lui Foca se scurgea aproape pe neobservate. Fără putinţa întoarcerii însă.

— E o diferenţă, zise exagerat de cumpănit maiorul. Diferenţa e că nu eu, ci dumneavoastră trebuie să aveţi un alibi. Sigur, a trecut o lună de zile de atunci, într-o lună se întîmplă multe. în luna asta, de pildă, s-a întîmplat să stabilim că buletinul dumneavoastră e fals. Mai exact, am aflat asta în cele cîteva ceasuri de cînd vă găsiţi la noi. Marius Foca e muncitor forestier la o întreprindere de pe lîngă Abrud. E neînsurat, merge pe cincizeci de ani şi cînd bea mai mult îl culeg camarazii de prin şanţuri. Uneori, bea două, trei săptămîni la rînd. Pentru toată lumea e o adevărată pacoste. Marius Foca şi-a pierdut de mai multe ori actele. Ultima dată anul trecut. Dumneavoastră, cum vă numiţi de fapt ?

La box, o astfel de lovitură se cheamă directă de dreapta la figură. Dacă adversarul nu-i destul de tăbăcit, dacă nu e rezistent ca un bivol, adică, ori dacă e prins pe picior greşit, pînă la k.o nu mai e decît un pas **şi uneori nici atît. Cel lovit cade, pui’ şi simplu, de parcă i** s-ar fi înmuiat deodată toate oscioarele. O directă de

dreapta bine executată pretinde forţă, experienţă în ring şi unii zic că şi talent. Lovitura maiorului avea de toate, din belşug. De aceea se şi îndură, în sfîrşit, să-şi ridice privirea spre falsul Foca. Ce văzu însă nu-i făcu nici o plăcere. Cetăţeanul surîdea. De fapt, treaba era puţin mai încurcată : nu-i surîdeau decît ochii. Faţa lui arăta ca o fleică de viţel proaspătă din care un măcelar rafinat lăsase să se scurgă sîngele. O fleicii mărişoară, aşa cam Ia cîteva kilograme, de un roz sidefiu. în cele două tăieturi, unde ar fi trebuit să se afle ochii, luceau două mărgele albicioase. Maiorul se gîndea că întîlnise parcă la nişte orătănii astfel de ochi, dar la care din ele, nu-şi amintea. Ochi de gîscă. Asta era ! O bucată de carne, fie ea chiar şi foarte proaspătă, nu are expresie. Nu exprimă nici un sentiment. Dar ochii aceia, mici şi neliniştiţi, ca ai unei păsări care aude primprejur nişte zgomote suspecte, păreau, în răstimpuri, luminaţi de o mare şi nestăpînită voioşie. Starea de voioşie tîmpă şi, în acelaşi timp, şireată pe care o arată la ananghie privirea negustorilor de lucruri furate, a ţăranilor chiaburi cu bani grei la chimir, a muierilor rele de muscă, a alcoolicilor după primul pahar şi, în general, a tuturor acelora care, din pricina unei vieţi duble ori chiar triple, trebuie să stea mereu la pîndă. Fleica era placidă ca orice fleică, dar ochii erau suficient de vii ca să te pună în gardă. Omul, s-ar fi zis, nu se găsea pentru prima oară în situaţia de a alege între două rele. Iar lucrul cel mai

puţin rău nu părea să se fi ivit încă. Dacă asta e tot ce ştiţi, spunea privirea lui Foca, atunci înseamnă că nu ştiţi nimic. Şi chiar să ştiţi totul, în cele ce vă interesează, *tot* nu înseamnă mare lucru faţă de ce am eu aici, în bila asta a mea cheală, e drept, dar tot atît de dură ca un rulment.

— Deci, zise ca din senin maiorul, fiindcă nimic din ce rostise pînă atunci nü-l îndreptăţea să fie atît de concluziv, iar privirea lui Foca, nici atît, dumneavoastră vă ascundeţi identitatea.

Foca nici nu-l contrazicea, nici nu-l aproba. Dar pentru că maiorul îşi dădea atîta osteneală să converseze calm şi politicos, el, ca cetăţean bine crescut ce era. avea să-i răspundă :

— Asta rămîne s-o dovediţi, zise. Numele meu e Marius Foca. M-am născut la Baia de Argint, în anul cutare, din părinţii cutare şi cutare. Exact cum scrie în buletin. Mi-aţi luat buletinul aseară. N-aveaţi timp să faceţi cercetări. Deocamdată, mă numesc Marius Foca şi cred că o să-mi mai port numele ăsta încă multă vreme. Un nume care, prin anumite locuri din Apuseni, se întîlneşte des. Foca, vreau să spun. Şi Marius, de asemenea.

Maiorul părea pe jumătate convins.

— E adevărat, zise. Atîta doar că muncitorul acela forestier a fost şi el lovit în cap cu un obiect tare. Nu cît să fie omorît, ci numai cît să stea cuminte cîteva **ceasuri. E vorba, prin urmare, de** cineva care se pricepe să mînuiască un obiect dur. Interesant este că dumneata

te găseai la Abrud tocmai în perioada în care s-a întîmplat să-i dispară buletinul. O verificare pentru care va trebui să accepţi că am dispus de ceva timp. De vreo trei săptămîni şi mai bine. Ştiu că te ocupai cu un anume gen de comerţ cu timbre. Am o fotografie a dumitale. O fotografie care a circulat niţeluş. Bătrînul doctor Schwarz ne-a declarat că a cumpărat de la dumneata o marcă nemţească din secolul trecut şi că a plătit pentru ea paisprezece mii de lei. Mă refer evident la cunoscutul colecţionar abrudean. El îşi aminteşte că tîrgul a avut loc în aprilie, anul trecut. Şi anume, pe 12 aprilie. A doua zi după ce-şi sărbătorise împlinirea a opt decenii de viaţă harnică şi sănătoasă. Or, păcătosul ăla de Foca a încasat-o pe 11 aprilie. îl cunoşteaţi pe doctorul Schwarz, nu-i aşa ?

Foca nu răspunse. Ochii lui de gînsac căpătaseră o nuanţă albastru-cenuşie, nuanţa inocenţei, dar de sclipit, sclipeau mai vesel. Mărturisi că, într-adevăr, îl cunoştea.

— Eşti rezonabil, amice, zise maiorul trecînd la un ton mai puţin convins. Mă bucur că eşti rezonabil. Altfel, ar fi urmat să facem b confruntare... O vom face, fii fără grijă. E vorba de timp.

Foca dădu din cap îngăduitor. Ce-i atît de interesant în chestia asta ? voia să zică gestul său. E normal să am unele legături. Despre tăietorul de lemne însă rămîne să mai discutăm. Rămîne să dovediţi.

— Deci, continuă maiorul desfăşurarea lungii sale serii de concluzii ieşite parcă din hazard, am stabilit că îl

cunoşteai pe doctorul Schwarz. Să admitem că te-ai întâlnit de mai multe ori cu el...

— Să admitem, zise Foca.

Un drum ce nu ducea nicăieri. Era dispus să stea de vorbă.

— Problema este însă că pe dumneata doctorul nu te ştia. Cel puţin, nu sub numele de Foca. Lui i te-ai recomandat Gheorghiu. Avem, în acest .sens, o mărturie scrisă şi semnată. Dacă vrei, citeşte-o !

Un anchetator predispus la manifestări entuziaste ar fi fost înclinat să creadă că, în clipa aceea, distingea **o** undă de teamă pe chipul lui Foca. Maiorul nu mai avea de multă vreme accese de entuziasm. De fapt, nu le avusese niciodată. El vedea că faţa omului nu exprima absolut nimic. E drept că dialogul dintre ei nu mai promitea aceeaşi fluenţă. Fleica rămînea, mai departe, în starea ei obişnuită, de contemplaţie placidă, iar maiorul îşi citea, cu un glas searbăd, referatul de activitate la şedinţa sindicală trimestrială. Continuă, prin urmare, să-şi spună gîndurile :

— Noi avem aici un tovarăş foarte dornic să se afirme, în ultimele zile, tovarăşul locotenent Vasile Popescu a citit o groază de hîrtii. Mai precis, listele cu numele, adresele şi numărul de telefon al tuturor călătorilor care au folosit avionul. Ştiţi, a fost o treabă realmente grea. **Tovarăşul locotenent nu are, ca să mă exprim astfel,** răbdarea unui veritabil lucrător de arhive. A făcut, totuşi,

o treabă utilă. El a cercetat absolut toate listele pentru absolut toate cursele, în absolut toate localităţile de unde au plecat ori unde au sosit avioanele curse interne. Pe data de 2 martie, anul curent, un cetăţean pe nume Gheorghe Gh. Gheorghiu a luat ultimul avion care venea din Baia Mare încoace, ceea ce înseamnă că a aterizat la orele opt şi un sfert seara. Acelaşi cetăţean s-a reîntors la Baia Mare cu avionul de şapte şi jumătate dimineaţa. E logic : cetăţeanul respectiv a petrecut noaptea de 2 spre 3 martie în oraşul nostru. Dacă domnia sa a călătorit cu avionul, înseamnă că avea un buletin de identitate. Fără buletin de identitate, cum se ştie, nu poţi urca în avion. în listele de abonaţi la oficiul filatelic al Poştei din strada Doamnelor se găseşte înscris un cetăţean cu acelaşi nume : Gheorghe G. Gheorghiu. Duduia care are gestiunea magazinului a văzut fotografia dumi- tale şi susţine că eşti una şi aceeaşi persoană cu numitul Gheorghiu. Duduia se află în camera alăturată. O s-o invităm imediat, să ne spună dacă te cunoaşte.

Foca privea fix înainte. Ochii aveau aceeaşi strălucire sprinţară, dar nu erau mai vii ca două mărgele colorate. Un albăstrui apos. Maiorul tăcea şi el. Citise darea de seamă, spusese cuviincios „eu, tovarăşi, atît am avut de zis” şi acum aştepta înscrierile la cuvînt. Cum se în- tîmplă de obicei după citirea unui referat cam lung şi cam monoton, nu se înghesuia nimeni să ia cuvîntul. **Procurorul, cu înfăţişarea omului complet satisfăcut de** mersul lucrurilor, îşi schimba poziţia picioarelor şi-l **puse**

pe stângul peste dreptul. îşi frecă uşor mîinile, le plimbă o secundă prin aer, în căutarea razei de soare care tocmai se stinsese, îşi îndreptă trunchiul. O mulţime de mişcări, care, în chip firesc, ar fi trebuit să fie însoţite de unele zgomote, cum ar fi scîrţîitul scaunului ori fîşîiala hainelor. Linişteci în cameră era atît de deplină incit musca cea mare, care în ultima jumătate de ceas moţăise pe cerceveaua ferestrei, se simţi în siguranţă şi îşi reluă zborul cu şi mai multă fantezie. Executa viraje largi, ' bîzîind gros şi egal, apoi se repezea cu un bîzîit ascuţit intr-o direcţie oarecare. în cîteva rinduri, trecu chiar pe sub nasul maiorului şi el simţi tulburarea uşoară a aerului. Liniştea dura de cîtva timp şi dacă maiorul nu se hotăra să întreprindă ceva, putea să dureze un veac. Foca stătea ţeapăn şi solemn ca o statuie egipteană. Dacă se putea închipui o astfel de operă, una de carne roză, cu fibra deasă. Procurorul părea să pozeze unui fotograf monden de la jumătatea secolului al 19-lea Imaginea avea şanse să iasă, dacă procurorul avea pacienta să stea nemişcat vreun ceas şi ceva. Procurorul, evident, avea toată pacienţa.

Ghiţă lonescu îşi drese vocea şi zise :

— Acum să stabilim care-i, de fapt, numele dumitale adevărat.

— Gheorghe G. Gheorghiu, zise, fără şovăire, Foca în ochii săi mititei şi vicleni veselia revenise tot atît de repede pe cit dispăruse.

Maiorul oftă şi se întunecă la chip. Pe frunte i se adunară mai multe cute cărnoase şi bărbia îi atîrna grea de o tonă. Făcea mari eforturi să o mişte, să articuleze cîteva cuvinte.

— Dumneata nu te numeşti Gheorghe G. Gheorghiu. Numele dumitale este Pamfil N. Dumitrescu. Te-ai născut la Calafat şi în urmă cu doi ani ai locuit la Timişoara, în gazdă la doi bătrînei fără copii. Femeia era la pat de cîţiva ani, iar soţul abia se mai mişca şi el. Le-ai făcut o impresie deosebită şi, drept urmare, te-au lăsat să te ocupi de o seamă de mărunţişuri. Cum ar fi cartea de imobil. I-ai părăsit pe neaşteptate, apoi ai revenit şi i-ai potolit. Specialitatea dumitale este să faci o impresie de-a dreptul excepţională unor persoane neajutorate, la finele unei vieţi lungi şi nu prea fericite. Tînărul Ion, unul din cei mai capabili subalterni ai mei, a reuşit să afle că, în urmă cu vreo cinci ani, un om pe nume Pamfil N. Dumitrescu şi-a pierdut buletinul în împrejurări destul de neclare. Se întorcea de la slujbă, autobuzul era plin, la înghesuială cineva i-ar fi furat portofelul cu actele şi chenzina. Aşa, cel puţin, declară el. Tînărul Ion a citit procesul-verbal pe care tovarăşii de la Calafat au avut amabilitatea să i-l pună la dispoziţie. Acolo scrie că tovarăşul Dumitrescu ăsta a fost găsit beat, sau mai bine zis, cu ceva alcool în el, prăvălit într-o baltă de sînge. Nu se ştie exact cum s-au petrecut lucrurile. A **căzut şi şi-a spart capul sau a fost lovit în** cap cu ceva tare. Băiatul capabil de care-ţi vorbeam, pe numele lui

Ion, a reuşit să mai afle că unul din filateliştii locali **a** încheiat o afacere, cam tot pe atunci, cu o persoană semănînd întrucîtva cu dumneata. îmi dau seama că, mergînd tot mai mult înapoi, multe treburi nu mai sînt **clare,** multe mărturii nu mai sînt convingătoare. Dar, putem spune cu certitudine că ai circulat o vreme cu numele lui Pamfil N. Dumitrescu. Experţii noştri afirmă **că** buletinul furat de la Marius Foca este foarte bine măsluit. Ei afirmă că schimbarea fotografiei şi imitarea, ştampilei au fost făcute de un tip excepţional dotat pentru falsuri. N-am reuşit să descoperim cine-i geniul în chestiune, deşi de existenţa cîtorva indivizi foarte price- puţi avem şi noi cunoştinţă. O să-l descoperim, de bună seamă. Mai devreme sau mai tîrziu, toate se află. Ca **să** putem continua discuţia, ca să sperăm într-o concluzie, te-aş ruga să ne spui numele dumitale adevărat.

— Pamfil N. Dumitrescu, se grăbi să răspundă Foca.

Maiorul of tă din toţi rărunchii şi zise :

— Dumneata, stimabile, eşti al naibii de tare de cap.. Nu intenţionez, fireşte, să te jignesc, cu toate că dacă ar fi după mine, dai' ştii, să fie numai după cheful meu, aş lichida rapid toate mofturile matale. Dar nu-i după voia mea. Tovarăşul procuror, pe care-l vezi stînd colo, e întotdeauna de părere că sînt cam pripit şi de aceea mă ajută în muncă. Aşa că vom conversa mai departe sub privirea binevoitoare a procurorului. Avem suficiente elemente să .te ajutăm să-ţi petreci bătrîneţile în închisoare,

dar pentru o inculpare de crimă nu-i încă de ajuns. Tot ce am stabilit pînă aici, trebuie să recunoşti, nu înseamnă mare lucru. Cel mult tîlhărie şi identitate falsă. Or, o crimă e cu totul altceva. Recunosc, mi-a venit foarte greu să prind firul întregii istorii. Un timp, am crezut că e vorba, ca în cele mai multe cazuri, de bani. Acum ştiu că nu banii sînt la mijloc. Ca să te conving că am cu ce să despic firul în patru, aş putea să-ţi spun că în anul 1967, la Miercurea Ciuc, un cetăţean pe nume Filion lonescu şi-a pierdut, în nişte circumstanţe oarecum neclare, buletinul şi a trebuit să i se elibereze altul. Omul, bineînţeles, cam trage la măsea. în rest, povestea cunoscută. Secretarul asociaţiei filateliştilor din localitate pare să-şi amintească de chipul dumitale, cu observaţia că erai parcă mai puţin chel. Ceea ce, nu-i aşa, e logic. Apoi, un alt tovarăş filatelist de acolo ne mărturiseşte, cam ruşinat, că s-a ţinut după dumneata de vreo două ori, încercînd să te înduplece la preţul unei serii de timbre pe o temă sportivă. Fără nici un succes. Dumneata, cum se ştie, nu te tocmeşti. Eşti o persoană foarte hotărîtă în toate. Şi aşa mai departe. Vom lămuri treaba asta mai tîrziu, fiindcă avem timp. Astăzi însă clarificăm o chestiune, categoric mai importantă. De fapt, singura care are realmente importanţă pentru mine în momentul de faţă, în cîteva minute vom stabili şi mobilul crimei.

Maiorul mai oftă o dată, cu jale. De la un timp respira **cam anevoios, putea să fie chiar un fel de astm, simţea** ea n-are aer, că trebuie să-şi umple violent plămînii cu

aer. Apăsă pe butonul soneriei montate sub birou şi **chemă** secretara. Femeia dădu buzna cu tot aplombul **de** care era în stare în zilele în care simţea în piept **o** anumită tulburare de natură erotică. Primăvara dădea **nuanţe** noi vechiului suspin, cuibărit în pieptul ei bogat şi, odată cu nuanţele, se iveau şi unele parfumuri necunoscute secţiei criminale. Maiorul inspiră cu prudenţă **valul** de aer îmbălsămat sosit odată cu femeia şi cu ***o*** undă de tristeţe îi zise să-l invite pe Paul Antonache

Secretara dădu din cap cu supunere dar nu ieşi.

— Ei ? ! ! făcu maiorul.

— N-am îndrăznit să vă deranjez, zise ea vădit jenată Vroiam să vă spun...

— Ştiu, murmură maiorul. A telefonat nevastă-mea Spuneii-i c-o sun mai tîrziu.

Antonache păşi în birou grav, prudent chiar, cu mersul omului care se încumetă să treacă un rîu îngheţat fără sa cunoască grosimea gheţii. Arăta mai ponosit şi mai adus de spate ca niciodată. Foca era aici şi el. Paul Antonache, trebuia să-şi ia-gîndul de la timbrul de trei pesos. Minunea aceea de timbru cu figura lui Filip cel negru. Singura piesă care putea să-i scoată din mediocritate colecţia, să dea un sens năucitoarei sale pasiuni. Se. uită la Foca pieziş, precum un om care încearcă să vadă prin ceaţă semnul palid al unei aşezări omeneşti. Maiorul urmărea scena încordat. Antonache, cu aceleaşi **gesturi de noctambul cu care intrase în birou, pipăi** spătarul unui scaun, aşezat la o oarecare distanţă de

scaunul lui Foca şi luă loc. Fusese sfătuit să nu răspundă decît întrebărilor maiorului, i se spusese că, probabil, maiorul nu-i va pune întrebări decît mai tîrziu, aşa că să stea frumuşel acolo unde se nimerea să se aşeze, să gîndească la ale lui. Ce rost aveau toate astea, urma să afle mai apoi. Ameţit de atîta mister, Paul Antonache nici nu îndrăznea să respire. Spera că ochelarii săi fumurii îl vor ajuta să-şi ferească privirile în clipele grele ce aveau să urmeze. Să închidă ochii, adică, aşa cum făcea cînd se întorcea acasă tîrziu şi trebuia să suporte nervii întărîtaţi de pizmă şi aşteptare ai muierii, complet obtuză la pasiunea lui şi, în general, la orice fel de pasiune.

Maiorul era numai ochi. Ţintea atît de concentrat spre Foca, încît la raza încinsă a acestei priviri puteai să-ţi aprinzi ţigara. Vedea cum obrajii lui Foca se înmuiau ca un calup de unt la soare, cum bărbia începea să-i tremure în reprize, cum chelia prindea să-i lucească din cauza transpiraţiei. Din Foca se scurgeau în pămînt ultimii amperi, şi Ghiţă lonescu ştia bine asta. Sosirea lui Paul Antonache săvîrşise, s-ar fi zis, o minune. Gîtul lui Foca se scurta sub greutatea capului, trunchiul întreg se scurta sub propria-i apăsare. Halca de carne ce-i slujea drept chip se făcuse stacojie, iar ochişorii aceia năzdrăvani de gînsac se înfundaseră atît de adînc în **orbite încît din lumina lor** SG **alegea numai umbra a două** bălţi mocirloase. Prezenţa lui Antonache îi tăiase deodată

toată ştimeţia. Chiar şi frumosul său costum maron la patru nasturi părea boţit şi umed.

— Aş putea să-i spun să plece, zise tîrziu, tîrziu de tot maiorul arătînd cu capul spre Antonache. Am impresia că în absenţa lui ţi-ar veni mai uşor. Vrei să vorbeşti, nu-i aşa ?

Foca nu răspunse. Dealtfel, nici nu era nevoie. Era complet descărcat. Nu mai avea energie nici să spună da.

Maiorul îi ceru lui Antonache, din ce în ce mai buimă-cit, să aştepte în hol. Pe urmă, spuse secretarei să-l cheme pe plutonierul Smărăndescu să stenografieze declaraţia lui Foca. Stătu o clipă pe gînduri şi-i zise să-l mai cheme şi pe locotenentul Vasile Popescu.

Acesta îşi făcea de lucru pe la uşa secţiei aşa că nu era nevoie să fie căutat. îşi trase scaunul lîngă procuror, aruncînd spre maior o privire plină de recunoştinţă. Procurorul găsi de cuviinţă să-l bată amical pe genunchi, ca unul ce intuia, s-ar fi zis, frămîntarea din sufletul ambiţiosului locotenent.

Ghiţă lonescu tăcea. Ştia că trebuie să aibă răbdare. Foca avea să vorbească dintr-o clipă în alta.

— la-o cu începutul, îl sfătui maiorul. Să vezi că, .spunînd tot, ai să te simţi mai uşurat. La greci asta se cheamă catharsis. La creştini e taina spovedaniei. La noi se zice mărturisire completă. Cu ea încheiem, de obicei, **dosarul anchetei. Mai departe, e treaba tovarăşului** procuror.

Tar Foca începu să vorbească. Aşa cum i se întîmplă celui care nu mai are încotro. La început rar, ilogic, cu pauze lungi, cu repetiţii. Apoi, ceva mai coerent, dar nicidecum pînă la capăt clar şi legat. Lepăda vorbele cu glas moale, adesea şoptit, scormonea într-un trecut îndepărtat, privea în gol retrăind momentele acestui trecut. Un om hăituit, urmărit de fantome.

Era în timpul războiului şi era tînăr.

Frontul ajunsese în Cehoslovacia, se purtau lupte grele. Compania lor rămăsese izolată, a rezistat cît a rezistat, şi s-a retras într-o pădure. Pădurea s-a dovedit o ascunzătoare nesigură aşa că şi-au croit drum în munţi, cu nemţii pe urmele lor, mai aproape, mereu mai aproape, în disperare de cauză, cei vreo treizeci de oameni cîţi mai trăiau s-au ascuns într-o peşteră. Un fel de hrubă nu prea adîncă. Nemţii au pus santinele la gura peşterii şi nu şi-au mai bătut capul cu cei dinăuntru. Au controlat, probabil, împrejurimile, n-au descoperit alte ieşiri, au aşteptat, ca lucrurile să se rezolve de la sine. Fără apă şi fără hrană, ostatecii nu aveau cum să reziste prea mult. Jocul le plăcea, îi aţîţa, îi îndemna să fie prudenţi. Erau cătane bătrîne, nu ţineau să moară dintr-o prostie la sfîrşitul războiului, într-o luptă care se putea încheia Ia fel de bine şi fără nici un foc. Planul lor s-a dovedit exact, au venit setea şi foamea şi disperarea. El n-a mai rezistat, s-a strecurat spre ieşire să se predea. Camarazii **l-au văzut, au strigat să nu facă prostia asta, frontul se** modifica de la o zi la alta, în ziua următoare, în **ceasurile**

următoare puteau să fie liberi. Dar el s-a tîrît spre ieşire. Aici a fost luat imediat în primire, a cerut să i se dea de băut, a fost adus un translator, i-au pus o cană de apă pe masă şi nu i-au dat voie să se atingă de ea. Vroiau planul peşterii, numărul soldaţilor dinăuntru şi altele asemănătoare. Nu era vorba de nici un plan, peştera se nimerise a fi, cum spunea, o hrubă de cincizeci, şaizeci de metri, un fel de gaură puţin curbă spre capăt. Camarazii stăteau înghesuiţi în fundul ei, nu scoteau nici un cuvînt, nu se mişcau aproape deloc. Cîţiva se încumetau cu schimbul în poziţii mai avansate şi atît. Nemţii i-au primit mărturisirea cu multă satisfacţie. I-a apucat o grabă febrilă, au adus la gura hrubei aruncătoare de flăcări şi au început să se distreze pe seama nenorociţilor din fundul pămîntului. Distracţia n-a durat prea mult, frontul era,' într-adevăr, aproape, după cîteva ore au fost nevoiţi să-şi ia tălpăşiţa, de el au uitat, îl închiseseră într-un grajd. La ieşirea din hrubă zăceau cîteva cadavre carbonizate. Cei care, înnebuniţi de groază, încercaseră să iasă la aer. Din gaură se auzeau încă urlete şi ieşea un fum cu miros dulceag. Asta a fost tot. A crezut că în hruba aia de piatră muriseră toţi, dar sigur n-a fost niciodată. Dacă scăpase vreunul, acesta ştia cine trădase. Şi-a schimbat identitatea, s-a dat]a fund, cum se zice, dar a avut mereu coşmaruri. Se temea de fiecare om, vedea în fiecare o ameninţare. Anii au trecut, **a îmbătrînit. Teama a rămas. Apoi, do cîţiva ani, de** şapte ani, mai bine zis, a apărut.

Foca se referea la Paul Antonache. Zicea că ştia că o să apară într-o bună zi, că simţea lucrul acesta. A început să-şi schimbe identitatea, a trăit din afaceri întîmplătoare, avusese o colecţie mare de timbre, după război era destul de lesne să pui mîna pe nişte mărci de valoare. Dar omul ăsta apărea mereu, îl găsea oriunde s-ar fi dus, îl spiona, îl hăituia. Era sfîrşitul, ştia că urmează sfîrşitul. Ar fi trebuit să vină la o secţie de miliţie, să mărturisească. Dar ce rezolva mărturisirea ? Nimic, nimic, nimic. Totul fusese prescris, trecuseră prea mulţi ani, i-ar fi venit greu să găsească pe cineva în stare să-i asculte povestea, o istorie care nu mai interesa pe nimeni sau aproape pe nimeni. Pe omul ăsta însă îl interesa.

Pe la sfîrşitul lunii februarie, el a apărut din nou. A luat o cameră într-o casă de vizavi. De acolo, din dosul perdelei, ţinea sub observaţie toată strada. Foca nu mai putea îndura. S-a gîndit că trebuie să existe o soluţie. Şi a găsit-o. A bătut circiumele oraşului, a pus ochii pe un tip

— Nu ştiu cum să spun... Aş zice că mi-a ieşit în cale. Aş zice că înfăţişarea lui mi-a sugerat ideea, un gînd mai presus de puterile mele.

Au băut la o circiumă. Apoi, l-a adus acasă. Este o intrare şi din cealaltă stradă. Nu i-a fost prea greu. I-a arătat prietenie, omul avea nevoie de prietenie, au **băut iarăşi împreună. L-a îmbrăcat în nişte haine de ale** sale. Aveau aceeaşi statură, aceeaşi conformaţie a capului.

Erau prieteni. Aşa spunea necunoscutul. Doi oameni care pur şi simplu semănau. Restul se cunoaşte.

— Avea toate motivele să creadă că i-a luat-o cineva înainte, zise Foca. Toate motivele.

— Şi ? îl îndemnă maiorul.

Foca înălţă privirea.

— Şi ? repetă maiorul cu un plus de vigoare.

Foca tăcea.

— Şi ? tună maiorul. Şi ce se întîmpla atunci ?

— M-am gândit..., zise Foca încet.

— Desigur, zise maiorul, te-ai gîndit. Fără asta nu merge.

— Omul ăsta... era pe urmele mele... acum e la dumneavoastră. Trebuie să vină. Ştiam că o să vină. Trebuia s-o afle de la dumneavoastră. Şi să-şi descarce sufletul...

— Nu merge, zise ca pentru sine maiorul.

Foca nu înţelegea. Privirea lui mărturisea asta.

— Nu merge, zise mai lămurit maiorul. E complicat şi nu merge. Dealtfel, nici n-a mers. În realitate, totul e mai simplu.

— M-am gîndit..., încercă iarăşi Foca.

— Las-o baltă, spuse maiorul. Te-ai gîndit prost. Cine-i nenorocitul ăla ? Prietenul ăla al dumitale ?

Glasul maiorului venea parcă din depărtare, voalat, fără nici o umbră de sentiment în el.

— Nu ştiu, răspunse Foca. Avea nişte acte soioase. **Nu ştiu. Le-am distrus odată eu maşina. Nu am fost** curios şă-i ştiu numele. N-aş fi suportat.

— Da. zise maiorul, n-ai fi suportat.

în tăcerea cleioasă care urmă acestei observaţii, se auzi scîrţîitul unui scaun. Procurorul se ridicase, venind încet spre Foca.

— Zi-mi, drăguţă, vorbi procurorul cu nedisimulată satisfacţie, numele ăsta, Paul Antonache, îţi spune ceva ?

— Nu.

— Dumneata, drăguţă, ţii minte numele soldaţilor care au murit în hruba aceea. Unul dintre ei se chema Paul Antonache. Dumneata i-ai uitat numele.

Foca scutură destul de ferm din cap.

— Văd ca azi totul. Am fost treizeci şi doi. Ne cunoşteam bine. Am înainte chipul fiecăruia, îmi răsună în urechi vocea fiecăruia. Nu pot scăpa nici o clipă de amintiri. Nu ştiu cine e Paul Antonache.

— Omul ăsta, pe care l-ai văzut aici, îl lămuri nu fără anume distincţie retorică procurorul. El este. N-a fost niciodată pe front fiindcă e reformat. Dumneata ai dreptate. Nu-l cunoşti. Nu l-ai întîlnit niciodată.

Foca păru să se desmeticească dintr-un somn lung. Ochii îşi recăpătau strălucire, obrajii culoarea.

Maiorul privea către procuror şi pe chip i se citea o mar e melancolie.

— Locotenente, comandă Ghiţă lonescu, du-l de aici pe dumnealui. Să-şi semneze declaraţia. Te ocupi de **restul.**

Procurorul ridică din sprîncene profund contrariat.

au

„„ Ai stricat totul, zise maiorul. în orice caz, tot ce ar mai fi fost de stricat.

— Drăguţă, zise acesta conciliant, dar încă generos, nu ştiu ce vrei să zici.

— Mă rog, zise plictisit maiorul. Dacă ţii... Avem cîteva nume. Pentru o condamnare avem tot ce-i nevoie. Pentru noi, pentru mine, vreau să spun, nu-i de ajuns. Şi, am impresia că nici pentru dumneata.

— Bine, bine, zise profund vexat procurorul, dar toată istoria e plauzibilă.

— Este.

— Rămîne de precizat numărul companiei, a] diviziei. Există arhive.

Maiorul îl asculta cu gîndul aiurea.

— Drăguţă, făcu procurorul, nu eşti de aceeaşi părere.

— Ba da, aprobă maiorul încheindu-şi nasturii tunicii, există arhive. Şi singurul martor e Foca. Sau Gheorghiu. Sau Dumitrescu. Sau cum mama mă-sii şi-o mai **zice.** Dacă el nu vrea, n-o să ştim niciodată cum îl **cheamă.** Cu adevărat, adică. Secretul ăsta îl poate ţine în viaţă pînă la adînci bătrâneţe. Dealtfel, drăguţă – în**cheie rece** Ghiţă lonescu –, mai departe, e treaba du- **mitale.**

epilog

Locotenentul pocni energic din călcîie. Pantofii îi luceau metalic şi nu era exclus ca, ori de cîte ori locotenentul saluta, în urmă-i să ţîşnească seîntei. Zise tunător :

— Să trăiţi !

— Să trăim, bombăni maiorul. Vru să mai adauge ceva, dar se răzgîndi. Hainele lui Vasile Popescu străluceau de curăţenie, cămaşa albă răspîndea lumină, nasturii de tablă aruncau, ca pietrele preţioase, sticliri ademenitoare şi însuşi chipul tînărului părea revelat de raza aurie a unui soare proaspăt. Dormise, evident, bine, mîn- case, evident, cu poftă, răcoarea dimineţii îi dădea, evident,, un chef de viaţă, evident puternic.

Maiorul stătea în picioare în spatele biroului, în mîini ţinea cîteva coli de hîrtie scrise la maşină, arăta obosit, nemulţumit, dedat la reflecţii cenuşii. Afară era o zi de primăvară adevărată, calcanul clădirii vecine răspîndea **un** miros aţîţător de cărămidă umedă şi putrezită, de **iarbă fragedă, iar maiorul stătea posac, împovărat de** propria-i masivitate, ca după o noapte lungă de veghe **în ploaie.**

gJUi

— Citeşte asta, zise Ghiţă lonescu, şi-i întinse foile, **ca** şi cum ţinea să se descotorosească de ele şi nu aflase încă prilejul.

— „Persoanele dispărute în perioada 1 martie -r- 1 aprilie a.c. începu locotenentul cu glas tare.

— Chiar aşa, îngînă maiorul. Ia-o pe îndelete şi spune-mi ce observi.

Pe prima foaie erau trecute toate persoanele de sex masculin date dispărute în ultima lună în oraş. în total şapte. Din care trei copii, un moş senil, doi tineri cam certaţi cu legea şi care, din timp în timp, îşi lăsau nevestele şi pruncii şi vagabondau prin ţară, un necalificat de la un şantier de construcţii. Cu excepţia celor doi amici plimbăreţi, celorlalţi li se dăduse de urmă. Copiii se reîntorseseră frumos la părinţi, moşul murise de inimă pe băncile autogării, cît despre necalificat, el golise dulapurile unor tovarăşi de baracă şi fusese prins pe cînd încerca să dea pe cîţiva poli un costum de tergal a cărui valoare reală era de şapte sute cincizeci şi doi de lei şi două zeci de bani, plătibili în rate.

Locotenentul parcurse din nou hîrtia, îşi bătu capul să priceapă ce mister stătea în spatele ei, remarcă amănuntul că moşul avea obiceiul să-i ameninţe pe-ai săi că o să dea ortul popii neapărat acasă, în satul în care văzuse lumina zilei şi că singura posibilitate de a ajunge **acolo era să ia una din cursele locale auto. Oarecum** contrariat, trase cu coada ochiului spre maior.

— Nu te grăbi, îl sfătui acesta, citeşte, răsciteşte şi gîndeşte-te. Poate observi ceva, poate e ceva care te nelinişteşte. Ia-o domol. Avem vreme.

Locotenentul se adînci, firesc, în lectura listelor cu persoanele date dispărute în ţară. Numărul celor găsiţi îl întrecea hotărî t pe al celor despre care nu se ştia încă mare lucru. Cu totul, treizeci de persoane. Majoritatea bătrîni şi copii.

în birou se anunţa un ceas tihnit, maiorul deschisese larg fereastra şi, cu mîinile la spate, contempla zidul vechi şi înalt, stropit pe alocuri de smocuri de verdeaţă. Chiar în faţa lui, în adîncitura dintre două cărămizi, se putea zări culoarea palidă a unei flori galbene, cu tulpina albicioasă, transparentă, tremurătoare. O pală de vînt scutura floarea şi maiorul se gîndea că n-are să reziste. Cu ani în urmă, într-unul din x-urile de fier care erau fixate în zidărie se adunase o mînă bună de praf şi seminţele purtate de vînt, ce se nimeriseră să cadă acolo, dăduseră rod bun. Din păcate, ploile spăla- seră zidul şi totodată şi părerea aceea de pămînt. în fiecare an aştepta s-o vadă refăcîndu-se, cîte o floare firavă îndrăznea să crească pe alocuri, nici una nu se vădea de ajuns de rezistentă ca s-o ducă pînă spre vară şi ancora neagră şi ruginită i se înfăţişa ca o cicatrice urîtă.

Liniştea nu dură. Secretara băgă capul pe uşă, găsind **de cuviinţă că ştirea ce-o avea de comunicat merita o** preparaţie confidenţială :

— Cum să vă spun, zise ea grăbit, neliniştită de privirea pierdută a maiorului, sínt doi cetăţeni afară. Insistă să vă vadă. Mai cu seamă femeia.

— Atît ?

Nu era o întrebare prea binevoitoare. Secretara se înroşi, simţi că transpiră, îndeosebi la ceafă şi pe spate şi, drept urmare, camera se umplu cu un miros dulce-amărui de tabac rusesc, din categoria celor folosite de fecioarele cartierelor, moscovite în zilele cu bal la clubul uzinal.

— Sínt cam..., îndrăzni cu jumătate de glas secretara, dar gîndul pînă la capăt nu şi-l duse.

O completă maiorul :

— Cam ţicniţi, vrei să zici. Să intre.

Cetăţenii, după toate probabilităţile soţ şi soţie, arătau ca după o ceartă în familie. Cuconiţa, agitată şi limbută, înainta spre maior cu un aer foarte decis.

— Mă cunoaşteţi, zise ea, am dat o declaraţie aici, la dumneavoastră. Am văzut o explozie şi am avut o discuţie despre asta.

— Prostii, făcu pentru sine bărbatul. O ţigară udă îi atîrna în colţul gurii. în prelungirea ei, un zîmbet ironic, atît de bine fixat în piele încît părea aplicat printr-o operaţie estetică. Socotind că părerea sa nu avea parte de atenţia cuvenită, repetă cu glas tare : prostii. O femeie isterică şi un tip care n-are **curajul** să-$i **refacă viata.** Tipul sínt eu.

— Cabotinule ! strigă femeia. Te ţii după mine tot timpul. Dacă te-aş lăsa, ai suferi. Ai umbla neras şi beat, ca să atragi atenţia asupra suferinţei tale. Ai mai juca un rol. Orice rol, numai să fii luat în seamă. Să fii bărbatul placid. Să fii bărbatul meditativ. Să fii bărbatul detaşat de lucrurile mărunte. Să fii atotştiutorul. Omul superior.

Maiorul îi asculta apatic. Mai auzise cîndva discuţia asta. Ştia şi finalul. Nici o speranţă pentru un alt final. Zise indecis :

— Cu ce vă pot fi de folos ?

— Trebuie să ştiu, decise femeia. Trebuie să ştiu, orice s-ar întîmpla !

— Prea bine, zise maiorul. Chestiunea este ce ?

— Dacă am avut dreptate. Dacă a fost o explozie. Dacă au fost victime omeneşti. înţelegeţi ? Am văzut explozia, e o imagine de care nu pot scăpa.

— Asta e rolul ei preferat, preciză soţul, preocupat să dea fumul ţigării în rotocoale mari. Rolul femeii care nu poate să scape de o imagine anume. Rolul cetăţeanului •care se vîră în toate, care are o soluţie la toate, care ia atitudine. Mai cu seamă atunci cînd nimeni n-are nevoie de atitudinea ei.

— A fost o explozie, spuse cătrănit maiorul. Nu U se adresa. îşi vorbea sieşi, iar lucrurile pe care şi le comu- **nica îl umpleau de supărare. în maşină era un om.'** Dealtfel, n-am mai spus-o. Omul acesta a ars. Cineva a

pus toată treaba la cale. Acest cineva e criminalul. L-am prins, am dovedit că el poartă vina morţii celui din maşină şi l-am dat pe mina procuraturii. Am întocmit un dosar. Am scris aici cine e criminalul şi cum s-au petrecut faptele. Tovarăşul procuror e mulţumit de cum am muncit. Legea e şi ea mulţumită. Şeful nostru e mulţumit. Toată lumea e mulţumită. Cu excepţia criminalului, fireşte.

Bărbatul continua să zîmbească, deşi ceva mai scurt. Cuta ironică din colţul gurii începea să semene cu un surîs firesc. Puteai adică să-l consideri firesc dacă nu mai văzuseşi surîsuri expresive decît în filmele pentru intelectuali. Femeia asculta încordată şi norii negri care umbreau privirea maiorului îşi purtau lumina cenuşie şi pe chipul ei.

— Şi cu excepţia mortului, adăugă în şoaptă maiorul. Toată lumea e mulţumită, afară de ăştia doi.

Mai era şi al treilea. Cine-l vedea în clipele acelea pe Ghiţă lonescu, putea fi sigur că din toată afacerea cel puţin trei oameni ieşiseră în pierdere.

— în regulă, zise bărbatul şi ridică în semn de salut, flegmatic, arătătorul mîinii drepte. Un gest care vădea, în mod egal, cunoaştere de sine, cunoaşterea tuturor celor omeneşti. Gestul celui pentru care nimic nu mai e nou.

— Vă mulţumesc, spuse femeia. Trebuia să ştiu.

După ce ieşiră, maiorul conchise :

— Doi cetăţeni, care, în sfîrşit, ştiu. Dar noi, loco-tenente ?

. Vasile Popescu nu era sigur că întrebarea îi era **eu** adevărat adresată. De aceea tăcu.

îni‘undîndu-se în scaun, maiorul zise :

— Ce ştim noi, e aproape nimic. Spre pildă, listele astea.

Locotenentul i le înapoie.

•— Le-ai citit, nu-i aşa ?

Locotenentul dădu din cap. Le citise. Şi încă de mai multe ori. Dacă le mai parcurgea încă o dată, putea să **le** recite.'în ce priveşte ideile, însă, nu avea nici una.

— M-am uitat şi eu pe ele, făcu moale maiorul. **Dacă** nu sună prea caraghios, aş zice că le-am studiat. Un lucru mă nelinişteşte. în ele nu văd nici un bărbat de cincizeci de ani, care să semene cu Foca. Nenorocitul **ăla** mort n-avea pe nimeni. Nimeni nu-l caută, nimeni nu-i reclamă lipsa. Nimeni îl ucide pe nimeni. Nimeni va înfunda puşcăria, dar după nimeni nu plînge nimeni. Nimeni contra nimeni. Şi noi contra lor. Cu ee-am pornit şi unde am ajuns ? Pricepi ceva ?

— Viaţa n'e demonstrează, îndrăzni locotenentul, dar nu apucă să-şi ducă la capăt cugetarea, răstignit de privirea holbată a şefului.

— Continuă ! porunci maiorul.

— Viaţa ne demonstrează, spuse cu o octavă mai jos locotenentul, dar nici de data asta nu reuşi să lămurească **ce anume** demonstrează viaţa, pentru că soneria telefonului pentru exterior prinse să zbîrnîie în draci.

• Maiorul lonescu, spuse acesta, ridicînd iară îhef receptorul.

îl suna soţia. La ora aceea, fiul lor trebuia să fie de mult acasă şi uite că lipsea. Cinci, zece minute, mai treacă meargă, dar două ceasuri ?

— E la şcoală, o temperă maiorul. **Mi-a** telefonat mai devreme. O şedinţă a cercului de matematici. Are o comunicare. O chestie despre banda lui Möbius.

— Ce mai e şi asta ?

— O treabă delicată, se strădui să formuleze o expli- caţie maiorul. Un paradox geometric sau ceva asemănător. Ce-i sus e şi jos, faţa e revers şi reversul faţă. Mă tem că nu pricep nici eu prea mult. în geometrie se în timpi ă multe.

— E la întîlnire, insinuă soţia. Sínt convinsă.

Maiorul oftă din toate puterile.

— Mă asculţi ? zise ascuţit soţia.

Maiorul oftă din nou.

— Te ascult.

— E la întîlnire şi tu o ştiai. Prostia aia cu Möbius e o minciună. II cocoloşeşti. Crezi că nu mi-am dat seama ?

— Nu-i la întîlnire. zise încet şi rar Ghiţă lonescu. E la cercul de matematici. Are un referat. Şi un core- ferent, bineînţeles. Fără coreferent nu merge.

Dacă soţiei lui, grăbită, nervoasă, inspirată, nu i-ar fi reuşit una din acele fraze frumoase şi lungi, în faţa cărora nu aveai altceva de făcut decît să le asculţi pînă

la capăt sau să nu le asculţi deloc, poate că maiorul ar fi îndrăznit să-i spună că persoana care susţinea coreferatul era fiica generalului. O tînără de şaisprezece ani, deosebit de dotată pentru geometrie. Dar aşa, coborî receptorul sub bărbie şi, visător, aruncă privirea pe fereastră. De unde stătea, se vedeau un smoc mărunt de iarbă şi o floare gălbuie cu tulpina fragedă şi tremurătoare.

Lector : ARISTIDE POPESCU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

Apărut 1978. Bun de tipar 26.12.1977.
Tiraj 100 000 ex. broşate. Coli tipar 7.

Comanda nr. 70 550
Combinatul Poligrafic „Casa SQînteiJ*
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Republica Socialistă România

Lei 4,75

TUDOR OCTAVIAN banda lui MÖBIUS

BANDA lui MÖBIUS TUDOR octavian

EDITURA EMINESCU